

Katolički list

Zvonik

GOD. XVIII. BR. 11 (205) Subotica, studeni (novembar) 2011. 150,00 din

Isklijat će mladica iz panja Jesejeva... Iz 11,1

Tema: Teološko bogatstvo Došašća
Reportaža: Vrtač po mjeri djece i roditelja
intervju: mr. Jelena Mlinko

Preč. Željko Šipek deset godina
župnik u Žedniku

Otvorenje novog studija Radio Marije u Subotici

Zbor „Collegium Musicum Catholicum“ u Đakovu

Vjeronauk za mlade u Novom Sadu

Dani Balinta Vujkova u Subotici

Proslava 10. obljetnice vrtića „Marija Petković“

Obnovljena crkva sv. Ilije u Bođanima

U očekivanju „Godota“

Samuel Beckett, pisac drame „U očekivanju Godota“, jedan je od glavnih predstavnika teatra apsurda. Dramatičar pomoću smiješnih i izgubljenih likova prikazuje temeljni besmisao i besciljnost života. Zaokupljen problemom ljudske egzistencije i otuđenosti modernog života, Beckett u svim svojim djelima daje krajnje pesimističnu viziju svijeta i prikazuje život kao igru viših sila u kojoj je čovjek sveden na fiziološko i duhovno vegetiranje, na besmisleno „trajanje“ ispunjeno patnjama i uzaludnim iščekivanjem spasa. Da bi prikazao apsurdnost takvog života i čovjekovu bespomoćnost, likove svodi na groteskne marionete, koje se pomiču po nekom besmislenom ritmu unutar svog ograničenog životnog kruga ili su čak i u tom kretanju onemogućene.

Cijela radnja ove drame vrti se oko iščekivanja jedne osobe – Godota. Glavni likovi cijelo vrijeme čekaju Godota u nadi da će im njegov dolazak donijeti svjetlo u život. No, Godot nije došao. Tako se njihovo beskrajno čekanje Godota nastavlja. Misteriozni Godot vuče se kroz cijelo djelo, ali važne činjenice – tko je on, kako izgleda i zašto ga protagonisti drame čekaju i kako im on može pomoći ne saznajemo. Jedina stvar koja im još zaokuplja pažnju u tom besmislenom čekanju jest kako se objesiti. No, apsurd biva još veći jer im to ne polazi za rukom jer je konopac preslab, pa obećaju sebi da će se sutra objesiti ako Godot ne dođe.

Ova tragikomedija karikira stanje duha, napose suvremenog čovjeka. Čini mi se da više nego ikoje drugo književno djelo progovara o čovjeku, kojeg možemo definirati kao nadajućeg, kao onog koji je u trajnoj napatosti iščekivanja. Svi nešto če-

kaju. Iščekuju. Nadaju se nečemu. Neki čekaju plaću, neki čudo, neki nekoga. Neki čekaju bolja vremena, neki nagradu, neki kaznu. Svijet je zapravo velika čekaonica. No što je zapravo istinski, opravdavajući sadržaj našega iščekivanja? Je li to samo silnica koja puca u prazno i promašuje, ili ima svoje opravdanje i cilj?

Uskoro zakoraćujemo u liturgijsko vrijeme Došašća, vrijeme obojeno tematikom nade, nestrpljivosti čekanja, iščekivanja. Može li nam ovo Vrijeme ponuditi odgovore na pitanja gore postavljena? Je li vrijeme Adventa sposobno predusresti tu egzistencijalnu ispruženost ljudskog bića i zasititi nemirnu čežnju njegova duha?

Tematika ovog broja *Zvonika* dotiče se baš tih stremljenja i nastojali smo podastri teološko bogatstvo adventskog vremena. Liturgija došašća odgaja nas za spoznaju *Onoga koji dolazi*. Načinima njegove otajstvene prisutnosti u životu Crkve unosi nas u igru čekanja i ispunjenja. Interakcija življene sadašnjosti i iščekivane budućnosti preobražava vrijeme u iskustvo vječnosti. Kršćanin je čovjek nade, budućnik. Vrijeme koje započinjemo poziv je na budnost i na hod u susret Iščekivanome.

Stoga kršćanin nije „osuđen“ na čekanje nekog nepoznatog „Godota“, koji mu ne može osmisliti život niti ponuditi spasenje. Istina, možda smo u tromosti naše kršćanske nade u napatosti „godotizirati“ Krista, i time dovesti sebe, svoj život i vjeru pred zid apsurda. Ali neka nam nadolazeće blagodatno vrijeme i ovaj broj *Zvonika* bude na pomoć ushićenog iskoraka prema *Onomu koji dolazi*.

Iz sadržaja

Aktualno

Uz Svjetski misijski dan...5

Tema broja:

Teološko bogatstvo

Došašća6

Događanja:

Posveta obnovljene crkve u Bođanima8

Otvorenje novog studija

R. Marije u Subotici9

In memoriam:

Duju Runje13

Intervju:

mr. Jelena Mlinko24

Reportaža:

Vrtić po mjeri djece i roditelja26

Kutak za katehete:

Katehetski seminar iz kuta sudionika31

Kršćanski stav:

Smije li se kršćanin utopiti u „masu“?35

Mladi:

Natječaj Fonda „Bela Gabrić“41

Vjernici pitaju:

Zašto ih Bog nije spasio?47

U iščekivanju Spasitelja...

Piše: Nevena Gabrić

Dolaze nam dani u kojima se svi radujemo čarima predbožićnih tjedana, čarima došašća. Čini se da ti dani nose u sebi nešto što nas sve „smekšava“ i mijenja, kao da odzvanja neka tiha melodija koja nas zove da drukčije promatramo, da postanemo otvoreniji za znakove i simbole, kao da nas ispunjava čežnjom da što bolje čujemo, osjetimo, vidimo i proživimo to izazovno vrijeme iščekivanja. Javlja se u nama potreba da što ljepše svetkujemo vrijeme Božjega silaska u ljudski život koji se preobražava njegovim dolaskom.

Tako je puno dragih stvari koje su vezane uz došašće. Jedna od njih su sigurno privlačne, mirisne grančice adventskog vijenca iz kojih se svečano uzdižu ljubičaste svijeće koje će jedna uz drugu označavati blizinu božićnog veselja. Već na prvi pogled od te slike nam srce zatreperi, ali puno više nam govori upaljena adventska svijeća. Gledajući u njezinu svjetlost zapažamo kako svijeća gori nečujno; mnogo dobrog dolazi iz tišine. Ona se troši i širi svjetlost uz koju se možemo orijentirati, kao što će nas voditi i usmjeravati dobra vijest djeteta koje će se roditi. Plamen nas i grije, širi svoju toplinu, pa nas upućuje na Isusovu ljubav koja nas čuva od hladne beznadnosti. Četiri svijeće, četiri plamička koja nas podsjećaju da se imamo u koga pouzdati, da se ne trebamo ničega bojati, da se imamo čemu radovati, da nikada ne zaboravimo da smo snažni jer nas dobri Bog neizmjerljivo voli.

Nezamislivo je svim srcem doživjeti došašće i dobro se pripraviti za Božić, a ne dolaziti na razdražane zornice. Još uspavane, hladne, mirne ulice kojima prolazimo, kako bismo se ubrzo našli u društvu vedrih, dragih nam lica, koja se istim žarom kao i mi vesele tom ranom, jutarnjem zajedništvu s Gospodinom Isusom.

Veliko su bogatstvo adventski dani jer u njima slavimo i lijepa imena svetaca, slavimo muškarce i žene, junake koji nas zadržavaju i pozivaju da ih nasljedujemo. Pa čak nam i legende koje prate razne običaje žele raspršiti sumnje i strahove od onoga što može doći. Tako, kažu da trešnjine grane stavljene u vodu na blagdan sv. Barbare cvatu oko Božića. Bijeli, sitni, nježni cvjetovi usred zime, ljudima su jasni

znak nade, utjehe i novog života. Šalje nam Bog svoga Sina i nismo ostavljeni sami.

Advent nam pruža priliku i da osmišljavamo lijepe želje, da ih smijemo izraziti. Pa iako čovjek smije i sebi nešto poželjeti jer je to duboko kršćanski i ljudski, ipak, pravilno nešto poželjeti je velika umjetnost kojoj odrasli ljudi često nisu dorasli. U tom pogledu bi bilo dobro nešto naučiti od djece. Ona su još uvijek u stanju nešto snažno poželjeti i čeznutljivo se nadati ispunjenju svoje želje. Trebamo dozvoliti čežnji da nikne u svoj punini snažnih vizija, kao što čitamo kod proroka Izaije: *Vuk će prebivati s janjetom, ris ležati s kozličem, tele i lavić zajedno će pasti, a djetešce njih će voditi... Zlo se više neće činiti, neće se pustošiti na svoj svetoj gori mojoj.*

Razmislimo u ovom vremenu iščekivanja o tome koliko se trudimo što bolje se pripraviti za Božić. Upitajmo se što to Mesija očekuje od nas. Što mi možemo učiniti da mu pripremimo dolazak? Što je s našim srcem? Možda nas ovog došašća može voditi lijepa misao: *Kada bi mnogi mali ljudi, na mnogim malim mjestima, činili mnoge male korake, promijenili bi lice zemlje!*

Uz Svjetski misijski dan i najavu Godine vjere

„Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas“

Piše: mr. Andrija Anišić

Svake godine za Svjetski misijski dan Papa cijeloj Crkvi upućuje svoju posebnu poruku. Ove godine svoju je poruku papa Benedikt XVI. naslovio: „Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas“ (Iv 20,21). Svjetski misijski dan proslavili smo 23. listopada. A iz Papine poruke izdajamo jedan odlomak.

Globalna evangelizacija

Evangelizacija je složeni proces i obuhvaća različite sastavnice. Misijska je animacija, od svih njih, uvijek osobitu pozornost davala solidarnosti. To je također jedan od ciljeva Svjetskog misijskog dana, koji, posredstvom Papinskih misijskih djela, potiče na pomoć za ostvarivanje evangelizacijskih zadaća na misijskim područjima. Riječ je o podupiranju institucija koje su nužne za utvrđivanje i jačanje Crkve preko kateheta, sjemeništa, svećenika; kao i davanju vlastitog doprinosa poboljšanju uvjeta života osoba u zemljama u kojima vlada najveće siromaštvo, neishranjenost navlastito djece, bolesti, pomanjkanje zdravstvenih službi i službi za obrazovanje. I to spada u poslanje Crkve. Naviještajući evanđelje, ona uzima k srcu ljudski život u punom smislu. Neprilagodljivo je, govorio je sluga Božji Pavao VI., da se u evangelizaciji izostave teme koje se tiču promicanja čovjeka, pravednosti, slobode od svakog oblika tlačenja, naravno u poštivanju autonomije političke sfere. Ne zanimati se za vremenite probleme ljudskog roda značilo bi „zaboraviti lekciju iz evanđelja o ljubavi prema bližnjemu koji pati i koji je u potrebi“ (*Evangelii nuntiandi* 31. 34); to ne bi bilo u skladu s ponašanjem Isusa, koji je „obilazio [...] sve gradove i sela učeći po njihovim sinagogama, propovijedajući Evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć“ (Mt 9, 35).

Tako, suodgovornim sudjelovanjem u poslanju Crkve, vjernik postaje graditelj zajedništva, mira i solidarnosti koje nam je Krist dao te surađuje u ostvarivanju Božjeg nauma spasenja prema ljudskom rodu. Izazove s kojima se ona suočava pozivaju kršćane da kroče zajedno s drugima, a misija ja sastavni dio toga hoda sa svima. U njoj nosimo, premda u glinenim posudama, naš kršćanski poziv, neprocjenjivo blago evanđelja, živo svjedočanstvo Isusa umrla i

uskrsla, kojeg se susreće u Crkvi i u kojeg se vjeruje u Crkvi.

Neka Svjetski misijski dan oživi svima želju i radost da „idemo“ ususret čovječanstvu noseći svima Krista. U njegovo vam ime od srca udjeljujem apostolski blagoslov, napose onima koji se najviše trude i trpe za evanđelje.

Izazov nove evangelizacije i najava Godine vjere

Papa je tjedan dana prije Svjetskog misijskog dana u svom tradicionalnom nagovoru prigodom molitve „Anđeo Gospodnji“ govorio i o izazovu nove evangelizacije te ujedno najavio Godinu vjere. Donosimo i te njegove riječi.

Draga braćo i sestre!

U Vatikanu se jučer i danas održavao važan susret na temu nove evangelizacije. Susret je zaključen jutros euharistijskim slavljem kojim sam osobno predsjedao u bazilici Sv. Petra. Ta inicijativa, koju je organiziralo Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije, imala je za glavni cilj produbljeno razmišljati o prostorima obnovljenog navještaja evanđelja u zemljama drevne kršćanske tradicije i istodobno je ponudila neka značajna svjedočenja i iskustva. Pozivu su se odazvali brojni pojedinci iz svih krajeva svijeta, zauzeti u tome poslanju, koje je blaženi Ivan Pavao II. jasno naznačio Crkvi kao urgentni i uzbudljiv izazov. On je, tragom Drugoga vatikanskog koncila i pape Pavla VI. koji je bio njezin pokretač, bio i hrabri pobornik misije ad gentes, to jest k narodima i teritorijima gdje evanđelje nije još uvijek pustilo korijenje, i glasonoša nove evangelizacije. To su aspekti jedincatog poslanja Crkve i stoga

je značajno promatrati ih kao cjelinu u ovome mjesecu listopada, kojeg karakterizira proslava Svjetskog misijskog dana, koja pada upravo iduće nedjelje.

Kao što sam učinio maločas tijekom homilije na misi, rado koristim ovu prigodu da najavim kako sam odlučio proglasiti posebnu Godinu vjere, koja će započeti 11. listopada 2012. – o 50. obljetnici otvorenja Drugog vatikanskog koncila – a zaključit će se 24. listopada 2013., na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja. Razloge, ciljeve i smjernice te Godine izložio sam u apostolskom pismu koje će biti objavljeno narednih dana. Sluga Božji Pavao VI. proglasio je sličnu Godinu vjere 1968., prigodom tisuću devetstote obljetnice mučeništva apostola Petra i Pavla i u razdoblju velikih kulturnih preokreta. Smatram kako je, budući da je proteklo pola stoljeća od otvorenja Koncila, vezanog uz sretnu uspomenu na blaženog Ivana XXIII., uputno dozvati u svijest ljudi ljepotu i središnje mjesto vjere, zahtjev da ju se ojača i produbi kako na osobnoj tako i na zajedničkoj razini, i to činiti ne toliko u slavljeničkoj, već radije u misijskoj perspektivi, upravo u perspektivi misije ad gentes i nove evangelizacije.

Dragi prijatelji, u liturgiji ove nedjelje čita se ono što je sveti Pavao pisao Solunjanima: „Evanđelje naše nije k vama došlo samo u riječi nego i u snazi, u Duhu Svetome i mnogostrukoj punini“. Neka te riječi Apostola narodâ budu želja i program za današnje misionare – svećenike, redovnike i laike – zauzete u naviještanju Krista onima koji ga ne poznaju ili su ga sveli na puku povijesnu ličnost. Neka Djevice Marija pomogne svim vjernicima da budu vrijedni svjedoci evanđelja.

Teološko bogatstvo Došašća

Piše: *Dragan Muharem*

U prijašnjim brojevima *Zvonika*, vezanim uz tematiku liturgijskog vremena Došašća, pisano je o simbolici i običajima, te o problematici komercijalizacije. Zadaća promišljanja teme ovoga broja jest teološki osvjetliti dubinu otajstva koje slavimo, što također daje i smjernice ispravnoga razumijevanja duhovnosti adventa. Slavljenje bilo kojeg kršćanskog otajstva, kojem pak manjka teološko utemeljenje i obrazloženje, izlaže se opasnostima puke izvanjskosti, gdje površnim pristupom ponajčešće promašuje istinsku srž i poruku. Duhovnost koja ne preže u dubinu neprocjenjivosti otajstava, zadržava se tek na površini, te biva podložna procjenjivosti (komercijalizaciji). Teologija stoga nastoji biti sidro koje nas duboko i čvrsto veže uz nesagledivo bogatstvo Božje riječi te stvarnosti Kristova utjelovljenja i nade u ponovni pojavak.

Liturgijsko-teološke slike Došašća

Uranjanje u kršćansko otajstvo nezaobilazno se događa po iskustvenim stvarnostima ljudskoga života. Tako je vrijeme došašća obilježeno nama dragim slikama bdijenja, iščekivanja, čežnje, nestrpljivosti, igre dana i noći, svjetla i tame... Ove i druge slike ukazuju nam na istinski sadržaj i uvode nas u ispravno slavljenje liturgijskoga vremena došašća. Stoga ćemo ovdje nastojati iznijeti nemjerljivo teološko bogatstvo ovoga liturgijskoga vremena kroz pojedine slike, u nadi da će nam to osvjetliti put i biti dobra duhovna priprava za predstojeće vrijeme Došašća.

Nestrpljivost Došašća

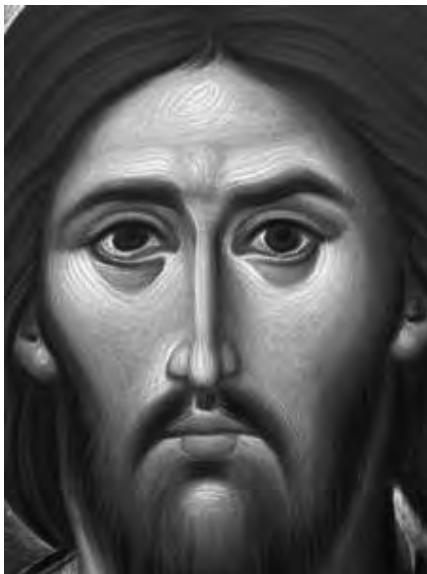
Razmatrajući liturgijske molitve adventskih nedjelja i svagdana, lako ćemo zamijetiti da se kršćani u svjetlu te liturgijske duhovnosti mogu definirati kao *expectantes*; oni koji iščekuju. Međutim, preblaga je hrvatska riječ *čekati* da bi se njome iskazala stvarnost toga liturgijskog vremena. Glagol *expectare* u svom temeljnom značenju znači upirati pogled (*spectus*), neprestano pogledati naprijed, provirivati s nestrpljenjem i čežnjom. Tim se oblikom zapravo iskazuje iščekivanje nekoga za koga se ne zna kad će doći, ali je sigurno da će doći. Tako Onaj koga se iščekuje (*Expectatus*) nije samo čekan nego je i 'željen', 'dobro došao'. Riječ je dakle o angažiranom iščekivanju.

U došašću, naime, ne slavimo tek iščekivanje nego i događanje, događanje dolaska koji traje bez prestanka. Zato se ovo vrijeme s razlogom ne naziva *Expectatio* (Iščekivanje), iako rado ističemo takvu obojenost vremena, nego *Adventus* (Dolazak), što znači da se Kristov dolazak događa neprekidno, pa i u vremenu došašća. *Adventus* (dolazak) je stoga nužno i *eventum* (događaj). Svetkovina Kristova utjelovljenja (Božić) nije zato „konac iščekivanja“ nego vrhunac Kristova dolaženja u našu životnu stvarnost. Živimo sadašnjost (*prezentnost*) Kristova dolaska i susreta, a ne tek iščekivanje obećanja.

Noć, tama, bdijenje

Budnost na koju poziva liturgija došašća, odabirom svetopisamskih odlomaka, ne naslanja se samo na iskustvo sna, nego i na iskustvo tame, tj. smrti. Koga je obuzeo san, taj nije gospodar svoga života, sebe. On je prepušten svojim snovima, tami, smrti... Buđenje je vraćanje u život, ulazak u iskustvo dana koji nosi spasenje. Budnost je nadalje eshatološka kategorija. Bdijenje stoga nije tek uskraćivanje sna; bdjeti znači trpjeti, osjetiti prazninu zbog nečije neprisutnosti; bdjeti znači primijetiti tu prazninu. Objava Boga ljubavi u nama rađa nostalgiju za ljubavlju. Kad se nekoga ljubi, trajno se osjeća patnja zbog njegove neprisutnosti. Ako je onaj koga volimo odsutan, ta nas činjenica ne uspavljuje i ne čini ravnodušno pasivnima, nego potiče da činimo ono što bi želio Očekivani.

Adventska slika bdijenja duboko je utkana u kršćansku duhovnost. Bdijenje koje prekida noć nije čin pokore, nego iskaz nade u blizinu Gospodinova dolaska. Stoga nam se valja ovdje zapitati po čemu trebaju biti prepoznate adventske „mise zornice“ – zar po vremenu slavljenja (tj. jutarnjim satima koji se s velikim zakašnjenjem još nazivaju „zorom“)? Čini se da je praksa u našim krajevima bez puno kritičnosti i jasnoće u njezinu sadržaju. Valja se ozbiljno zapitati: što na, ponegdje vrlo posjećene „mise zornice“ okuplja pojedince – rano jutro, koje iziskuje odricanje od sna i nosi kratkotrajno zadovoljstvo zbog izvršenog plemenitog djela „pokore“, ili želja za liturgijskim zajedništvom u slavljenju Onoga koji dolazi? Ukoliko se, dakle, želi da liturgija oblikuje duhovnost došašća, tada je neosporno da su uporište te duhovnosti ponajprije liturgijske molitve, pjesme (antifone) te svetopisamska čitanja, a manje individualni čin pokore i egzotika jutra.

Adventski izlazak

Došašće je vrijeme zajedništva s Dolazećim, s Onim koji dolazi. Hodimo u susret Onomu koji je već došao (*Adventus*), koji trajno dolazi po snazi Duha i Riječi i Koji će ponovno doći. Kršćanin je po svom pristajanju uz duhovnost došašća bitno *orijentiran*, tj. usmjeren je prema onomu koji je *Oriens*, „onomu koji dolazi“, „onomu koji se rađa“, „onomu koji ističe – Istok“. Uskršli, naime, nikada nije Odsutni. On je prisutan po dolascima, po riječima, po sakramentima. No često upotrebljavana slika (Božjeg) dolaženja, ne iscrpljuje se u njoj samoj, jer bi time otvorila mogućnost naše pasivnosti. Vrijeme adventa nije dakle samo vrijeme Božjega hoda i dolaženja, niti samo vrijeme spomena na njegov dolazak. Advent je vrijeme našega *izlaženja*. Kristovim prvim dolaskom spasenje nije u punini očitovano. Ono nam je darovano u *mjeri* zemaljskih i vremenitih mogućnosti, ne u *punini*. Da bismo iz „mjere zemaljskoga“ prerasli u „puninu dara“ potreban je *izlazak*, hod prema Onome koji nosi puninu dara.

Punina vremena

U novozavjetnim spisima čest je spomen *punine vremena*, ispunjenja. Ukoliko je ostvareno ulaženje Boga u stvorenost po utjelovljenju, vrijeme je već sada na svom vrhuncu. Kršćanin od vremena nema više što očekivati, a vječni život je već sada započeo; uliven je naša srca, povijest je dovršena. Ne postoji budućnost, jer kršćanin ne gleda pred sobom nešto (nekoga) što (koga) ne poznaje. Otajstvo Krista postaje jedincat i posvemašnji događaj koji ispunja vremena i od svih vremena čini tek jedan dan – *danas*. „Krist jučer, danas i uvijek“ (Heb 13,8). Više se nada ne nalazi toliko u vremenu, koliko *izvan vremena*. Iako ne pripadamo više ‘svijetu’, vremenu, i premda ne očekujemo više ništa od vremena, ipak privremeno živimo u tim odrednicama. Došašće za nas nije više nada u Krista koji ima doći, jer je već prisutan i jer smo ga već susreli. Mi očekujemo i kršćanskom se sigurnošću nadamo da on, u svome divnome dolasku, sada za nas ispuni konačni susret s Bogom. Stoga nakon Utjelovljenja ne postoji kršćanski niti ikakav drugi mesijanizam. Ali zato postoji *kršćanska eshatologija*, koja vapi i čezne za Puninom, gdje će (konačno) Bog biti sve u svemu (1 Kor 15,28). Zato izgubljeno vrijeme nije ono u kojemu smo propustili nešto učiniti, nego vrijeme u kojemu nismo bili svjesni *punine vremena*.

Marijanska slika došašća

U nas je već duboko uvriježena pobožnost Mariji kroz mjesec svibanj i listopad. No prvotno marijanski mjesec u liturgijskog godini jest došašće, ali s kristološkim odrednicama. To se očituje ponajprije u zbornim molitvama, među kojima je najbremenitija ona 20. prosinca: „Bože, po anđelovu je naviještenju bezgrješna Djevica primila (u krilo) tvoju neizrecivu Riječ, postaja hram Božji i napunila se Duha Svetoga. Molimo te da po njezinu primjeru i mi poslušno (ponizno) prihvaćamo tvoju volju“. Time je Marija uzor duhovnosti adventa, iščekivanja i primanja.

Paruzija – prisutnost

Adventus – parousia (dolazak) značio je u staroj Grčkoj godišnji dolazak božanstva u svoj hram. U političkom rječniku ova je riječ označavala prvi službeni posjet neke poznate ličnosti. U prvih kršćanskih pisaca *adventus* je označavao dolazak Kristov među svoje vjernike, slično kao i pojmovi *natale* (rođenje), *epihania* (pojavak) i *manifestus* (očitost, bje-lodanost). U došašću susrećemo igru između „sadašnjosti“ i „prisutnosti“. Prošlost i budućnost približeni su u sadašnjosti slavlja. Postoji grčki pojam koji olakšava to približavanje:

pojam *paruzija* – biti prisutan, uprisutniti se. Došašće je stoga više od pripreve slavljenja Božića. Ono jest *slavljenje Onoga koji dolazi*. Drugi Kristov dolazak bit će *potpuno očitovanje* dara što ga sada budno čekamo. Spasenje će postati očevidno. Latinski izvornik to izražava snažnim izrazima: dar kojemu se nadamo postat će očit, dohvatljiv (*manifestus*), doslovno rečeno: moći će se rukom zahvatiti (*manus + fendere*).

Umjesto zaključka: bogatstvo koje valja otkriti

Misne molitve

Liturgijska obnova nakon II. vatikanskog sabora pripremila je bogatiji stol riječi kroz vrijeme došašća. Napose je to vidljivo u raznovrsnosti i sadržajnosti misnih molitava. Trajna je tematika Kristov dolazak: u Utjelovljenju te, drugi, kao Sudac i Gospodin. Došašće se predstavlja kao priprava za Kristov dolazak, pri čemu se u drugome dijelu jasno vidi naglašavanje Rođenja. Prvi Kristov dolazak započinje ono što će dovršiti drugi i konačni dolazak. Iz analize liturgijskih tekstova postaje jasno da vrijeme došašća ima svoju bogatu teologiju koja seže duboko u Stari zavjet.

„O – antifone“

O – antifone su jedinstven ures i obogaćenje drugog dijela došašća (pred sam Božić) i služe kao antifone za evanđeoski hvalospjev *Veliča*. Gledajući kojim se naslovima zaziva Gospodin (O Mudrosti, O Adonaju, O Istoče, O Emanuele...) ulazimo u otajstvo Krista, čiji je dolazak označen još u Starom zavjetu. Sva su imena koncentrirana na jednu osobu, na Onoga koji je došao i na Onoga kojega se zaziva kao dolazećeg. Šteta što su te antifone u liturgiji i duhovnosti došašća premalo iskorištene. Smještene u Časoslov (koji nije ni izdaleka prisutan u pastoralu), ostaju nezapažene, a od njih bi zajednice mogle imati nemjerljive koristi, jer su izvrstan program za katehezu i slavljenje došašća.

Liturgijske pjesme

Možda najprisutnije osiromašenje biva razvidno na liturgijsko-glazbenom planu. Istina da ni službena pjesmarica „Pjevajte Gospodinu pjesmu novu“ ne nudi neku bogatiju raznovrsnost adventskih pjesama, no mnoge naše župe nemaju ili ne koriste ovo važno liturgijsko pomagalo. U upotrebi je ponajčešće molitvenik „Slava Božja“, koja donosi tek nekoliko najprisutnijih popijevki, gdje čovjek biva prinuđen ponavljati iz dana u dan jedno te isto. Obnova naših župnih zajednica trebala bi u sebi sadržavati napose otkrivanje bogatstva i raznolikosti liturgijskih popijevki.

Posveta obnovljene crkve sv. Ilije u Bođanima

„Koliko je kapi kanulo s lica onih koji su gradili ovaj hram, a zamislimo koliko je samo kapi krvi kanulo s lica Raspetoga dok je gradio živi hram. Za svojih 156 godina zasigurno je bilo više obnova, no ova posljednja nama je najdraža jer smo svjedoci njenoga sjaja. Večeras zahvaljujem Bogu za sve primljene milosti i radosti, za sve one koji su i u ovoj obnovi bili kap dobrote i tako ugradili u ovaj hram kap svoga znoja, a netko i više...“, riječi su iz pozdravnog govora župnika vlč. Josipa Kujundžića na svečanoj svetoj misi 30. listopada u Bođanima, na kojoj je apostolski egzarh za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori biskup mons. Đuro Džudžar blagoslovio i posvetio temeljito obnovljenu crkvu sv. Ilije u ovome mjestu.

Temeljito obnovljena i lijepo oslikana crkva te skladno pjevanje župnog zbora Vajska-Bođani pod vodstvom Marije Ihas, doprinijeli su da ova sveta misa bude doista uzvišen događaj, a svi nazočni dožive istinsko nadahnuće. U svojoj propovijedi biskup Džudžar govorio je kako nam je boraviti u Božjoj kući. Pri tome je pojasnio tezu da se oprostjenje ne događa na temelju plodova obraćenja, nego da je ono dar Božji, koji se ostvaruje kada čovjek stupa u zajedništvo s Isusom. *Kao što je Zakeja nukalo nešto iznutra, tako i mi trebamo tražiti načina kako da vidimo Isusa, a Gospodin će nam to pozdraviti svojim dolaskom u naš dom. Moramo odlučiti promijeniti svoj dosadašnji život, krenuti iz početka, ali u miru sa*

Čestitka za imendan župnika u crkvi sv. Marije u Subotici

Zahvalna djeca, mladi, Pastoralno vijeće i svi vjernici župe sv. Marije, s ljubavlju su 6. studenog čestitali imendan svojem župniku vlč. Károlyu Szungyiju.

Na kraju sve tri mise recitacijama, pjesmom i buketom zahvalili su mu za nesebični i požrtvovni rad i za dobrotu što im pruža. Zahvalili su i Svemogućemu, što ga je između tolikih izabrao za njihova župnika. Na svetoj misi u 8 sati imali su i goste, vlč. Attilu Zselléra i vlč. Mirka Štefkovića, a vlč. Mirko slavio je 5. studenog svoj imendan te su mu vjernici ove župe ovom prigodom isti čestitali. U ime djece, mladih, PV-a i svih vjernika na svetoj misi na hrvatskom jeziku, u čestitkama su aktivno sudjelovali Dario Nikolić, Marko Dulić, Martina Orčić, Rudi Kozma, Nora Horvat Šamu, Valen-

svojim Bogom. Trebamo shvatiti da smo Božji te s vjerom u Njega, ne možemo nikada biti odbačeni ni od kojeg društva niti zajednice. Njegova smo djeca i On nas ljubi, a ovaj događaj upravo nam to svjedoči, kazao je među ostalim biskup Đuro.

Na samom kraju, predvoditelju misnoga slavlja kao i svima nazočnima zahvalio je župnik Kujundžić, zahvaljujući posebno svom bivšem prefektu Mirku Nikoliću, uredniku Glasnika Srca Isusova i Marijina, kao i preč. Mirku Štefkoviću, tajniku Subotičke biskupije kao i svoj subrači svećenicima koji su mu bili duhovnom potporom. Zasigurno je jedan od plodova ovoga slavlja ideja misija koje kanimo organizirati sljedeće godine. Nakon svečane svete mise priređena je zajednička večera za sve okupljene župljane, goste, svećenike i bivše župnike. Bio je to svojevrsni nastavak duha zajedništva započetog nekoliko dana prije, a koji je obilježio veliki povijesni događaj u jednoj maloj župi. Ali župi koja se ponosi svojim zaštitnikom, čije ime na hebrejskom znači „Jahve je moj Bog“. Za tu se istinu prorok Ilija cijeli svoj život borio, i upravo je u tome uzor svim kršćanima.

Zvonimir Pelajić

Trodnevnica uoči posvete crkve

Svečanom činom posvete crkve prethodila je trodnevnica koju je vodio gost iz Zagreba p. Mirko Nikolić, DI. U sklopu trodnevnice, u četvrtak 27. listopada, nakon sv. mise priređena je biblijska večer, koju je osmislila Katarina Ralbovski iz Zagreba, sljedećega dana upriličena je književna večer posvećena duhovnom liku dr. Josipa Andrića, na kojoj su sudjelovali poznati pjesnik Josip Dumendžić Meštar te učenica VI. razreda Emilija Kovačev iz Bođana i pjesnikinja Tonka Šimić te glazbeni pedagog Zvonimir Pelajić iz Plavne, Trodnevnica je završena u subotu, 29. listopada koncertom komornog zbora „Zvony“ iz Selenče pod ravnanjem prof. Juraja Sudjija. Trodnevnicom pod nazivom „Obnovimo našu živu Crkvu, obnovimo svoja srca“ vlč. Josip Kujundžić sa svojim suradnicima pokazao je lijep primjer kako se vjera, duhovnost i kultura prožimaju, te uzajamno obogaćuju vjerski i duhovni život mještana u malim župnim zajednicama. Svake večeri bila je prigoda za svetu ispovijed, a ispunjena vjeronaučna dvorana svjedočila je o želji župljana za obnovom ne samo crkve, nego i duhovnosti i vlastitoga kulturnog života. Otvorenje crkve i za kulturna događanja u malim sredinama i njezina misija inkulturacije dobar su putokaz za obnovu duhovnih vjernosti, vraćanju knjizi, čitanju i živnoj vjeri. /Z. P./

tina Bačlija, Tanja Tot, Mirela Jenei, Rozalija Jenei, Ivana Ištvančić i Tamás Sándor.

s. M. Hermina Kovács

Otvorenje novog studija Radio Marije u Subotici

Uz nazočnosti mnogih slušatelja, 28. listopada otvoren je i blagoslovljen novi studio Radio Marije u Subotici.

Studio je otvorio i blagoslovio **mons. dr. Ivan Pénczes**, biskup subotički. Goste i dobročinitelje su pozdravili **vlč. dr. Ivica Čatić** i **vlč. István Palatinus**, direktori programa

Radio Marije, a bili su prisutni i predstavnici Svjetske obitelji Radio Marije i to predsjednik **Emanuele Ferrario**, koordinator za Europu **Bernhard Mittertuzner** te **vlč. Francisco Palacios**, glavni urednik. Svojom nazočnošću slavje su uzveličali i direktor Radio Marije Hrvatske, **o. Stjepan Fridl** i direktor Radio Marije Bosne i Hercegovine, **mons. Ivica Božinović**, kao i predstavnici diplo-

macije, gradskih vlasti i uglednici iz društvenog života. Zahvalnice donatorima i svima koji su pomogli oko novog studija podijelio je predsjednik Svjetske obitelji, Emanuele Ferrario.

Radio Marija ima svoj područni studio u Subotici već od 2006. godine, ali je radio u neadekvatnim uvjetima. Nove pro-

storije je osigurala Subotička biskupija, a preuređeni su u roku četrdesetak dana dobrotom donatora i prijatelja Radio Marije iz Subotice i okolice. Radove su izveli volonteri Radio Marije i učenici Politehničke škole u Subotici koji su sa svojim profesorima imali praktičnu nastavu u sklopu ovog projekta. Otvorenje i blagoslov novog studija Radio Marije bio je povezan i s otvaranjem izložbe „Subotički slikari u pomoć Radio Mariji“, pošto u svojim novim prostorijama Radio Marija želi dati svoj doprinos i kulturnom životu grada Subotica. Podsjetimo se ovdje da je Radio Marija jedini katolički radio u Republici Srbiji, ima svoj program na hrvatskom i mađarskom jeziku, kao i na još nekoliko jezika manjina u Vojvodini. Veoma je dobro prihvaćen program od strane slušatelja, a osim vjerskih učena i prijenosa svetih misa i liturgijskih slavlja, ima emisije i ekumeniskog karaktera kao i emisije za poboljšanje ljudskog života tj. s društvenim i socijalnim temama. Opći je princip da ima mali broj uposlenih a veliki dio posla rade volonteri koji svojim radom pomažu po-

slanju ovog radija koji nosi „Božji glas u svaku kuću“ i pokazuju time veliku gestu humanosti jer svoj rad daruju slušateljima – svojim bližnjima.

slanju ovog radija koji nosi „Božji glas u svaku kuću“ i pokazuju time veliku gestu humanosti jer svoj rad daruju slušateljima – svojim bližnjima.

Csaba Kovács

Sonta: Svijeće, cvijeće i Očenaš za svi Svete i Dušni dan

Po kršćanskoj tradiciji, dva dana u godini, 1. i 2. studenog, vjernici se posebno sjećaju svojih pokojnika: to su blagdan Svih svetih i Dušni dan. Sjećanje na mrtve, duhovna povezanost s njima i zapretana vjera u prekogrobni život i Božju nagradu daje pravi smisao ovim danima.

Svetkovina Svih svetih počela se slaviti u IV. stoljeću, dok se Dušni dan obilježava od X. stoljeća. Poznati hrvatski isusovac **p. Luka Rađa**, koji se godinama oporavlja od posljedica teške prometne nesreće i pokušava ponovno prohodati, svjedoči iz svojih kolica: *Mudro živi onaj kog smrt ne iznenađuje. Onaj tko živi prihvaćajući zakon umiranja da bi živio, istinski živi. Sav život satkan je od malih smrti. Svaki rastanak, odlazak i odluka, svaki korak koji je izbor između više mogućnosti, mala je smrt. Tko ne bi imao snage odreći se igračkica iz djetinjstva, nikad ne bi odrastao. Tko ne bi smogao snage otići iz roditeljskog doma, taj nikad ne bi započeo vlastiti obiteljski život* – zapisao je, među ostalim, **p. Luka**. Svakoga od nas isto boli kad najdraži odlaze s ovoga svijeta. Vrijeme čini svoje, pa bol otupljuje, jenjava, povlači se pred lijepim sjećajima. Svijeća i cvijet na grobu, uz Očenaš i pokoju suzu ostaju naša jedina komunikacija s njima. U toj komunikaciji Svi sveti su dan kada se sončansko groblje

napuni živima. Tko god može sebi priuštiti, dolazi za taj dan u rodno mjesto koje je već odavno napustio u potrazi za nekim dalekim suncem. Dolazi se pokloniti sjenama svojih predaka, dolazi im izmoliti Očenaš, makar taj jedan dan u godini. Grobovi se pretvaraju u cvjetne vrtove, a plamičci bezbrojnih lampiona i svijeća stvaraju nestvarnu sliku plesa duša živih i mrtvih. U nazočnosti brojnih vjernika, kako sadašnjih, tako i bivših Sončana, svetu misu na Kalvariji predslavio je privremeni župnik **vlč. Karoly Orcsik**. Od ranih poslijepodnevni, pa sve do kasnih večernjih sati stazama između grobova prolazili su brojni živi, koji su tražili grobove svojih pokojnih, ostavljajući na njima lampione, svijeće i cvijeće. I pokoji Očenaš.

Ivan Andrašić

Nedjelja zahvalnosti u Starom Žedniku

Župljani župe sv. Marka u Starom Žedniku zahvalili su 6. studenog Bogu za darove zemlje - jesenje plodove te za 10 godina djelovanja župnika preč. Željka Šipek u ovoj župi, kao i desetu obljetnicu službe kantora Nikole Ostrogonca, svetom misom koju je predslavio župnik župe sv. Roka u Subotici mons. Andrija Anišić u koncelebraciji domaćeg župnika preč. Šipeka.

Unatrag nekoliko godina, u našoj župi prva nedjelja u studenom je nedjelja zahvalnosti. Naime, svjedoci smo mnogih nedaća koje se događaju širom svijeta, poplava, požara, zemljotresa, raznih oluja, koje u trenutku iza sebe ostavljaju pustoš i na tisuće ljudi bez krova nad glavom, hrane i drugih potrepiština za život. Svjesni milosti koje nam Bog daruje, osjećamo potrebu reći Bogu hvala, kako za kruh naš svagdanji, tako i za sve ostale plodove. Za ovu prigodu, skupina naših mladih i onih malo starijih, obukla je svoje bunjevačke nošnje, te u svečanoj procesiji ušla u crkvu s plodovima za prikaz. Božju Riječ za ovu nedjelju pročitale su djevojke odjevene u narodne nošnje. Prigodnu homiliju o smislu i potrebi zahvaljivanja, na svoj jedinstveni način izrekao je vlč. Anišić. U svojoj propovijedi, osvrnuo se i na poruku evanđelja i iznio kako moramo biti u svako doba pripralni na Gospodinov ponovni dolazak i živjeti kao da će danas biti sudnji dan.

S obzirom na to da smo pod ovom svetom misom zahvalili i za deset godina župnikovanja preč. Željka, njegovi suradnici, članovi Pastoralnog vijeća, izrekli su molitvu vjernika za svog svećenika, a Jelica Čipak, članica zbora, pročitala je molitvu vjernika za našeg kantora Nikolu. Prigodno razmatranje uz prinos darova na oltar pročitala je Biljana Jozić. Plodove zemlje, kao i misne darove, na oltar su prinijeli župljani odjeveni u narodne nošnje.

Na samom kraju misnoga slavlja, naši najmlađi župljani predvođeni vjeroučiteljicom Natašom Perčić i animatorima Zolikom Vincer, Nadom Poljaković i Natašom Vojnić Tunić, izveli su prigodni program našem župniku. VIS „Svetog Marka“ započeo je pjesmu „Krist jednom stade na žalu“, a zatim, nakon postavljanja scene, uslijedio je igrokaz koji govori o Božjemu pozivu i odgovoru na taj poziv, o predanju u pozivu. Pokušali su dočarati i u tomu uspjeli, župnika kao bezbrižnog dječaka zaigranog s ostalom djecom, trenutak odluke odaziva Božjemu pozivu, odlazak iz obitelji i sam čin svećeničkog ređenja, a u znak zahvalnosti župniku za sve što čini za ovu župu, a posebno za njih, najmlađe članove zajednice. Raduje nas što je, s nama u zajedništvu, na ovoj svetoj misi bila i župnikova mama.

Nakon ovog programa, župnik Željko, zahvalio je svima na lijepo animiranoj svetoj misi, članovima Pastoralnog vijeća, animatorima programa, djeci, mladima i svima na potpori i zajedništvu. Za iznimno zalaganje i za veliku ljubav koju je pružila u životu i radu naše župe, članovi Pastoralnoga vijeća odlučili su nagraditi Ljubicu Vukov prigodnim darom. Na samom kraju misnog slavlja uslijedila je pjesma „Tebe Boga hvalimo“, a zatim i svečani blagoslov, koji je podijelio predvoditelj ove euharistijske gozbe mons. Anišić. Druženje je nastavljeno u prostorijama župnog stana, uz „časnicu razgovora“ i slastice koje su pripremile naše župljanke.

Ljubica Vukov

Misa zahvalnica za dobivene plodove u crkvi sv. Marije

Vjernici crkve sv. Marije u Subotici tijekom svete mise 16. listopada zahvalili su Stvoritelju što nas je i ove godine blagoslovio obilnim plodovima.

Mnogi su i donijeli od svojih plodova, kojima su bogato okitili svetište crkve. Tijekom svete mise župnik vlč. Károly Szunygi sve je donesene plodove i posvetio, a iste su kasnije darovali i dostavili malom sjemeništu Paulinum. Na svetoj misi i mladež i djeca aktivno su sudjelovali pjevanjem i čitanjem. /s. M. Hermina Kovács/

Misa za proglašenje blaženim novosadskih franjevačkih mučenika

U franjevačkoj crkvi sv. Ivana Kapistrana u Novom Sadu, 4. studenog održana je svečana sveta misa za proglašenje blaženim novosadskih franjevačkih mučenika o. Krizostoma Keresteša (Pečuh 1909.-Novi Sad 1944.) i Krištofa Kovača (Jasberenj 1914.-Novi Sad 1944.). Njih dvojica pripadaju grupi od sedam franjevačkih mučenika komunističke diktature za koje je mađarska franjevačka provincija pokrenula proces za proglašenje blaženim.

Na početku svečanosti o. **Peregrin Kalman**, vicepostulator i čuvar marijanskog svetišta u Matraverebelju prikazao je životni put i mučeništvo dvojice franjevaca istaknuvši među ostalim da *svaki narod ima svoje heroje. Među narodnim herojima ima osoba koje su, ne samo u širem smislu riječi, nego i po katoličkom shvaćanju – umrli kao mučenici. Odnosno, takvih ljudi koji nisu žrtvovali život samo zbog svoje nacionalne pripadnosti, nego koje su ubili zbog svećeništva i iz mržnje prema Crkvi, i koji su svjesno računali s mogućnošću mučeništva, te su ga prihvatili kao što je Krist prihvatio križ: prikazao ga je za nas ljude, za naše spasenje.*

Nakon toga je slijedila koncelebrirana sveta misa na latinskom jeziku koju je predslavio SE **Orlando Antonini**, beogradski apostolski nuncij. Svetu misu je obogatilo latinsko pjevanje Omladinskog franjevačkog zbora „Kapistran“. Papinski veleposlanik u svojoj propovijedi naglasio je da nam je po

primjeru naše braće mučenika potrebna velika hrabrost da bismo ustrajali u vjernosti i da bismo se ispravno koristili svojom slobodom. Potrebno je i praštati i moliti za one koji nas progone, rekao je propovjednik. Osvrnuo se i na aktualno stanje rekavši da i danas žive deseci tisuća mučenika, tj. svjedoka vjere, koje javnost često ignorira ili zaboravlja, a koji svakog dana podnose trpljenje u raznim krajevima svih kontinenata. Za njih često zna samo Bog. Radi se o svakidašnjem mučeništvu u obiteljskom životu, u zajednici i društvenom životu, u suživotu raznih nacija, koje su ponekad i suprotstavljene.

Nakon popričesne molitve u bočnoj niši sv. Antuna **Željko Železnjak**, provincijal Hrvatske franjevačke provincije svetih Ćirila i Metoda, pod čiju upravu spada i samostan u Novom Sadu, otkrio je spomen ploču o. Krizostomu i izmolio molitvu za proglašenje blaženim na hrvatskom jeziku, a isto je učinio i o. Peregrin na mađarskom jeziku otkrivši spomen ploču o. Krištofu. Idejni nacrt ploča je izradio **Károly Harmath**, organizator proslave, a duborez u drvetu je djelo **Šandora Sarvaša**. Nakon otkrivanja spomen ploča mlađi brat i nećakinja o. Krizostoma položili su vijence u ime obitelji, a članovi Svjetovnog franjevačkog reda iz Kečkemetu u ime štovalaca mučenika.

Poslije mise na kojoj je među ostalim bio nazočan i veleposlanik Republike Mađarske u Srbiji **Oskar Nikowicz** i vođeci konzul Mađarskog konzulata u Subotici **dr. Janoš Babić**, slavlje je nastavljeno agapeom u Bonaventurianumu, gdje su nazočni imali priliku obići izložbu slika koje su umjetnici, njih 21, crtali u Domus Pacisu u prvoj polovici rujna na temu Pjesme stvorova svetog Franje Asiškog.

Károly Harmath

Zahvalnost za jesenske plodove

Usrdnom molitvom i skladnom pjesmom Sončani su zahvalili Bogu za ovogodišnje jesenske plodove. U nedjelju, 30. listopada, misu zahvalnicu u crkvi svetog Lovre služio je privremeni župnik župe Sonta vlč. Karoly Orcsik, koji zamjenjuje vlč. Dominika Ralbovskog.

Nadahnut propovijed vlč. Orcsika bila je posvećena bogatstvu duha i čvrstini čovjekove vjere, koje bi u svakom trenutku trebale odnijeti prevagu nad trenutačnim poteškoćama materijalne naravi. *Osvrnimo se na život od prije 60 godina, u vremenima neposredno poslije II. svjetskog rata. Je li tada ljudima, našim roditeljima, možda bilo lakše nego nama danas? Koliko god im je bilo teško, zahvaljivali su Bogu. Živjeli su danas, a gledali u budućnost, s velikom vjerom u Boga. Zahvalimo mu se i mi, zahvalimo se zbog zdravlja, zbog svoje djece, zahvalimo se što nismo gladni. A prije svega, zahvalimo Bogu na bogatstvu duha i čvrstini naše vjere, koju smo stekli krštenjem. Ukoliko se budemo znali iskreno zahvaliti, već sutra ćemo zabora-*

viti na probleme koje imamo danas, jer ne zaboravimo, ukoliko želimo ići naprijed, ne smijemo se osvrutati na ono što je prošlo, rekao je među ostalim vlč. Karoly Orcsik.

Ivan Andrašić

Uređenje groblja u Starom Žedniku

Zahvaljujući donaciji MZ Stari Žednik, na groblje u Žedniku zasađeno je 100 sadnica tuja, te je groblje dobilo novi - ljepši izgled.

Duži niz godina, župnik župe sv. Marka u Starom Žedniku **Željko Šipek**, vodi akciju uljepšavanja i čišćenja mjesnoga groblja. Nažalost, mnogi vlasnici grobnih mjesta ne mare za počivališta svojih predaka, te takvi grobovi narušavaju izgled cijeloga groblja. Zahvaljujući radnim akcijama, koje godinama unatrag inicira župnik Željko sa svojim suradnicima, groblje je dovedeno u red. Rukovodstvo MZ Stari Žednik na čelu s predsjednikom **Predragom Kujundžićem** prepoznalo je važnost lijepog izgleda groblja, te se rukovodstvo uključilo u realizaciju uređenja postojeće mrtvačnice i samoga groblja. Tijekom prošle godine sredstvima MZ okrenute su prostorije mrtvačnice, postavljeni klima uređaji, stavljeni novi zastori i na taj način stvoren je ugodniji ambijent u samoj mrtvačnici. Ovih dana, uz donaciju MZ Stari Žednik pribavljeno je 100 sadnica tuja za groblje. U akciju sadnje se uključilo desetak župljana, kao i momci iz zajednice Hosana, a članovi DVD Stari Žednik su zasađene sadnice zalili te je zahvaljujući svima njima groblje dobilo novi izgled.

Nadamo se da će MZ i rukovodstvo naše župe naći načina i mogućnosti da se postojeće odlagalište smeća ukloni s groblja te da će se zajedničkim snagama i taj problem riješiti. Neka nam svima ovo bude poticaj da svi vodimo više računa o grobovima predaka, a ujedno i sami damo doprinos da groblje uvijek držimo urednim i čistim. /**Ljubica Vukov**/

Dvadesetčetverosatno klanjanje

U crkvi sv. Marka u Starom Žedniku, započelo je 8. listopada dvadesetčetvorosatno klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, koje je trajalo do 9. listopada ujutro, uoči početka nedjeljne svete mise.

Župljani ove župe još prošle jeseni pošli su u borbu protiv zloga molitvom. Nažalost, svjedoci smo velikoga broja suicida u ovim našim krajevima, te želimo moliti Boga da nas oslobodi ove pošasti. Znamo da vjerom i molitvom možemo postići i dobiti puno toga. Zahvalni Bogu što je spasio i sačuvao živote onih koji su digli ruku na sebe, želimo i dalje moliti i žrtvovati se na tu nakanu. I ovoga puta vremena za molitvu su našli djeca, mladi i stari, uzdajući se u Božju pomoć i zaštitu. Svaki život je darovan od Boga i dragocjen, te stoga molimo Boga – Gospodara života i smrti – da po Njemu živimo i u Njemu umiremo. /**Ljubica Vukov**/

Župa Isusa Radnika u Subotici sprema se na 80. obljetnicu postojanja

Vlč. József Szakály, župnik župe Isusa Radnika u Subotici, od trenutka kada je preuzeo župu, nastoji sa svojim vjernicima kako bi ova, po veličini mala crkva u Subotici, a po broju vjernika jedna od najvećih župa, dostojno proslavila 80. obljetnicu svojega postojanja.

Današnju župnu crkvu, koja je prvenstveno bila predviđena za župni stan, biskup Lajčo Budanović je 1935. g. samo blagoslovio u nadi da će u kratkom roku biti izgrađena i župna crkva. Nažalost, kao i kod drugih subotičkih župa, gradnja nove župne crkve nije se ostvarila. Vremenom je kapela dobila naslov župne crkve, koja ni do danas nije posvećena. Stoga je 80. obljetnica prilika da, poslije cjelokupne unutarnje obnove, župna zajednica zamoli biskupa svečano posvetiti crkvu. U nadi je da će to, nakon planirane obnove na proljeće, biti i ostvareno.

Župna zajednica je ovogodišnje uskršnje blagdane proslavila s obnovljenim svetištem i oltarom. Ovom je svečanošću započeta 80. obljetnica postojanja župe, koja, po riječima župnika, mora sadržati u sebi ne samo vanjsku, nego i duhovnu obnovu. *Moramo obnoviti crkvu kao zgradu, a moramo je i obnoviti kao zajednicu*, ističe župnik. Poslije svetišta i oltara, u toranj crkve ugrađena su i dva nova zvana, koja je župi darovao vlč. **Árpád Verebélyi**, rektor svetišta u Doroslovu, a vlč. **Gábor Barath**, župnik u Molu poklonio je kip sv. Josipa, ali ne samo župi, nego i vjernicima Novog Naselja i Malog Radanovca, čije mjesne zajednice također pripadaju našoj župi. Na misi bdijenja blagdana Svih svetih, 31. listopada, mons. **Andrija Anišić**, arhiepiskop i naslovni opat, blagoslovio je novopostavljena zvana i kip sv. Josipa. Na svečanoj svetoj misi koncelebrirali su župnik vlč. **József Szakály**, mladomisnik vlč. **Miklós Világos** i prefekt sjemeništa „Paulinum“ vlč. **László Baranyi**.

Župnik je u svečanom pozdravnom govoru istaknuo kako su dosadašnji radovi na crkvi samo jedan dio obnove za 80. jubilej, a ostali tek predstoje. Do Božića je u planu završiti izolaciju zidova, a isto tako promijeniti i električnu mrežu koja je već zastarjela. Sljedeće godine planira se potpuno oličiti crkva i urediti dvorište. Župna zajednica se već sada priprema na posvetu crkve duhovnim programima kao što su razne pobožnosti – klanjanje četvrtkom, te pjevanje časoslova naroda Božjega petkom. Nadamo se da će nas daljnji duhovni programi dobro pripremati za glavni događaj naše zajednice, na posvetu, koju će predvoditi sam biskup.

/**Károly Szabó**/

Dujo Runje

Nakon kratke i teške bolesti, u jutarnjim satima u nedjelju, 6. studenoga 2011. u subotičkoj bolnici u šezdesetprvoj godini preminuo je istaknuti društveni djelatnik grada Subotice, politički i kulturni djelatnik hrvatske zajednice u Vojvodini, predsjednik Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Dujo Runje.

Rođen je u selu Karakašica, općina Sinj, 29. travnja 1951. godine u imućnoj obitelji. Nakon završene osnovne škole u Sinju, upisuje Franjevačku klasičnu gimnaziju također u Sinju. Nakon toga dolazi u Beograd, gdje na Filozofskom fakultetu u Beogradu započinje studij pedagogije. Po završetku studija – 1979. godine – preseljava se u Subotici, u kojoj će živjeti do kraja života. U Subotici je zasnovao i obitelj – sa suprugom Ljubicom ima kćerku Silviju, koja danas živi i radi u Zagrebu.

Početak 1979. godine upošljava se u Predškolskoj ustanovi „Naša radost“ u Subotici, u kojoj je kao vrsni pedagog i cijenjeni pravnik proveo cijeli svoj radni vijek, a jedno vrijeme je bio i ravnatelj ustanove (1989.-93.). Usporedo je diplomirao na Pravnom fakultetu u Novom Sadu. S Violom Vrcelj Odri, kolegicom pedagoginjom iz PU „Naša radost“, koautor je didaktičkog materijala namijenjenog poticanju mišljenja kod djece u dobi od 4 do 8 godina: „Moji koraci“, kao i radnih listova iz oblasti matematike „Sad znam bolje“. Bio je na čelu stručnog tima 1987. godine kao idejni tvorac i autor imena najveće dječje manifestacije ovoga grada, manifestacije svekolikog dječjeg stvaralaštva „Klincijada“. Također, dao je veliki prinos u razvoju predškolskog odgoja, napose u uvođenju inovativnih sadržaja i suvremenih metoda rada, ne samo u Subotici nego i u Vojvodini.

U život hrvatske zajednice uključuje se u drugoj polovici 90-ih godina XX. stoljeća. Isprva je suradnik subotičkog dvotjednika „Žig“, u kojemu redovito objavljuje aforizme u rubrici „Dujizmi“. Jedan je od utemeljitelja Hrvatskoga akademskog društva (1998.), čiji je bio i predsjednik u jednom mandatu (2003.-07.). Velika je njegova zasluga za okupljanje znanstvene elite Hrvata u Vojvodini te organiziranju prvih znanstvenih skupova HAD-a, u kojima je i sam sudjelovao. Kao autor ili suautor objavio je desetak znanstvenih i stručnih radova u zbornicima i periodici iz domene pedagogije, socijalne psihologije i društvenog položaja hrvatske zajednice. Također, suradnik je *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevacima i Šokacima*, čije je značenje i važnost prepoznao od samoga početka izrade te radio na njegovom promicanju. Bio je jedan od osnivača Hrvatskog društva za pomoć učenicima „Bela Gabrić“ 2002. godine.

Isto tako, jedan je od osnivača političke stranke Hrvatskog narodnog saveza (1998.) i njegov prvi dopredsjednik. Imao je ključnu ulogu u ponovnom objedinjavanju Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatskoga narodnog saveza početkom 2004., nakon čega postaje dopredsjednik DSHV-a, što je ostao do smrti. Aktivni je suradnik stranačkog glasila „Glas ravnice“, a od 2007. je i član redakcije.

Bio je vijećnik prvog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća te član Izvršnog odbora HNV-a zaduženog za obrazovanje. Skupa s nekoliko osoba iz Hrvatskog akademskog društva, inicijator je i realizator školovanja na hrvatskom jeziku, kao i otvorenja vrtića na hrvatskome u samostanu sestara Kćeri milosrđa u Subotici. Njegova je ključna zasluga za razvoj i ostvarenu kvalitetu obrazovanja na hrvatskome. Zbog

neslaganja s politikom HNV-a 2005. podnosi ostavku i na mjesto člana IO HNV-a, a kasnije i na mjesto člana Vijeća. U drugom sazivu HNV-a, 2010. biran je za člana Izvršnog odbora zaduženog za informiranje.

Dva puta je biran za narodnog zastupnika u Skupštini AP Vojvodine (2004. i 2008.). Prvi je predsjednik Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Od 2010. član je Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine.

Nakon smrti Duje Runje, u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, to jest u Srbiji, ostaje velika praznina. Otišao je čovjek velike energije, posvećen pozivu i poslu koji je

obavljao, uvijek konstruktivan i pozitivan, usmjeren na čovjeka. Riječju – napustio nas je Čovjek!

Komemoracija je bila održana u utorak, 8. studenoga, u Velikoj dvorani Bunjevačkog kola, a pokop istoga dana na Bajskom groblju.

Brzjavi sućuti obitelji

Supruzi Ljubici i kćerki Silviji upućeni su brojni brzjavi sućuti. Obitelji pokojnog Duje pismo s izrazima sućuti uputio je, među ostalim, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković u kojem je napisao: „Naslijede koje ostavlja za sobom nama u Hrvatskoj, a vjerujem i Vama kao članovima njegove obitelji te svim Hrvatima u Vojvodini, može i treba biti poticaj da zajedničkim snagama nastavimo s izgradnjom održive, sigurne i prosperitetne budućnosti vojvođanskih Hrvata. U ovim teškim i bolnim trenucima naše su misli i molitve s Vama“.

U ime Družbe Kćeri milosrđa TSR sv. Franje, vrhovna glavarica s. M. Emila Barbarić uputila je iz Rima riječi sućuti obitelji, među kojima piše: „Znam da su riječi ono najmanje što se u ovome trenutku može pružiti, ali vam želim dati do znanja da je moje srce i molitve s vama svima koji ste ožalošćeni smrću ovoga dobrog čovjeka, kojega sam poznavala od 2000. godine /.../ Naši su se susreti odnosili na otvaranje i organiziranje vrtića *Marija Petković*. U tim susretima se lako moglo prepoznati da se radi o odgovornoj i dobronamjernoj osobi kojoj je na srcu opće dobro, a bila je izrazita njegova ljubav i zauzetost za djecu u Ustanovi i kojoj je radio i gradu koji je prigrlio kao rodni, te svome narodu iz kojega je potekao i u koji se nastanio“.

Smrt Duje Runje veliki je gubitak i za Demokratski savez Hrvata u Vojvodini čiji je predsjednik Petar Kuntić na komemoraciji istaknuo kako je je „njegova smrt veliki šok za sve dobronamjerne ljude“ jer je on bio „jedan od najomiljenijih ljudi iz hrvatske zajednice u Vojvodini“.

Duji Runje

(1951.-2011.)

S čvrstom vjerom da veliki ljudi poput Tebe, dragi Dujo, nikada ne umiru, nastojat ćemo Tvoje hvalevrijedne zasade Dobroga među svim ljudima, napose one posijane u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, njegovati i razvijati.

Članovi Upravnoga odbora i djelatnici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

Proslava 200. godišnjice župe sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu

Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata Gibarac i mjesni župni ured organizirali su obilježavanje 200. godišnjice gradnje katoličke župne crkve sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu, u subotu, 5. studenoga.

Svetu misu u 11 sati predvodio je srijemski biskup **mons. Đuro Gašparović** uz nazočnost svećenstva – generalnog vikara Srijemske biskupije, prelata, župnika i dekana **Eduarda Španovića**, svećenika iz Đakovačko-osječke nadbiskupije, kao i grkokatoličkih svećenika. U svojoj propovijedi biskup Gašparović je posebno istaknuo da bi ovo mjesto, duhovna građevina, trebalo biti i ubuduće mjesto ovako velikih grupnih susreta, tamo gdje mi častimo Boga svojim sjedinjenjem s njim, sudjelovanjem u euharistiji i u svojoj obitelji. „Crkva ljepotica“, kako je danas ponosno Gibarčani nazivaju, obnovljena je uz biskupski blagoslov i potporu, koja je otvorila put do 33 župe Đakovačko-osječke nadbiskupije u kojima su služene svete mise i prikupljana milostinja za obnovu crkve.

Iako je mali broj vjernika katolika ostao u Gibarcu, na inicijativu župnoga upravitelja **vlč. Nikice Bošnjakovića**, oni su podržali svojim skromnim sredstvima i snažnom molitvom potpunu sanaciju cijele crkve iznutra i izvana, za uređenje crkve o proslavi njezine 200. godišnjice. Projektu obnove crkve priključila se i „Zavičajna udruga Gibarac“ sa sjedištem u Osijeku, kao i „Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hr-

vata Gibarac“ sa sjedištem u Gibarcu, i mnogi drugi donatori, od kojih su najveći prilog darovale brojne župe Đakovačko-osječke nadbiskupije. Svima njima je **vlč. Bošnjaković** ovom prigodom zahvalio, kao i ostalima koji su pomogli prilikom sanacije crkve i okoliša, kao i organizacije proslave.

Na kraju misnoga slavlja KUD „Gibarac“ iz Poganovaca predstavio je nazočnima gibaračko ruho kroz vrijeme, od prvih usnivanja vezenki s tkanim motivima, do roklji, bijelog i bogato urešenog ruha šlingom, pa sve do svilom i zlatove-

zom obogaćenih vezenki, kakve i danas nose djevojke i Vukovarsko-srijemske županije, od kojih je samo Gibarac ostao s onu stranu hrvatske državne granice, ali baš to ruho i lijepi šokački običaji svjedoče da je Gibarac oduvijek bio sastavni dio hrvatskog nacionalnog korpusa. Na samom kraju misnoga slavlja župnik **Nikica** predstavio je prvu knjigu pjesama **Anice Pinterović** „Da živi Gibarac“, Gibarčanke čije nadahnuće služi kao poticaj ostalim Gibarčanima da ustraju u ljubavi i vjeri. Govoreći pohvalno o knjizi i autorici, župnik je obećao da će njezina knjiga biti darak svima koji su pomogli obnovu crkve i nabrojio 33 župe u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji gdje su odlazili, ali i pojedince koji su to svojim zalaganjem zaslužili.

Ovoj svečanosti nazočili su brojni gosti, predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Demokratskog sa-

veza Hrvata u Vojvodini, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, općine Šid i okolnih općina, Mjesnog odbora u Gibarcu, općina iz Hrvatske, izaslanik župana Vukovarsko-srijemske županije, te predstavnici tvrtki koje su se angažirale na obnovi crkve u Gibarcu, od projektne dokumentacije do boje za završne radove.

/Prema: Hrvatska riječ, S. Darabašić i S. Žebić/

Nedjelja bračnih jubileja u Golubincima

U župi sv. Jurja u Golubincima, 13. studenoga proslavljena je nedjelja bračnih jubileja. Na svečanom euharistijskom slavlju sudjelovali su bračni parovi koji ove godine od pet do šezdeset godina bračnoga zajedništva.

Nazočni su bili i slavljenci koji su devedesetih godina za vrijeme domovinskog rata napustili svoje rodno mjesto Golubince. Slavlje je organizirao i predvodio domaći župnik **Željko Tovilo**. U prigodnoj homiliji župnik je istaknuo važnost ljudske zahvalnosti Bogu za sve darovano u životu, posebno ističući obiteljsko i bračno zajedništvo, koje je izvrstan način ljudskoga i kršćanskoga ostvarenja. Euharistijsko slavlje animirao je pjevanjem mješovitog zbor župe Uzvišenje svetoga Križa iz Rume. Na koncu euharistijskog slavlja svim jubilarcima uručena je posebna povelja – čestit-

ka dijecezanskog biskupa **mons. Đure Gašparovića**, a ista je poslana i onima spriječenima zbog bolesti, kao i svim jubilarcima Golubinčanima koji su prisilno napustili svoje domove i obiteljska ognjišta. Na kraju misnoga slavlja župnik **Tovilo** zahvalio je djelatnicima Radio Marije Srbije koji su izravno prenosili jubilarnu proslavu, kako bi slušatelji mogli biti uključeni u događanja u crkvi. Slavlje je nastavljeno prigodnim domjenkom za slavljence i goste u župnoj dvorani.

Ivan Radoš

Proslavljena 130. obljetnica crkve na Tekijama u Petrovaradinu

Svečanim euharistijskim slavljem, koje je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović i prigodnom akademijom, proslavljena je 30. listopada 130. obljetnica od rekonstrukcije postojeće crkve svetišta Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu.

Ovim euharistijskim slavljem označen je i završetak ovogodišnjeg bogoslužja na Tekijama. U koncelebraciji su sudjelovali svećenici Srijemske biskupije: **preč. Stjepan Klaić**, **preč. Blaž Zmaić**, **vlač. Dušan Milekić** i rektor svetišta, **vlač. Stjepan Barišić**. Na početku slavlja nazočne je pozdravio domaćin Barišić koji je izrazio zahvalnost prisutnim gostima na njihovoj nazočnosti i uputio riječi dobrodošlice biskupu, svećenicima i ostalim vjernicima. Liturgijsko pjevanje predvodio je mješoviti pjevački zbor HKPD „Jelačić.“ Prigodnu homiliju održao je biskup Gašparović. Govoreći kako kriza vjere zahvaća bogate i siromašne, djecu, mlade i stare, naše obitelji, bolesnike i nemoćnike, biskup je rekao: *U svaku od ovih skupina uključeni smo i mi. Možda i naša vjera dolazi u krizu. Isus je znao što znači vjera i nevjera za čovjeka pojedinca i za čitave zajednice pa ga je nedostatak vjere kod ljudi duboko pogađao. One, koji su ga molili za pomoć, nerijetko je pitao imaju li vjere. Jer gdje nema vjere ni Bog ne može pomoći. Bog se ne nameće, nego se daruje. Taj dar Božji se ogleda kroz Crkvu gdje Isus nastavlja brigu za ljude*, naznačio je propovjednik. *Papa Ivan XXIII. jednom je*

zgodom rekao da crkva zgrada nije muzej koji čuva starine, nego stari zdenac usred sela koji daje čistu i zdravu vodu svim generacijama. Upravo takav zdenac, nastavio je biskup, iskopao je Isus ovdje na Tekijama prije 130 godina i posvetio ga u čast Blažene Djevice Marije. To je svetište vjere i pravoga kršćanskog života, to je naše svetište, rekao je biskup.

Nakon misnog slavlja uslijedila je prigodna akademija, koju je otvorio domaćin slavlja, **vlač. Barišić**, istakavši da će za pet godina svetište proslaviti još veći jubilej – 300. obljetnicu postojanja. Pozdrav Nebeskoj Majci, Gospi Tekijskoj, upućen je na početku samog programa, izvedbom Bachove skladbe „Ave Maria“ u interpretaciji vokalne solistice, sopranistice **Etel Koči** i orguljske pratnje **Vesne Kesić-Krsmanović**. O prilikama koje su prethodile podizanju postojeće crkve, uz

osvrst na samu izgradnju, arhitektoniku zdanja i vidljive preinake koje su se tijekom minolog stoljeća u njoj dogodile, govorio je voditelj svetišta **Petar Pifaf**. U pauzi predavanja, Vokalno – instrumentalni sastav „Tekije“ iz Petrovaradina višeglasno je otpjevao poznatu marijansku pjesmu pod nazivom „Nek ori“. Riječ je o pjesmi koju je u čast Tekijske Gospi skladao nekadašnji

ravnatelj ovoga svetišta opat Ilija Okrugić-Srijemac, prigodom blagoslova novosagrađene crkve, 4. kolovoza 1881. godine. Naročito svečanim i dirljivim tonom činio se završetak ove svečanosti, kada je proslavljeni džez saksofonist **Ivan Švager**, uz pratnju Petra Pifafa na orguljama, izveo poznatu gospel skladbu „Amazing grace“. Svoju poruku i zahvalu, na kraju uputio je Srijemski biskup, mons. Đuro Gašparović.

Tomislav Mađarević

Proštenje u Pančevu

Na blagdan sv. Karla Boromejskog, 4. studenog, zaštitnika župe i grada Pančeva, u župnoj crkvi održana je u večernjim satima koncelebrirana dvojezična sveta misa. Predvodio ju je mons. József Mellar, generalni vikar Zrenjaninske biskupije, koji je ujedno i nadahnuto propovijedao na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Na veliku radost domaćih vjernika, ove godine u slavlju je uz domaćeg župnika **mons. János Fiser**a, sudjelovalo čak dvanaest naših svećenika. Srpsku Pravoslavnu crkvu predstavljali su arhijerejski namjesnik za Pančevo o. **Stevan Urošev** s još jednim svojim subratom. Generalni vikar je u propovijedi govorio o životnom putu sv. Karla a potom o njegovu djelovanju kada je preuzeo Milansku nadbiskupiju. Govorio je o velikom značaju provedbe u praksu odluka Tridentinskog sabora, koje je sv. Karlo zdušno provodio. Pod misom su pjevali hrvatski i mađarski zborovi župe

koje su predvodili **Sava Lazić** i **Dezső Jakob**. Na kraju mise domaći župni mons. Fiser zahvalio je svim svećenicima i vjernicima na sudjelovanju u slavlju ovogodišnjeg proštenja te pozvao na domjenak u dvorišnu zgradu sv. Ambrozija.

Nenad Ješić

Bogatstvo događanja u Irigu

Prvog dana mjeseca listopada župnik je nazočio crkvenoj proslavi sv. Terezije od maloga Isusa u Beški. Poslijepodne istoga dana bio je na zemaljskom oproštaju nesretno nastradalog **Dragutina Babnika** (59), oca 4 djece uz postavljeno pitanje: *Što nam se još treba dogoditi pa da ustvrdimo da ima Boga?* Dan je završen susretom na prvoj krunici i svetoj misi za pokojne **Stjepana i Etelku Boka** uz goste iz Subotice. Svi smo bili ugošćeni u domu obitelji **Pap**. U Dobrodolu je 2. listopada slavljena zahvalna sveta misa na kojoj je kršten **Ognjen Slovak** a poruka je glasila: *Svaki čovjek ima svoj vinograd. Vinograd je moj život, moje zvanje, moja obitelj, moj odnos prema Bogu i ljudima. To ja moram obrađivati, njegovati. Odogajati u vjeri (djecu) i biti zahvalan, naglasio je župnik. Na spomendan sv. Franje Asiškoga, nakon krunice slavili smo svetu misu sa pok. sina i oca: **Pištu i Stjepana Fapala**. Župnik Blaž Zmaić je 7. listopada nazočio potpisivanju povelje suradnje našega mjesta Vrdnik i njemačkog grada Vermolda te zajedničkom druženju. U subotu, 8. listopada nazočio je manifestaciji 7. Gušćijade u selu Šatrinci s programom otvaranja etno prostora. Na filijali Vrdnik je na 28. nedjelju kroz godinu slavljena sveta misa za obitelji **Mašić i Komarčević**. Sutradan, 10. listopada, ponovno smo skupa na svetoj misi uz spomen godišnjicu našeg pok. majstora **Antala Mulaja**, krojača. U petak, 14. listopada, rastali smo se u Vrdniku od **Jelke Stipetić** (89), majke ugledne i časne obitelji: sin **Aleksander** je hrvatski veleposlanik u Tirani (Albanija), drugi sin **Franjo** i **Luca** dobrotvori naše kapelice u Vrdniku i kćerka **Vjekoslava**, krojačica. Župnik se od nje oprostio riječima: *Čini pravo i ne stidi i ne plaši se nikoga!* Na spomendan sv. Terezije Avilske, 15. listopada, nakon krunice u Irigu smo prikazali zajedničku svetu misu za našu pokojnicu. Istoga dana prijepodne župnik je nazočio proslavi Dana škole u Vrdniku s programom.*

Na 29. nedjelju kroz godinu slavljene su redovite mise u Irigu i filijalama. Posebno je bilo lijepo u Dobrodolu uz služenje svete mise za pokojnu **Evu Boroš**. I ove godine, 18. listopada na blagdan sv. Luke ev., nakon krunice slavimo svetu misu za obitelj **Malahovski**. *Svjedok milosrdne ljubavi Božje prema siromašnima, patnicima i slabima, branilac malenih i nevoljnih, carinika i grešnika i svjedok djela Duha Svetoga u svijetu i u ljudima. Naviješta rukom i ustima*, poručio je župnik.

Na Misijsku nedjelju, 23. listopada, slavljena je u Irigu i Vrdniku sveta misa za **Vladimira Grdića**, oca naše tajnice OŠ u Vrdniku, kao i za pokojne članove obitelji **Petruš** s nekoliko misli o vjerodostojnosti. U nazočnosti sedmorice nad/biskupa, velikoga broja svećenika, časnih sestara te vjernoga puka Srijemske i drugih biskupija, 26. listopada župnik je nazočio proslavi sv. Dimitrija, đakona i zaštitnika Srijemske biskupije u Sr. Mitrovici. Svete mise slavljene su i 30. listopada, s lijepim brojem na filijali u Šatrincima za pok. **Anu Lanc**, majku naše **Marijane** s porukom rabinske izreke: *predivne su riječi u ustima onoga tko ih vrši*, te nekoliko riječi župnika: *sretni su oni koji umjesto govora susreću djela proizašla iz dara ljubavi. Kako je lijepo susresti iskrena čovjeka!* Istoga dana poslijepodne okupili smo se na šatrinačkom groblju uz liturgiju riječi molili i blagoslovili grobove naših pokojnika. Mjesec smo završili krunicom i pripravom za svetkovinu Svih svetih. /f. f./

Dušni dan u Zemunu

Župljani Zemuna, kao i nekih okolnih župa, okupili su se na Dušni dan 2. studenoga na Novom bežanijskom groblju. Tom prigodom željeli su se sjetiti njima bliskih pokojnika čiji se grobovi nalaze u ovom groblju.

To su učinili na parceli s posmrtnim ostacima i nadgrobnim spomenicima nekadašnjeg njemačkog groblja crkvene općine Sv. Wendelina koja se nekada nalazila u zemunskom predgrađu Franztal. Navedeno groblje nalazilo se na lokaciji gdje se danas nalazi bolnica Bežanijska kosa. Prvo preseljenje njemačkog groblja na prostor surčinskog atara dogodilo se upravo radi izgradnje spomenute bolnice u razdoblju 1950.-1951., a drugo radi izgradnje stambenih blokova Bežanijska kosa 90-ih godina prošloga stoljeća, kada je ponovno preseljeno u okvire Novog bežanijskog groblja. U gradu Mondsee, nadomak Salzburga u Austriji, nastanilo se 500 obitelji Franztalaca koji i danas gaje tradicionalne običaje iz svoje stare domovine, prenoseći ih tako na nove generacije. Naime, većina stanovnika crkvene općine Sv. Wendelin u Franztalskom dijelu Zemuna napustila je svoje domove u ratnom vohoru 1944. Franztalci koji danas žive i rade u Mondseeu, oni koji su rođeni u Franztalu, sada već u dubokoj starosti, kao i njihovi potomci, pokrenuli su inicijativu da u okviru svojih aktivnosti grupno posjete stari zavičaj, Zemun. To se prvi put dogodilo 2008., a potom 2010. godine. Tada se rodila inicijativa da se parcela uredi kao spomen groblje. Kip srca Isusova i ploča s tekstom na njemačkom i srpskom jeziku s jedne i ugraviranom slikom crkve sv. Wendelina koja je srušena 1954. godine s druge strane, predstavljaju spomen obilježje njemačkog dijela Bežanijskog groblja. Ove godine na Dušni dan Zemun je posjetilo izaslanstvo zajednice Franztalaca iz Salzburga na čelu s predsjednikom **Franzom Schallom**, koje je položilo vijenac na spomen obilježje. Organizaciju programa tijekom njihova boravka osmislio je i realizirao gospodin **Antun Žarić**, župljanin Zemuna, inače i sam Franztalac, opunomoćenik zajednice Franztalaca iz Salzburga (Mondseea). Prvoga dana slavljena je sveta misa u crkvi Uznesenja BDM u Zemunu nakon čega je uslijedio obilazak franztalskog groblja na Bežanijskoj kosi. Obredni dio koji se odnosio na prisjećanje na sve Franztalce i župljane Zemuna i okolnih župa koji počivaju na Bežanijskom groblju služili su **vlač. Jozo Duspara** i p. **Željko**. Tijekom euharistijskog slavlja pročitana su i sva imena onih čiji pokoj duše je bio razlog okupljanja vjernika oko spomen obilježja. To je od 2008. godine, kada je inicijativa zaživjela, postalo tradicija. Na misi je pjevao crkveni zbor Svete Cecilije. Na samom kraju obrednoga dijela, članovi izaslanstva Franztalaca iz Salzburga nastavili su svoj boravak u Zemunu uz obilazak grada.

Danijela Lukinović

Proslava spomendana sv. Dimitrija i Srijemskoj Mitrovici

Prigodom spomendana svetoga Dimitrija, đakona i mučenika, zaštitnika Srijemske biskupije, katedrale, istoimene župe te drevnog grada Sirmiuma – Srijemske Mitrovice, u srijemskomitrovačkoj prvostolnici održano je 26. listopada svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio nadbiskup Orlando Antonini, apostolski nuncij u Republici Srbiji.

U koncelecijaciji je bio domaći biskup Đuro Gašparović, Marin Srakić, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, Stanislav Hočevar, beogradski nadbiskup i metropolit, podpredsjednik MBKSCM, Ivan Pénzés, subotički biskup, Đuro Džudžar, apostolski egzarch za vjernike bizantskog obreda u Srbiji i Crnoj Gori, Đuro Hranić, đakovačko-osječki pomoćni biskup, te Josip Devčić, prepošt požeškog Stolnog kaptola, delegat požeškog biskupa Antuna Škvorčevića.

Slavlje je započelo procesijom, a u ophodu su bili koncelebranti Enco Rodinis, generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije i njegov pomoćnik Fabijan Svalina, Ivan Čurić, rektor Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu, Leopold Rochmes, generalni vikar u Beogradskoj nadbiskupiji, svećenici i redovnici Srijemske biskupije i susjednih biskupija te Apostolskog egzarchata. Među sudionicima svečanosti u ka-

tedrali bio je i srijemskomitrovački gradonačelnik Branislav Nedimović i zamjenik Srđan Kozlina kao i drugi predstavnici kulturnog, političkog i društvenog života.

U homiliji, nadbiskup Antonini je istaknuo da je kršćanski život „put“ koji treba prevaliti, a koji se sastoji u tome da Isusa Krista treba susresti, prihvatiti, slijediti. *Na tom putu svatko treba s njime svaki dan uzimati križ. Ako nam nešto u današnjem svijetu upada u oči, rekao je predvoditelj, to je pokušaj da se odstrani bol. Već su nam i male nelagode postale nepodnošljive kao što su pretoplo i prehladno vrijeme. Svijet se koristi svakvim sredstvima da suzbije boli, sve do droge. Kristov put kao jedino sredstvo za nadilaženje boli i patnje je put križa. Tada ćemo iskusiti da prigrlivši križ, kao što je to Krist učinio na nevjerojatan način, nećemo osjetiti njegovu težinu; dapače, poput svetog Pavla moći ćemo reći: „Radujem se sada dok trpim... i u svom tijelu nadopunjam ono što nedostaje mukama Kristovim“, rekao je propovjednik. Kao kršćani, ovdje i sada, samima sebi, ovom društvu i cijelome svijetu pokazemo da različiti narodi mogu živjeti skupa u miru, i to ne samo živjeti jedni pored drugih, nego čak i udružiti vlastitosti svojih kultura na obogaćenje svih. Čvrsto vjerujem da je to naše poslanje, osobito poslanje katolika u Srbiji, zaključio je mons. Antonini. Pjevanje na misnom slavlju predvodio je pjevački katedralni zbor „Sveta Cecilija“ pod vodstvom s. Cecilije Tomić koji su pjevali na latinskom jeziku, a na kraju mise nuncij je svima podijelio apostolski blagoslov. /Mario Paradžik/*

Svi sveti u Irigu

Župa u Irigu jedina je župa u Srijemskoj biskupiji koja svake godine u posebnom ozračju slavi svetkovinu Svih svetih jer je to zaštitnik župe. Tako je bilo i ove godine 2. studenoga kada je uz lijepi broj nazočnih vjernika, od djece do starijih, s dragim gostima, a posebice negdašnjim Irizanima koji sada žive i rade u Hrvatskoj, te braće i sestara pravoslavne vjere, slavljena sveta misa u nazočnosti srijemskog biskupa, mons. Đure Gašparovića i domaćeg župnika, preč. Blaža Zmaića, začasnog kanonika koji je pripremio liturgiju i animirao pjevanje.

U uvodnom pozdravu, župnik je izrazio radost jer slavimo zaštitnike ove crkve i vjernika katolika u ovom mjestu, blagdan Svih svetih. Povezao je ovu svetkovinu s danom 5. studenoga kada se sjećamo svih svetih srijemskih mučenika i kao danom posvete ove crkve spominjući njezinih 206 godina blagoslova. Čestitao je biskupu u ime svih nazočnih nedavno proslavljenju 15. obljetnicu biskupskoga ređenja. Istaknuo je i zahvalio Bogu i ljudima da smo na potezu Vrdnik-Beketovo dobili dozvolu za emitiranje programa Radio Marije Vrdnik na frekvenciji FM 188,4 a koja upravo sada prenosi svetu misu i zato je pozdravio sve slušatelje Radio Marije.

Biskup je u svojoj propovijedi naglasio: *Danas nas je sjeđinilo veliko mnoštvo koje nije moguće izbrojiti, a to su svi sveti... imamo pred očima sve dobre ljude koje smo poznavali i koje nismo poznavali, a koji su Gospodinu usnuli. Pomislimo na sve koji su nam bliski i dragi i kojima dugujemo zahvalnost. Dobro je da imamo pred očima i one sasvim nepoznate, za koje nismo čuli ili nismo imali sreće da ih upoznamo. Pred nama se danas stavlja mnoštvo tolikih poznatih i nepoznatih svetaca,*

koji su oko sebe širili dobrotu i ljubav. Nemamo vremena zastati sada da bismo se svih tih milih i dragih sjetili. Čovjek zato teži za Bogom, a Bog je jedini svet. To je temeljna spoznaja naše vjere. Za nas živi svetac označava čovjeka kojega možemo uzeti za uzor vjere, nade i ljubavi. Molimo da nikada ne ponestane uzora svetosti, a to su oni koji čine dobro. Molimo za sebe i svoje bližnje da svetost što ju je na krštenju u nas ulio Otac nebeski ne bude nikad zakopana i neiskorištena. Neka svatko od nas tu svetost potvrdi u svojem kršćanskom životu, pozvao je biskup.

Zahvalivši na kraju svete mise, župnik je vjernike pozvao da izađu na groblje riječima: *Idemo na groblje i ostajemo pred svijetom i kamenu sa imenima, koja nam tako mnogo kažu. Sagnimo se i stavimo cvijeće na zemlju, pošćropimo svetom vodom, znakom našeg krštenja. Kažimo Hvala. Sjećamo se zahvalno dobrote i ljubavi, koji ne mogu biti napisani na svijeci i kamenu ali u nama žive, Danas su Svi sveti, posjet groblju i sjećanje na pokojnike nas zahvaća već danas iako je sutra Dušni dan. /Blaž Zmaić/*

Uredio: Dragan Muharem

ASIZ: Međureligijski Dan promišljanja, dijaloga i molitve za mir i pravednost

„Nikad više nasilja! Nikad više rata! Nikad više terorizma! U Božje ime neka svaka religija donosi na zemlju pravednost i mir, oprostjenje i život, ljubav!“

Taj je zaziv svojevrsni sažetak međureligijskog susreta u Asizu koji je, na poziv pape Benedikta XVI. održan u gradu sv. Franje u četvrtak 27. listopada, točno 25. godina nakon prvoga povijesnog susreta te vrste koji je 1986. godine sazvao bl. Ivan Pavao II. Na ovogodišnjem je susretu sudjelovalo tristotinjak izaslanika, predstavnika 12 svjetskih religija i 31 kršćanske Crkve. Prvi put na međureligijskim susretima u Asizu (osim prvog u listopadu 1986. godine, sličan je susret održan i 2002. godine) bilo je nazočno i četvero predstavnika onih koji ne vjeruju. Službeni naziv susreta glasi Dan promišljanja, dijaloga i molitve za mir i pravednost u svijetu, a geslo mu je „Hodočasnici istine, hodočasnici mira“.

„Dok osuđujemo svaku primjenu nasilja i rat u Božje ime ili u ime religije, obvezujemo se učiniti sve što je moguće kako bismo uklonili uzroke terorizma“, stoji u prvoj točki proglašenja koju je pročitao predsjednik Luteranskog svjetskog saveza biskup Mounib Younan. U točki koju je pročitao predstavnik islama Pakistanac Mulana Mohammed Zubair Abid obećali su izaslanici „iskreni i strpljivi dijalog“ među religijama, u kojemu se neće promicati neka vrsta sinkretističke zajedničke religije, nego bolje uzajamno razumijevanje i priznavanje razlika. Među točkama proglašenja, kako ga je prenijela austrijska agencija Kathpress, jest i ona u kojoj predstavnici religija daju obećanje da će jedni drugima „oprostiti zablude iz prošlosti i u sadašnjosti“.

Na samom se završetku okupljanja okupljenima nakratko obratio i papa Benedikt XVI. „Današnji događaj“, rekao je, „slikovito pokazuje da je duhovna dimenzija ključni element za izgradnju mira. Ovo nam je jedinstveno hodočašće omogućilo da se uključimo u bratski dijalog, da produbimo naše prijateljstvo, da se okupimo u tišini i molitvi. Obnovivši našu predanost miru i razmijenivši znak mira, osjećamo se dublje uključeni, zajedno sa svim muževima i ženama iz zajednica koje predstavljamo, u naše zajedničko ljudsko putovanje. Nismo odijeljeni. I dalje ćemo se susretati, i dalje ćemo biti sjedinjeni u tom putovanju, u dijalogu, u svakodnevnoj izgradnji mira i u našoj predanosti boljemu svijetu, svijetu u kojemu svaki muškarac i žena, i svaki narod, može živjeti u skladu sa svojim legitimnim težnjama“. /GK/

Papa najavio „Godinu vjere“

Objavljeno je apostolsko pismo u obliku motu proprio pape Benedikta XVI., naslovljeno „Vrata vjere“, za proglašenje Godine vjere od 11. listopada 2012. do 24. studenoga 2013., a završava dakle na svetkovinu Krista Kralja.

Godina vjere poziv je na istinsko i obnovljeno obraćenje Gospodinu, jedinom Spasitelju svijeta, objasnio je Sveti Otac. U apostolskom pismu Papa upozorava na potrebu „ponovnog otkrivanja hoda vjere, da se otkrije draž Božje riječi“. Vrata su vjere uvijek otvorena. Moguće je prekoračiti taj prag, piše Benedikt XVI., kada se naviješta Božja riječ a srce se prepusti da ga oblikuje milost koja preobražava. U današnjem društvu, obilježenom krizom vjere, ne možemo prihvatiti da sol obljetavi i da se zaklanja svjetlo. Podsjećajući na Isusove riječi: Nastojte sebi pribaviti ne propadljivu hranu, već hranu koja ima trajnost za život vječni ... Sveti Otac ističe da je cilj Godine vjere: „Vjerovati da je Isus Krist put za konačno stjecanje spasenja“.

Papa kaže da se otvaranje Godine vjere u listopadu 2012. godine podudara s otvaranjem Biskupske sinode, na kojoj će se raspravljati o novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere, a također je zgoda da godina započne na pedesetu obljetnicu otvaranja II. vatikanskog sabora da se podsjeti kako koncilski dokumenti „ne gube svoju vrijednost i svoj sjaj“, piše Benedikt XVI.

Govoreći o vjeri, Papa je istaknuo duboko jedinstvo između čina vjere i sadržaja vjere. Kršćanin nikada ne smije misliti da je vjera privatna čin. Vjera je prihvaćanje Gospodina i život s njim, što se očituje u svjedočenju u javnom zauzimanju. Bitno je poznavati vjerske sadržaje da se umom i voljom prihvati nauk Crkve. Da se stekne sustavno poznavanje sadržaja vjere dragocjen je i bitan Katekizam Katoličke Crkve. Katekizam u ovoj godini može biti istinska potpora vjeri, istaknuo je Sveti Otac. /IKA/

Poljaci žele raspelo u parlamentu

Velika većina anketiranih Poljaka izjasnila se da želi raspelo i dalje na zidu glavne dvorane parlamenta. Prema rezultatima ankete za raspelo je bilo 70% ispitanika, a protiv 20%.

Antiklerikalni Pokret Palikot, koji je na parlamentarnim izborima u Poljskoj osvojio 10% glasova, pozvao je na uklanjanje raspela iz prostorija poljskog Sejma, što je izazvalo negodovanje diljem zemlje. Stranka je zaprijetila i postupkom pred Ustavnim sudom i Europskim sudom za ljudska prava. Sve ostale stranke u parlamentu žele, međutim, na zidu sabornice ostaviti križ postavljen 1997. godine.

Kršćanski simbol trebao bi se prema želji Pokreta Paliklot ukloniti i iz svih državnih institucija. Prema istraživanju 84% ispitanika želi križeve u bolnicama, a 72% u školama. Međutim, kod državnih vlasti većina je relativno slaba: 53% zauzima se za ostanak križa, a 41% je protiv. /IKA/

Gadafijevo smaknuće ukazuje na „novu kulturu ubijanja“

Javno smaknuće libijskog diktatora Moamera Gadafija izraz je nove vrlo upitne „kulture ubijanja“, kritički se osvrnuo Klaus Heidegger iz austrijskoga ogranka Međunarodne katoličke mirotnovne udruge „Pax Christi“.

Istaknuo je da „živimo u novom vremenu faustovske osvete“, gdje zapadni vođe Barack Obama, Nicolas Sarkozy i David Cameron javno izražavaju zadovoljstvo zbog Gadafijeva ubojstva.

Povukao je paralelu između Gadafijeve i nasilne smrti Osame bin Ladena u svibnju 2011. Tom prigodom njemačka kancelarka Angela Merkel izjavila je da je to „pobjeda snaga mira“. Otkako je strategija zapadnih saveznika „pucati i ubijati“ postala legalna međunarodna politika u Afganistanu, od tada se rat, ubojstva i protjerivanja smatraju legitimnim sredstvima politike, istaknuo je u priopćenju stručnjak iz „Pax Christi“. „Rat iz mirovno-etičke perspektive nikada ne može biti političko sredstvo, a dostojanstvo ljudskoga života imaju i neprijatelji“, podsjetio je Heidegger. /IKA/

Smjerokaz za održivo gospodarstvo

Vatikan se u svom novom „Financijskom dokumentu“ poslužio prijedlogom katoličke agencije za pomoć „Hilfswerk“.

Heinz Hödl i biskup Ludwig Schwarz, predsjednik KOO (Kordinacija za razvoj i misije Austrijske biskupske konferencije), izričito pozdravljaju najnoviji dokument Papinskog vijeća za pravdu i mir. Vatikan u njemu zagovara temeljitu reformu međunarodnog financijskog sustava, uspostavu globalnoga regulatornog tijela za tržište kapitala te uvođenje poreza na financijske transakcije. Predsjednik KOO ističe: „Ovaj dokument je smjerokaz za održivo gospodarstvo, temeljeno na solidarnosti, a ne na osobnim interesima, jer globalnu odgovornost uzima ozbiljno. Na temelju kršćanske etike čovjek i opće dobro svih ljudi stoje u središtu svega“. KOO vatikanski financijski dokument smatra važnim poticajem za predstojeći sastanak svjetskih gospodarskih sila G20. /IKA/

Kardinal Grocholewski: I mediji utječu na smanjivanje svećeničkih zvanja

Na smanjivanje broja novih svećenika u mnogim zapadnim zemljama, prema mišljenju prefekta Kongregacije za katolički odgoj kardinala Zenona Grocholewskog, utječu i neki mediji, svojim kritikama na račun Katoličke Crkve i njenih svećenika.

Kardinal Grocholewski također je rekao kako s obzirom na dominantnu ulogu medija, od novina, preko televizije pa sve do interneta, u društvu više gotovo da i nema mjesta za tišinu, za meditaciju i molitvu. Ostali uzroci smanjenja broja kandidata za svećenike u zapadnim zemljama, smatra Grocholewski, svakako su sekularizirano okruženje i nedostatna privlačnost zvanja. Prefekt Kongregacije za katolički odgoj također je istaknuo da je broj svećeničkih kandidata na svjetskoj razini ipak u porastu. /IKA/

Dražen Kutleša imenovan biskupom koadjutorom Porečke i pulske biskupije

Papa Benedikt XVI. imenovao je 17. listopada svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije i sadašnjeg djelatnika Kongregacije za biskupe mons. Dražena Kutlešu biskupom koadjutorom Porečke i pulske biskupije, priopćio je apostolski nuncij u Hrvatskoj nadbiskup Mario Roberto Cassari. /KTA/

Katolička Crkva pozdravlja promjene u nasljeđivanju kruna u Velikoj Britaniji

Katolička Crkva u Engleskoj pozdravila je odluku da se britanski prestolonasljednik smije oženiti katolkinjom bez gubitka prava na nasljeđivanje trona.

Odluka uklanja „stavku nepravedne diskriminacije“, obrazložio je 28. listopada u Londonu nadbiskup Vincent Nichols, predsjednik Biskupske konferencije Engleske i Walesa. Odluku pozdravljaju „ne samo katolici, nego i mnogi drugi“. Takozvana „Prijestolna kapitulacija“ iz 1701. godine propisuje da nasljednik prijestolja gubi pravo na krunu, ako je „u zajedništvu s Crkvom u Rimu, ako se prizna pripadnikom papinske vjere ili ako se oženi papisticom“. Škotski premijer Alex Salmond također je pozdravio odluku u korist katoličkih bračnih partnera u kraljevskoj obitelji. Ipak, kako prenosi BBC, ostao je „duboko razočaran“ time što rimokatolici i dalje ostaju isključeni iz prava na nasljeđivanje kruna. /IKA/

IZDANJA

Halloween – poganstvo staro i novo

Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca objavila knjigu dr. fra Josipa Blaževića

Tajna uspješnoga majčinstva

Novo izdanje splitskog Verbuma

Evolucijska slika svijeta i kršćanstvo

Knjiga Luke Markovića u Nakladi sv. Antuna

23. studenog

Sveti Klement I.

(* oko 50. + 97. ili 101.)

- Znanstvenik ● dva puta odbio rimsko biskupstvo ●
- poslije svetoga Petra treći papa ● obratio se na govor apostola Barnabe ●
- carev rođak? ● Pavlov suradnik? ● napisao dvije poslanice ●
- apostolski otac ● prognanik ● radio u kamenolomu ● mučen žeđu ●
- Sveti Ćiril sahranjen u Klementovoj crkvi ● zaštitnik od dječjih bolesti ●

Treći nasljednik sv. Petra

Klement (latinski Clemens) znači: umiljat, blag. Bio je u velikoj časti u Rimskoj crkvi, budući da mu se ime spominje u prvoj euharistijskoj molitvi. Sveti Irenej je na glasovitom popisu rimskih biskupa ubilježio ime svetoga Klementa na trećem mjestu poslije svetoga Petra. Klement je osobno poznao svetoga Pavla. Jedna predaja spominje kako ja Klement kao mlad znanstvenik proučavao filozofe, kako bi kod njih našao dokaz za besmrtnost duše. Dokaz je pronašao kad je slušao propovijed apostola Barnabe. Tada je ne samo povjerovao u besmrtnost duše, već se i obratio. Sveti apostol Barnaba ga je predložio za neposrednoga Petrova nasljednika u Rimu. Tu je službu Klement prepustio Linu, pa Anakletu, a 88. godine je već bio primoran prihvatiti papinsku službu, koju je onda i obnašao do 97. godine.

Pisac vrijednih poslanica

Klement je napisao dvije poslanice: jednu vjernicima u Korintu, dok je druga više opširna propovijed. U Korintu je izbila velika raspra, pa je nekoliko najuglednijih ljudi ostalo bez službe u Crkvi. Zato se Klement uključio u slučaj. Do 4. stoljeća su Klementove poslanice važile za kanonske knjige Svetoga pisma. Danas se te poslanice drže za svjedočanstvo o središnjem mjestu rimskoga biskupa u kršćanstvu. Njegovе su poslanice svakako važan izvor o životu, učenju i ustrojstvu rane kršćanske Crkve, te je radi tih poslanica Klement uvršten u apostolske oce. One svjedoče da je Klement bio graditelj mira, a govorio je u ime Rimske crkve s velikim autoritetom.

Rado citirani apostolski otac

Klement je navodno izjavio: Gospodin je na pitanje kad će doći njegovo kraljevstvo odgovorio: „Kad dvoje postane jedno i kad vanjsko postane kao nutarnje...“. Origen pak poistovjećuje papu Klementa s onim Klementom ko-

jega spominje Pavao u 3. retku 4. poglavlja Poslanice Filipljanima, pa ga spominje kao Pavlova suradnika. Na tom mjestu Svetoga pisma Pavao hvali Klementa zajedno s drugim svojim suradnicima, koji su se s njim borili za Evanđelje, pa kaže da su njihova imena u Knjizi života. I sveti Jeronim je prihvatio to poistovjećivanje Pavlovog učenika Klementa s papom Klementom. Neki čak gledaju Klementa u carskoj rodbini, pa tvrde da je on mogao biti konzul Tit Flavije Klement.

Prognan i mučen na Krimu

Prema legendi iz 4. stoljeća car Trajan je prognao Klementa s mnogim drugim kršćanima na prisilni rad u kamenolome mramora na poluotok Krim. Na mjestu njihovoga prisilnog rada su do danas ostale ruševine u blizini grada Sevastopolja. Klement je tamo zajedno sa svojim supatnicima puno prepatio od žeđi i nedostatka vode. Klement se tada udružio s prognanim kršćanima u zajedničku molitvu. Onda je vidio janje, koje je kopalo desnom nogom sve dok na tom mjestu nije provreo izvor. Brojni su se ljudi tada dali krstiti. Kad je za to doznao Trajan, naredio je da Klementa sa sidrom o vratu strmoglave u more, dok su ostali kršćani bili ubijeni. Kroz dugo vrijeme bi se na dan Klementove mučeničke smrti iz vode pojavljivao kovčeg s njegovim tijelom u mramornoj crkvi.

Klementova crkva u Rimu

Crkva svetoga Klementa u Rimu, prema predaji stoji na mjestu gdje je stajala Klementova roditeljska kuća. Iskopavanja su dokazala da je poslije 64. godine zgrada na tom mjestu bila podignuta kao radionica, a u 3. stoljeću da se upotrebljavala kao hram boga Mitre.

Na mjestu današnje crkve je svakako pronađen jedan natpis o bezimenom mučeniku. To je mogao biti povod za legendu o svetome Klementu. Sigurno je da se 499. godine na Rimskoj sinodi spominju dva svećenika crkve svetoga Klementa. Najkasnije od 595. godine crkva nosi naslov svetoga Klementa.

Sveta braća za slavu svetoga Klementa

Sveta braća Ćiril i Metod su 867. godine na Krimu pronašli navodne moći svetoga Klementa, pa su ih donijeli u rimsku crkvu svetoga Klementa. Kad su relikvije svetoga Klementa donesene u Rim, nastala je latinska legenda o svetom Ćirilu i Metodu, a u kripti crkve svetoga Klementa je nastao cijeli niz fresaka o svetom Ćirilu. Kad je Ćiril umro u Rimu, sahranjen je kod ulaza u crkvu svetoga Klementa. A moći svetoga Klementa se čuvaju na glavnom oltaru 1108. godine sagrađene gornje crkve svetoga Klementa. Svetoga Klementa prikazuju s janjetom, kraj bunara, sa sidrom oko vrata. Zaštitnik je Sevilje, poluotoka Krima, mornara, šeširdžija, rudara, kamenorezaca, drvosječa, djece, od oluje i nevremena, od poplava, od dječjih bolesti.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

„Kad u patnji pjevam samo onda zrijem...“

Piše: o. Ante Stantić, OCD

„Kad u patnji pjevam samo onda zrijem“¹. Ovom izjavom sluga Božji zapravo, svojim riječima, navodi sv. Ivana od Križa koji u svojim pisanim djelima tvrdi da je: „Najčistije trpljenje isto što najčistija ljubav“². Jamačno: najčišća ljubav prema Bogu i bližnjemu. Gerard je uvjeren da će mu, ako slijedi učenje Ivana od Križa, „Svaka patnja biti slatki lijek“³.

Dok precizira da je patnja „lijevak“ za sazrijevanje u kršćanskom životu, precizira koja je to „bolest“ duše koja se liječi „patnjom“. Bolest je sebičnost, oholost, „ožiljak“ istočnoga grijeha kojem treba umrijeti, te postići „nesebičnost“ i „velikodušnu ljubav“.

Proces koji vodi „umiranju sebičnosti“ nije lagan jer „Nesebičan je mrtav za ovaj svijet“⁴. Drugim riječima, nesebičan kršćanin je otporan zavodljivosti negativnih kretanja u svijetu u kojem živi. Kršćanin je, dakle, pred dvojnom: ako daje prednost sebičnosti, tada je duhovno mrtav: „Kiti sebe i Isusove ruke od sebe odbija, ali kad zbaci sa sebe svu sebičnost dobiva milost. Postaje čist i nakićen“⁵. Zapravo, kršćanin tada „umire“, kako tvrdi sv. Pavao, „su-umire s Kristom da bi s njime suživio“. Taj oblik „smrti“ događa se do duše trpljenjem, ali učinak patnje je vrlo pozitivan jer patnjom „kitimo dušu“. Iako je to „kićenje“ i trpljenje, jer se borimo protiv „vuka sebičnosti“, ipak je ishod borbe pobjeda nad „vukom sebičnosti“ te „sazrijevamo“ kao kršćani i otvaramo dušu „Isusovom milovanju“⁶.

U konkretnosti, „dinamizam borbe“: „opreznosti“ protiv „vuka sebičnosti“ kako bismo duhovno sazreli, te izložili dušu „Isusovom milovanju“ ili „po patnji sazrijevali“, pretpostavlja „preporod“ po krsnoj milosti, ili po posvetnoj milosti, koju dobivamo kada dušu očistimo po valjanosti ispovijedi, ako nam je duša opterećena grijehom. Stoga, ako kršćanin živi u grijehu kojeg nazivamo „smrtnim“, nije mu moguće, iako trpi, „sazrijevat“ u kršćanskom životu. Kad kršćanin živi svoj kršćanski život po preporodnoj ili posvetnoj milosti, tada se ostvaruju uvjeti za funkcioniranje dinamizma, „umiranja sebičnosti“ i „opreznosti od vuka sebičnosti“ te se

otvaramo „Isusovom milovanju“, snagama vjere, ufanja i ljubavi!

Tragajući dalje što znači, po ocu Gerardu, usvojiti u osobnom kršćanskom životu dinamizam „opreznosti od vuka sebičnosti i milovanja Isusa“, kako bismo se oslobodili „sebičnosti“, otkrivamo da se taj put ostvaruje putem motiviranja života motivacijama koje se crpe iz bogoslovnih kreposti: vjere, ufanja i ljubavi. Kad se naime duša, u stanju posvetne milosti, čisti od sebeljublja putovima motivacija koje crpi iz vjere, ufanja i ljubavi, ne ostaje „prazna“ nego se „napuni“: „Od zemaljskog, što je u zemaljskom štetno, se čisti i s Bogom se napuni i sjedini“⁷.

„Napunja“ se Bogom kad živi u posvetnoj milosti i kada „dinamizira“ svoj duhovni kršćanski život vjerom, ufanjem i ljubavlju“. Što je, u konkretnosti isto, to znači nasljedovati Isusa Krista onako kako nas uči Evanđelje: „Neprestanom ljubavnom pažnjom“, tvrdi o. Gerard, to jest: „Motrenjem Isusa“, vjerom, ufanjem i ljubavlju, kako o. Gerard definira taj hod, upotrebljavajući riječi: „Pazenje na Isusa“.

Kako bi ohrabrio vjernike na put koji predlaže, sluga Božji upozorava kako je „ispražnjavanje od sebičnosti“ i „ispušnjavanje“ vjerom, ufanjem i ljubavlju u početku kao hod u „tami“, u „mračku“, aludirajući na „tamne noći“ Ivana od Križa. Ali ako u hodu „tamnim noćima kršćanin“ trpi i „umire sebičnosti“, ako ustraje, dolazi do svjetlosti, do kušanja Božje blizine, „sjedinenja duše s Bogom“!

O. Gerard stoga neprestano ponavlja i hrabri duše da se predaju vjeri, jer „Vjera je ogledalo duše. Uzalud kažeš lijepome da je lijep dokle god mu ne dadeš ogledalo. Bog nam daje ogledalo po vjeri... Čovječja mračna slika se po vjeri očisti a po Isusovu primjeru nakići“⁸. „Tko živi iz vjere taj ne mozga nego samo Boga gleda i njegove istine“⁹. „Nama treba darove ljubavi s trpljenjem pokazati pa će se ljubav u nama umnožiti. Kad trpim zlatnim slovima pišem: „Ljubim“¹⁰. „Dosta je vjera, ufanje i ljubav. Vjera čisti razum, ufanje pamćenje, a ljubav volju“¹¹. Čiste dušu od sebeljublja!

Vjera, ufanje i ljubav vrše „operaciju“, to jest „Svi bolovi na putu umiranja sebičnosti to su moji, (Isusovi), noževi koji te liječe. Tko ide putovima vjere ufanja i ljubavi: mora imati u ruci „noževe sebe zataje... Ne željeti drugo nego da se ispuni volja Božja... Tvoj je nož otrovan ako si sebičan ...“¹² Tko hoda putovima vjere, ufanja i ljubavi ide doduše putovima odricanja, ali odricanje, tvrdi sluga Božji, na temelju učenja s. Ivana od Križa, nije „Tamnica nego po njemu duša postaje hram najdivniji“¹³, jer se susreće s Bogom i otvara joj se put do iskustva „sjedinenja s Bogom“.

Zaključuje naš sluga Božji da tko bolje hoda putovima vjere, ufanja i ljubavi, „Sve mu je ljepši i ljepši propeti Isus i život mu poprma takvo bogatstvo da se razlijeva na cijelu Crkvu. Kršćanin: „Postaje vočka s koje se bere najslađe voće“¹⁴.

Tko se uputi ovim putem, naglašava o. Gerard, stječe najveću slobodu: „Najveću slobodu duše a to je sloboda djece Božje“. Stoga je čovjek „Najsretnije biće jer je Bog Čovjekom postao. On je htio čovjekom ostati i čovjeka neprestano grliti jer njegova ljubav čovjeka čisti od grijeha i sebeljublja“¹⁵.

Kad bi ljudi, kršćani razmišljali kao o. Gerard, bolje bi shvatili ne samo odakle trpljenje nego da trpljenje, koje prati Adamove sinove na zemlji, oplemenjuje čovjeka jer pridonosi njegovom „sazrijevanju“, ako kršćanin živi u posvetnoj milosti i taj život neprestano dinamizira vjerom, ufanjem i ljubavlju!

¹ BM 004282.

² Uspon na goru Karmel

³ Th. past. 003074.

⁴ BM, 004266.

⁵ Th. past. 003096.

⁶ BM 004273; Th. past. 002676.

⁷ Th. past., 003004.

⁸ Ondje, 002067.

⁹ Ondje, 002839.

¹⁰ Razgovor s Isusom i Majkom, 004097.

¹¹ BM 004280.

¹² Ondje, 004281.

¹³ Ondje

¹⁴ Razgovor s Isusom, 003877.

¹⁵ BM 004398; 004413.

20. 11. 2011.

Krist Kralj*Ez 34,11-12. 15-17**1 Kor 15,20-26. 28**Mt 25,31-46*

Današnji odlomak evanđelja nam je vrlo poznat. Netko će reći da on sažima gotovo čitavo Evanđelje. On nije proglas kakve ideologije, nego odgovara nečemu puno dubljem, skrivenom u ljudskom srcu. Kad nas kakva misao ili koja osoba iznenade ili ganu, izgleda kao da umah zaboravimo sve i ne vidimo ništa drugo, do li ono što nas je pogodilo. Taj osjećaj ganuća ipak nije ispravan ključ za tumačenje današnjeg evanđeoskog odlomka, jer ga čitamo u ovom duhu, jedini kriterij posljednjeg suda, tj. spasenja ili osude je naš odgovor na konkretne potrebe bližnjih. Po tome što i kako vjerujemo, pripadamo li zajednici Crkve ili ne, malo znači. Ono što se uzima u obzir je djelovanje i opredjeljenje za siromašne i marginalizirane.

Ipak, ova stranica evanđelja neodjeljiva je od ostatka Radosne vijesti. Evanđelist Matej donosi više govora o posljednjem sudu. Tako on veli da će u kraljevstvo nebesko ući onaj koji djelima, a ne samo riječima vrši volju Božju (7,21-27). Tko ne oprost, neće mu biti oprosteno (6,12-15). Gospodin će pred Ocem svojim prepoznati onoga tko se priznao Njegovim pred ljudima (10,31-33). Put spasenja su uska vrata (7,13). Za nasljedovanje Krista potrebno je nositi svoj križ i odreći se samoga sebe. Onaj tko želi spasiti svoj život, izgubit će ga (16,24-26).

Sv. Marko veli: *Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se* (16,16). Ove riječi nas opominju da iz našeg konačnog podnošenja računa ne smijemo isključiti odgovor na nadnaravne darove i Božju objavu. Liječiti rane svijeta, iskorjenjivati mizeriju i nepravdu, sve to je sastavni dio kršćanskog života, ali naše služenje čovječanstvu je u onoj mjeri u kojoj, nasljeđujući Krista, oslobađamo sami sebe a time i druge od ropstva grijehu. Samo tako njegovo kraljevstvo počinje već sada među nama.

27. 11. 2011.

1. nedjelja došašća*Iz 63,16b-17. 19b. 64,2-7**1 Kor 1,3-9**Mk 13,33-37*

Godina „B“ trogodišnjeg ciklusa čitanja godina je evanđelista Marka. Ipak, ona ne počinje prvim poglavljem njegova evanđelja, koje ćemo čitati za tjedan dana, nego počinje od navještaja Kristova ponovnog dolaska. To je odlomak koji ćemo ponovno susreti u pretposljednjoj nedjelji nove liturgijske godine: *Tada će ugledati Sina Čovječjega gdje dolazi na oblacima s velikom moći i slavom.*

Na prvi pogled, to nam se može učiniti čudnim i nelogičnim. No, liturgiji promjene tonaliteta raspoloženja uopće nisu nepoznate: dok je naša pažnja u posljednjim tjednima bila usmjerena na sud i kraj svijeta, sada je usmjerena na način kako iščekivati Krista Gospodina: ne sa strahom, nego s nestrpljenjem, upravo poput sluga koji čeka povratak svoga gospodara.

Došašće, kao priprema za Božić, treba biti vrijeme radosnog iščekivanja. Sveti Pavao naše vrijeme čekanja vidi kao vrijeme u kojem smo pozvani svjedočiti za Krista: *da ne oskudijevamo ni na jednom daru čekajući Objavljenje Gospodina našega Isusa Krista* (1 Kor 1,7).

4. 12. 2011.

2. nedjelja**došašća***Iz 40,1-5. 9-11**2 Pt 3,8-14**Mk 1,1-8*

U usporedbi s diskretnim uvodom u vrijeme došašća, koji smo imali prošle nedjelje, današnji navještaj je veličanstven: *Evo šaljem glasnika svoga pred licem tvojim da ti pripravi put. Glas više u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!*

Ivan Krstitelj spektakularno ulazi u svijet, obućen u devinu dlaku. Njegove riječi pale i žare, njegova djela prozivaju mnoge. On propovijeda *krst obraćenja na oprostjenje grijeha*, a svoje učenike i sljedbenike uranja u vode Jordana. Njegova poruka, iako vezana za dotični povijesni trenutak, jest vječna. On se obraća i nama. Također i mi trebamo pripremiti put Gospodinu, jer postoji jedan put koji doseže čak do naših srdaca. Nažalost, vrlo često nas upravo za vrijeme došašća mnoge primamljive ponude ometaju da duhom svesrdno prihvatimo poruku Evanđelja. Možda bismo upravo zato ovog došašća mogli odvojiti malo vremena za razmatranje o onom što kaže sveti Petar: *Po obećanju njegovu iščekujemo nova nebesa i zemlju novu, gdje pravednost prebiva.*

11. 12. 2011.

3. nedjelja**došašća***Iz 61,1-2a. 10-11**1 Sol 5,16-24**Iv 1,6-8. 19-28*

Vjesnika, najavljenog u evanđelju prošle nedjelje, evanđelist Ivan opisao je puno detaljnije. On nam donosi razgovore koje je Ivan Krstitelj vodio sa svećenicima i levitima, koji su došli iz Jeruzalema da ga ispituju. Sumnjali su da bi on možda ipak mogao biti Mesija. *Nisam*, odgovorio im je Ivan Krstitelj: *Ja sam glas koji više u pustinji: Poravnite put Gospodnji! – kako reče prorok Izaija.*

Sveti Augustin komentira: *Ivan Krstitelj je bio glas, a u početku Gospodin je bio Riječ. Ivan je bio glas za određeno vrijeme, a Krist, koji je u početku bio Riječ, jest Riječ za vječnost* (Serm 293).

On – kako kaže evanđelist Ivan – dođe kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo da svi vjeruju po njemu. U Ivanovu prologu jasno stoji: Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet (Iv 1,7. 9).

Također i mi trebamo biti njegovi svjedoci (usp. Iv 15,27) i to, prije svega, po svetosti života, jer nas je Gospodin odjenuo haljinom spasenja, zaogrnuo nas plaštem pravednosti (usp. Iz 61,10).

Nadahnuti stvarnošću

Piše: Marija Stancl, Požega

Mnogi su književnici, na početku svojih djela, prvim potezima pera zazivali Božje ime i tako tražili milost – nadahnuće. Željeli su Boga blizu sebe i tako On postaje željeni dio njihove stvarnosti, njihova stvaralačkog poleta koji na kraju i biva osvijetljen.

Na dragom spomenu hrvatske pismenosti – Bašćanskoj ploči – na samome početku stoje uklesane riječi koje svakodnevno prizivamo u naše misli, a koje u prijepisu na suvremeni hrvatski jezik glase: „Ja, u ime Oca i Sina i Duha Svetoga“. Upravo tim riječima započinjemo i završavamo razgovor s Bogom, s njima ustajemo i odlazimo na počinak, tim riječima ulazimo u dijalog s Kristom, pripremamo se za boravak u Njegovu društvu. I da toga možda nismo svjesni, ove nam riječi pružaju uranjanje u beskraj, pružaju nam ulazak u dio veličanstvene stvarnosti gdje svaki naš rad postaje duhovno ispunjen, duhovno oblikovan i sadržajno obogaćen.

I sve je blago Kristove prisutnosti skriveno, no ipak prisutno u onom priboru, raznolikom priboru duhovnih plodova, koji nam se tako jednostavno otkriva i u svoj svojoj punini daruje. Za tim priborom posežemo u oblikovanju svoje stvarnosti. Sami postajemo njezini graditelji, pridonosimo Božjoj stvarateljskoj moći i sami postajemo njezini dionici, pronalazimo smisao i – bivamo nadahnuti. U svome području djelovanja to je na svoj jedinstven način prepoznao i Vjenceslav Novak – književnik i glazbenik, glazbeni učitelj i glazbeni pisac, skladatelj, orguljaš i crkveni glazbenik 19. stoljeća – koji je tako jednostavno i iskreno odgonetnuo: „Glazbeni je umjetnik kadar otkriti komad raja, u njegovim se zvucima najljepše očituje božanstvo – ali drugo ti ne može podati ništa“.

Naša je stvarnost na svim područjima djelovanja ispunjena, obogaćena, živa i slobodna u svoj svojoj

raznolikosti. Književnost, glazba, ples, kiparstvo ili umjetnost bilo koje vrste kao i bilo koje područje ljudskog djelovanja – sve sa svojim različitim aspektima – teško ćemo moći sintetizirati, svemu naći jezgru ili konačni smisao. Onaj konačni smisao nećemo tražiti u idejama umjetnosti već u čovjekovu osnovnom osjećaju života koji je u svojoj dubini sklon približiti se božanstvu. Taj će se osnovni osjećaj stopiti s prisutnošću Boga koji nam govori o nama samima, svakome

o njegovim pojedinačnim težnjama, i tek tada mi ga počinjemo i razumijevati slobodni od onog lažnog „ja“, a sve upravo zbog neke velike svrhe. Svjesni neprestanog zajedništva u Ocu, Sinu i Duhu Svetomu pouzdajemo se u Njega i dopuštamo da naš život postaje baš onakav kakav Bog želi da on i bude. Zato postaje prepun iznenađenja koja nas nadahnjuju.

Stvarnost oko nas upoznaje Kreatora, a naša zbilja oživljava, dobiva svoju vrijednost. Ako damo prostora Bogu u našem životu te Ga pustimo u sve pore našeg djelovanja vidjet ćemo kako ljudski pogled pred božanskom stvarnošću postaje bistriji i iznova nadahnutiji. U takvome promatranju tkanja stvarnosti oko nas neće nam promaći ni ono veliko ni malo, ono jednostavno i svakodnevno koje, u sintezi božanskoga, postaje opet iznenađujuće novo.

Geslo svetoga Ignacija bilo je: „Boga tražiti i nalaziti u svim stvarima“. Tim je geslom sveti Ignacije

uranjao u jednu veličinu božanstva i sam postao uzor istinskog pustolova koji nam pokazuje kako oplemeniti našu ljudsku stvarnost pronalazeći u njoj uvijek i iznad svega mjesto za Krista. U svemu Ga gledati znači prihvatiti sve kao izazov u kušanju naših snaga i želja za većim duhovnim pustolovinama na putu prema Izvoru. Na taj način ponovno postajemo umjetnici jednog snažnijeg izraza u nadahnutoj ekspresiji naših duševnih pregnuća. Za takav nam izraz može poslužiti primjer svirača na lutnji kojega opisuje jedan carigradski patrijarh: „Svirač na lutnji naginje se nad svoje glazbalo i pažljivo osluškuje melodiju dok njegovi prsti rukuju trzalicom i proizvode skladno titranje žica u punome tonu“. Usuđujem se reći da je upravo naše glazbalo naše srce čija je melodija uvijek nadahnjujuća istina.

I nema više pitanja: „Gdje je moguće? Gdje je nemoguće? Je li sve to stvarnost ili san, istina ili privid?“. Prepustiti se božanskom nadahnuću znači umrtviti se vanjskim nemirima i ući u volju Očevu za mene kojom upoznajem sebe, svoj unutarnji kreativni nagon u kojemu, u dubini svoga srca, prepoznajem i sam svoj duh. Razlozi našega srca možda i nisu uvijek razumskoga reda, ponekad su posve nerazumljivi, u njemu se uvijek odvijaju neke borbe. Lijepo je Preradović kazao: *Ljudskom srcu uvijek nešto treba, / Zadovoljno nikad posve nije. / Čim željenog cilja se dovreba, / Opet iz njeg sto mu želja klije.* U svemu tome možemo prepoznati kako se nadahnuće ponovno krije u onom jednostavnom i istodobno božanskom pokušaju njegova razumijevanja kojim ponovno oplemenjujemo stvarnost razumijevajući svoj duh na jednostavan i istodobno božanski način – sve u svome izrazu u kojemu se krećemo i jesmo – u onoj stvarnosti oko nas.

Pronašla sam svoje mjesto u Crkvi

Razgovarao: vlč. Mirko Štefković

Jelena Mlinko rođena je u Subotici, 27. studenog 1984. od oca Marinka i Danice Mlinko. Osnovnu školu završila je u rodnom gradu, kao i Gimnaziju *Svetozar Marković*. Teologiju je studirala na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu od 2003. do 2008., nakon čega je upisala i uspješno završila postdiplomski studij na *Papinskom sveučilištu Salesianum* u Rimu, fakultet odgojnih znanosti, smjer Pastoral mladih i katehetika.

Zv.: Nedavno ste obranili svoj magistarski rad iz područja katehetike na Papinskom sveučilištu Salesiana. O kakvom se studiju radi i iz čega ste specijalizirali?

□ Salezijana je jedno od rijetkih učilišta koje u svom programu nudi specijalizaciju iz katehetike i pastoral mladih koja je poseban odsjek između dvaju fakulteta: teologije i odgojnih znanosti. U okviru navedene specijalizacije završila sam smjer Kateheza i evangelizacija, a drugi smjer koji je moguće izabrati je Pastoral mladih i animacija. Predmet mog posebnog interesa bila je metodologija u katehezi životnih dobi kao i školski vjeronauk, te je nekako s time povezana i tema mog završnog rada: *Odnos školskog vjeronauka i župne kateheze. Izazov za Katoličku crkvu u Republici Srbiji*.

Zv.: Vaša radnja je prvi sustavni prikaz stanja vjerske nastave u školama kod nas. Recite nam ukratko do kakvih ste zaključaka došli?

□ Vjerski odgoj djece i mladih je kompleksan proces sačinjen od mnogih komponenata. Obiteljski odgoj se svakako nalazi na prvome mjestu, ali uz njega vrlo važnu ulogu imaju škola i župa sa svojim oblicima vjerskog odgoja, kao i vršnjaci, razni pokreti i grupe u koje su mladi uključeni, društvo te masmediji. Budući da se župa i škola bave istom dobnom skupinom, veoma je važno da ciljevi i metodologija budu različiti, jasno definirani ali ne razdvojeni ili suprotni, nego nadopunjavajući. Ta problematika posebno dolazi do izražaja u našim područjima gdje je zbog iznenadnog uvođenja vjeronauka

u škole, kao školski plan i program uveden onaj koji se godinama koristio kao župni. Ono što je do sada činila župna kateheza sada se očekivalo od školskog vjeronauka koji to ne može postići, a župna kateheza nestaje.

Zv.: Zacijelo ima puno poteškoća, ali koje se mogućnosti daju iskoristiti radi boljitka vjerske nastave u školama. Što bi se po Vašem mišljenju trebalo i moglo učiniti?

□ Vjeroučitelji, katehete, roditelji, pa i sami učenici trebaju biti svjesni različitosti ciljeva vjeronauka u školi i u župi. Školski vjeronauk treba poštovati zahtjeve škole: doprinijeti integralnom razvoju osobe u kojem i religiozni i duhovni elementi imaju značajnu ulogu, na sustavni način izlagati i osposobljavati učenike da prepoznaju i čitaju religiozne fenomene prisutne u stvarnosti koja nas okružuje, poticati razvijanje velikih životnih pitanja i smisla života, kao i davanje odgovora na njih, itd. Plan i program vjerske nastave bi se trebao prilagoditi tim ciljevima, a vjeroučiteljima bi trebalo dati konkretne smjernice kako te ciljeve ostvariti. Što se tiče župne kateheze, nju bi trebalo ponovno pokrenuti na svim župama za sve dobne skupine. Na taj način djeca i mladi bi se

Našim vjeroučiteljima treba odati veliko priznanje za herojski rad tijekom ovih 10 godina od kada imamo vjeronauk u školama.

trebali uključiti u život zajednice, te kroz molitveni i sakramentalni život napredovati i rasti u vjeri koja se samo u zajednici vjernika može iskusiti i potpuno živjeti.

Zv.: U našoj biskupiji još prije par godina najavljeno je ustrojavanje Katehetskog ureda, što će se uskoro konačno i dogoditi. Koja je uloga jednog takvog ureda?

□ Biskupijski katehetski ured bavi se organizacijom i promicanjem katehetskog djelovanja u biskupiji, što konkretno znači pomoć u idejama, programima i katehetskim materijalima za provođenje kateheze na župi i vjeronauka u školi, okupljanje kateheta i vjeroučitelja, njihova trajna formacija u obliku seminara i duhovnih obnova, katekumenat kako na pojedinim župama tako i na razini grada, kateheza odraslih, itd.

Zv.: Uvjeti u kojima mnogi naši vjeroučitelji rade nisu ni malo zavidni. Što bi katehetski ured mogao pružiti katehetama da im olakša posao i učini ga djelotvornijim?

□ Svakako da našim vjeroučiteljima treba odati veliko priznanje za herojski rad tijekom ovih 10 godina od kada imamo vjeronauk u školama a nemamo ured kao instituciju. Ured bi im sigurno bio od velike pomoći preko ponude seminara za trajno usavršavanje, kao i njihovo međusobno povezivanje i umrežavanje, razmjenu iskustava i materijala,

kao i jedno posredničko tijelo između Crkve, škole, Ministarstva prosvjete i samih vjeroučitelja. Osim doprinosa koji bi katehetski ured imao u formaciji vjeroučitelja, te u poboljšanju kvalitete izvođenja nastave, ured kao institucija koju osniva i na čijem se čelu nalazi biskup, te koja predstavlja i zastupa biskupa u svim poslovima glede kateheze i školskog vjeronauka s državom i državnim institucijama, ured bi zastupao prava vjeroučitelja i omogućio im da pronađu svoje mjesto u školi kao prosvjetni radnici i u Crkvi kao navjestitelji katoličkog nauka.

Zv.: Vratimo se malo u prošlost. Naime, na Katoličkom bogoslovnom fakultetu diplomirali ste teologiju. Kako ste se odlučili za taj studij?

□ To je jako zanimljivo pitanje s obzirom na to da kod nas teologiju studiraju uglavnom svećenici i da se malo laika, kako mladića tako i djevojaka, odlučuje na taj put. Mislim da je mene na to potaknuo aktivni život na župi, želja da vjeru koju nastojim što dublje živjeti bolje upoznam, te da je mogu i drugima bolje posvjedočiti i navijestiti. Svakako da je veliku ulogu u donošenju odluke o izboru studija imao moj župnik mons. Andrija Kopilović, koji me kroz svih pet godina teologije kao i tri godine post-diplomskih studija podržavao. A u izboru područja za poslijediplomski studij vodila sam se načelom korisnosti: u kojem području bih na najbolji način mogla doprinijeti našoj biskupiji i vjernicima koji u njoj žive. Budući da je u to vrijeme već postojao vjeronauk u školama i da se osjećala potreba za stručnim osobama koje bi se posvetile tom području crkvenog djelovanja, odlučila sam svoje obrazovanje produbiti u tom smjeru i tako dati skromni doprinos našoj maloj zajednici u Bačkoj.

Vidjeti i barem kroz jedan vremenski period osjetiti kako diše neka druga lokalna Crkva bilo je pravo bogatstvo za mene, ali se ta iskustva, kao ni pojedine Crkve među sobom, ne mogu uspoređivati.

Zv.: Nakon iskustva Crkve u Hrvatskoj i onog u Italiji, kako ocjenjujete stanje Crkve u našoj biskupiji?

□ Vidjeti i barem kroz jedan vremenski period osjetiti kako diše neka druga lokalna Crkva bilo je pravo bogatstvo za mene, ali se ta iskustva, kao ni pojedine Crkve među sobom, ne mogu uspoređivati. Crkva u Hrvatskoj ima puno vjernika i jako je dobro orga-

nizirana, dok se u Rimu osjeti univerzalnost Katoličke crkve jer tamo osim Pape, kao vrhovnog poglavara svih katolika, žive mnogi svećenici, redovnice i vjernici iz cijelog svijeta. Katolici su u našoj zemlji manjina, kako religiozna, tako i nacionala, etnička i kulturna, a crkveni život u biskupiji je dosta uređen iako ima još mnogo prostora i mogućnosti za unapređivanje.

Zv.: Iako smo manjinska Crkva, ipak imamo dosta potencijala. U čemu su po Vašem mišljenju naši potencijali i što bismo trebali činiti da ih, poput povjerenih nam talenata, dobro iskoristimo?

□ Jasno je da život manjina nije lak, ali prednost malih zajednica vidim u tome da mogu bolje i sadržajnije raditi na kvaliteti i osloboditi se kompleksa kvantiteta. Svima je jasno da kršćanstvo više nije religija masa niti se može održati samo kao tradicija bez osobnog prijanjanja svakog pojedinca. Male, ali žive zajednice omogućuju da u njima svaki član pronađe svoje mjesto. Ono što bih posebno istaknula kao pozitivno u našim zajednicama i što trebamo njegovati i čuvati je prisutnost obitelji, cijelih obitelji koje dolaze na svete mise i aktivne su u župnom životu zajednice. Također male zajednice pružaju mogućnost povezivanja obitelji u jednu veliku obitelj, življenje *koinonije* i *diakonije* po uzoru na prve kršćanske zajednice.

Zv.: Vaš povratak sa studija mnogima od nas daje povoda za radost, osobito što smo dobili stručnjaka s područja kateheze. Gdje vidite svoje mjesto u ovoj našoj mjesnoj Crkvi?

□ Po povratku sa studija počela sam raditi kao vjeroučiteljica u srednjoj školi. To je prekrasan poziv, odlično mjesto gdje se mogu susresti mladi

ljudi željni znanja, razmišljanja, ali još više željni smisla, vrednota i Boga. Mislim da je to odličan način za prakticiranje onoga što sam naučila u proteklih osam godina. Kao netko tko se bavio analizom stanja kateheze i vjeronauka kod nas, mislim da bih mogla dati svoj doprinos u katehetskom uredu i na taj način pomoći i drugim vjeroučiteljima u vršenju i življenju svog poziva. Još Drugi vatikanski sabor ističe važnost i potrebu angažiranja laika u Crkvi i društvu pa mislim da je i u našoj biskupiji sazrelo vrijeme da se neke odgovorne službe povjere i laicima.

Jasno je da život manjina nije lak, ali prednost malih zajednica vidim u tome da mogu bolje i sadržajnije raditi na kvaliteti i osloboditi se kompleksa kvantiteta.

Zv.: Vaš uspjeh i trud koji ste u njega uložili, uvjeren sam, poticajan je mnogima koji se aktivnije žele angažirati u Crkvi. Na temelju Vašeg iskustva što biste poručili mladima koji traže svoje mjesto u Crkvi?

□ Moja poruka mladima, kao i svim čitateljima *Zvonika* je prije svega da imaju svoje mjesto u Crkvi, da Crkva računa na njih i da ih treba. Ne osjećaju svi želju baviti se teologijom ili biti vjeroučiteljima, pa da njihovo mjesto u Crkvi bude potvrđeno i izvanjski očitovano mandatom ili diplomom, ali svi smo pozvani svjedočiti Uskrsloga Krista u zajednici, ali i na mjestima i službama koje su nam povjerene. Osim angažmana u Crkvi, danas je važno govoriti i poticati da kršćani zauzmu i neke društvene službe i na svome radnom mjestu svjedoče Krista i kršćanske vrijednosti, te tako pronađu svoje mjesto kao kršćani i u Crkvi i u društvu.

Vrtić po mjeri djece i roditelja

Piše: *Marina Piuković*

Kada čovjek razmišlja o svom životu, i u to razmišljanje dođe doba djetinjstva, jedan zasigurno neizbrisiv trag ostavlja razdoblje provedeno u vrtiću. Sretno, bezbrižno druženje, vesela igra, koja obilježava ovaj period života – djetinjstva, doba je kog se svi rado prisjećamo. I kada tako počnemo razmišljati, u misli nam dolaze i sva ona draga lica s kojima smo se u tom periodu susreli. Sjećamo se i prijatnog ambijenta, igraćaka s kojima smo stjecali prva životna iskustva i ljudi koji su nam u tomu pomagali. Podsjetiti djecu a i njihove mame i tate na to lijepo razdoblje života željeli su svi djelatnici vrtića „Marija Petković“. Vrtić je otvoren uz potporu *Catholic Relief Servicesa* (CRS) koji je donio sredstva prije 10 godina i otvorio 10 vrtića u Srbiji. Danas djeluju 3 vrtića od kojih je jedan „Marija Petković“. U osobnoj karti vrtića stoje tri važne karakteristike, a to su: hrvatski jezik, katolički odgoj i montessori program. Ova tri magneta privukla su mnoge roditelje da upišu svoju djecu baš u ovaj vrtić.

Može li takav vrtić slaviti rođendan? Može, i to deseti. Na taj dan pozvani su svi ljudi koji su na bilo kakav način pomogli da on oživi i živi, ali i djeca koja su u njemu provela dio svog djetinjstva. Taj za nas veliki jubilej broji točno deset godina na dan 17. rujna 2011. ali je proslavljen nešto kasnije, 29. listopada 2011. Proslavu smo započeli svetom misom zahvalnicom na kojoj su

djeca priredila kratak program, a odrasli imali priliku čestitati. Na misi su pjevala a pomalo čak i svirala djeca koja su nekada išla u ovaj vrtić, a i ona koja sada idu. Svećenici **vlč. Andrija Anišić, vlč. Stjepan Beretić i vlč. Julije Bašić**, prijatelji djece i vrtića, molili su s nama i za nas, pa se nadamo novim jubilejima. Jedva smo dočekali doći u vrtić i otpjevati rođendansku pjesmu i počastiti se tortama i slatkišima. Hvala mamama i bakama koje su nam priredile puno slastica, a i Predškolskoj ustanovi „Naša radost“ na ukusnim tortama. Mnogi su se našli ispred panoa na kojima se nalazila izložba „Kroz 10 godina vrtića“ tražeći sebe u vremenu koje je iza nas, a koje im ipak nosi lijepe uspomene.

Rođendan vrtića donio je i zadatak nama odraslima sjesti i zbrojiti koliko je djece prošlo i stasalo za školu, pripremajući se za život pun obveza i marljivi

vog rada. Zbrajajući generacije predškolaca došli smo do broja 139. Valjalo se spomenuti i nas odraslih jer je život vrtića donio da se i mi smjenjujemo. Od odgojitelja koji su radili s djecom sjećamo se: **s. Ive Bagarić, Željke Vukov, s. Silvane Milan, Dijane Milodanović, Danijele Borojević, s. Jasne Crnković, Maje Marić, Mirjane Vukmanov Šimokov, Sandre Crnković, Verice Kujundžić, Biljane Kujundžić, Dijane Seguina**. Nećemo zaboraviti naše „teechere“ **Jasnu i Marjana Vojnića i Seada Džamastagića**. Trenutačno u vrtiću rade: **Dajana Šimić, Emina Kujundžić, Mirjana Ivanković, Anica Čipak i Marina Piuković**.

Ljudi bez kojih vrtić sigurno ne bi bio ono što je danas, i koji su se nesebično zalagali za širenje znanja i kvalitete rada, kako na pedagoškom tako i na materijalnom planu su: **s. Silvana Milan, †Dujko Runje, Jašo Šimić, Mirjana Marković, Silvija Philipps, Eržika Bedrosijan** i još mnogi drugi.

O ukusnoj hrani godinama je brinula **s. Zrinka** kojoj je pomagala teta **Kata Kujundžić**, koja je kasnije i sama preuzela kuhanje. Nećemo zaboraviti ukusne palačinke, pizze, palentu i gomboce koji su se tada kuhali. Djeca su počela jesti hranu iz kuhinje „Naše radosti“ u veljači 2007. godine. I ovi kuhari ukusno kuhaju, srijedom su fini kolači, a čufte i pire krumpir su naj naj! Higijena vrtića, postavljanje i serviranje hrane povjerenje je teti **Rozi Sudarević** a od nedavno joj pomaže teta **Ruža Sudarević**. Ali i one imaju nesebičnu pomoć djece koja rado pomažu postavljati stolove, sakupljati čaše (jer pačići razbiju!), mesti lišće i još mnogo drugih „odgovornih“ poslova.

Prije 10 godina sam i sama bila dio priče o vrtiću „Marija Petković“, i ni jednog trenutka nisam razmišljala u koji će vrtić jednoga dana ići moja djeca. Danas, nakon cijelog desetljeća, ovaj vrtić pohađa dvoje naše djece, **Lucija i Martin**, te se nadamo da će i mlađi sin **Jakov** ići stopama sestre i brata. Iako imamo puno bliži vrtić i to nekoliko, bez razmišljanja smo odlučili upisati djecu u vrtić „Marija Petković“. O tomu smo razmišljali puno prije nego je trebalo krenuti u vrtić. Ono što je nama posebno bitno pored programa Marije Montessori po kojemu se radi u ovome vrtiću, je vjerski odgoj i hrvatski jezik. Djeca u ovome vrtiću dobivaju nadopunu onoga što u svojim obiteljima imaju i što žive. Tu mislim na vjerski odgoj, na svoju nacionalnu pripadnost, na moralne vrijednosti koje su nama kršćanima bitne. Imaju sve što im je potrebno da jednog dana izrastu u odgovorne i pristojne osobe.

Odgojiteljice i mi roditelji razmišljamo na isti način, te smo svi kao jedna velika obitelj. Doista se u ovome vrtiću osjeća duh zajedništva. Jedina zamjerka koju imam jest što je objekt poprilično mali i da bi došli u vrtić morate se prijaviti na vrijeme – što znači kada se dijete rodi.

Danas možemo zahvaliti Bogu za sve one ljude koji su prije deset godina radili na tomu da se otvori ovaj vrtić, kao i za sve naše odgojiteljice, koje iz dana u dan s ljubavlju i strpljenjem vode našu djecu na njihovom životnom putu. /**Željka Vukov, Martinova, Lucijina i Jakovljeva mama**/

Vrtić čuvaju i o njemu duhovno i umno brinu dvije Marije: Marija Petković i Marija Montessori. A u svem tom mudrom poslu sigurno ih vodi i pomaže treća Marija, ona velika, naaaaaajjveća Blažena Djevica Marija. Koliko je mudrosti imala Blažena Marija Petković kada je sagradila prekrasan dom za djecu i imala viziju da im želi pomagati možemo s divljenjem gledati i danas, jer ovakvih poduhvata više nema. Marija Montessori je promatrajući djecu došla do mudrih zaključaka koje je prenijela u mnoge vrtiće u svijetu i čiju filozofiju svakodnevno učimo i usavršavamo promatrajući djecu. Zato njeni vrtići žive i opstaju i poslije 100 godina, razvijaju se i rade, šire, ostaju atraktivni i moderni i danas...Vođeni načelima koje su ove dvije žene postavile i sami smo stasali rastući godinama u vjeri da nas Božja ruka u svemu vodi i upravlja.

Bila sam trudna kada se otvarao Vrtić „Marija Petković“ i veoma me obradovala ova informacija koju sam dobila od **Duje Runje**. Kada je **Zdenko** stasao za upis nije bilo nikakve dvojbe. Razloga je bilo nekoliko i svi su bili veoma jednostavni. U Vrtiću „Marija Petković“ radi se na hrvatskom jeziku, što je dobra osnova za njegovo daljnje školovanje na svom materinjem jeziku. Radi se po programu Marije Montessori, o čemu sam već ponešto znala i sviđala mi se njena krilatica „Pomozi mi da učinim sam“ a ponajprije što se u vrtiću realizira i vjerski odgoj koji mi je bio najbitniji. Sretna sam što je moj sin Zdenko mogao pohađati ovaj vrtić i svima ga toplo preporučam. Oboje ga i danas rado posjećujemo i sudjelujemo u njihovim aktivnostima. On je za nas postao više od vrtića, kao neki „drugi dom“ gdje se dobro osjećamo i uvijek rado vraćamo. /**Bernadica Ivanković, Zdenkova mama**/

Od naših čuvarica naučili smo puno mudrosti, evo nekih:

Marija Petković

* „Pomozi mi da učinim sam“

* „Djeca su nam poslana kao kapi kiše koja dolaze iz duše, kao bogatstvo, obećanje koje se uvijek može ispuniti. Naša je dužnost da se pobrinemo i da se sve to zaista ispuni. Nemojte misliti da je dijete slabo! Dijete je ono što će izgraditi ličnost čovjeka.“

* „Molim djecu koja su puna snage da se ujedine sa mnom, kako bi se uspostavio mir u čovjeku i u svijetu.“

* „Zadaća okoline i društva nije da oblikuje dijete, nego da mu dopusti da se oblikuje.“

Maria Montessori

* „Križ je najveća škola. To je ona debela knjiga puna milosti i znanja. Sve drugo, sestro moja, taština je.“

* „Uzdajmo se u Boga i on će sve predvidjeti u pravo vrijeme.“

* „Poštovanje ne iskazujemo samo izvana, nego i srcem!“

* „Kad tijelo radi, duh nalazi mir.“

* „Ljubav ne spava, ljubav ljubi!“

Mudrost koju nam djeca daju kada im poklanjamo pažnju dovodi nas do zaključka da su oni zapravo naši najbolji učitelji, oni koji nas bruse i klešu da shvatimo da kroz život moramo ići odvažno i hrabro, da brzo ustajemo i onda kad padamo, da nema mjesta lijenosti, a da upornost i volju pokušamo naučiti baš od DJECE!

Zato dragi čitatelji, pokupite puno mudrosti koju vam pružaju djeca koja vas okružuju, jer živjeti s njima obogaćuje, oplemenjuje i čini nas sretnima!!!

Što o vrtiću kažu djeca

Na pitanje „Zašto voliš ići u vrtić?“ djeca su odgovorila:

☛ Zato što se tamo puno igramo i družimo, igramo igru tišine i tako...

Ivana, 6 g.

☛ Zato što idemo van igrati se, pjevati i raditi svašta.

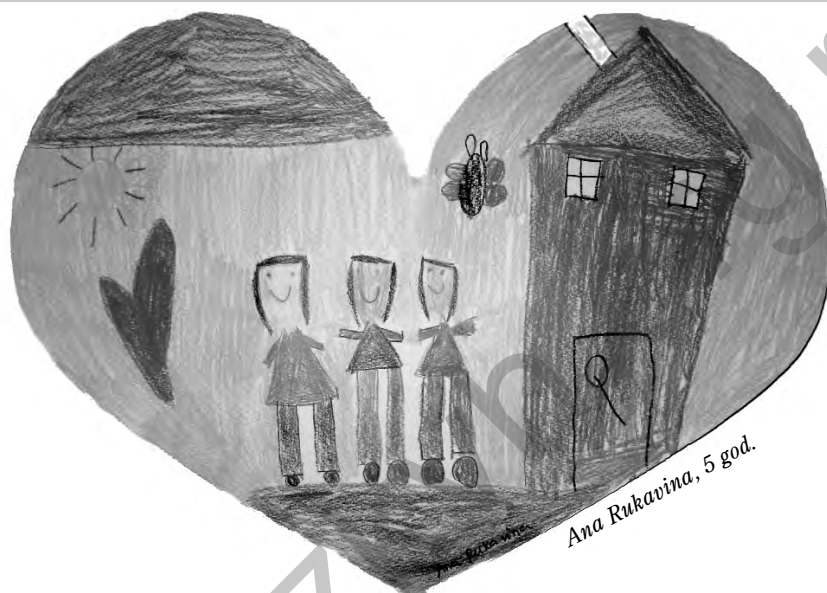
Martin, 4 g.

☛ Pa...volim sve!!!

Ines, 3 g.

☛ Volim i danas svratiti u vrtić i uraditi poneki materijal, igrati se s pačićima.

Ana, 10 g.

Ana Rukavina, 5 god.

Valentina Kujundžić

(5. 8. 1992.-23. 10. 2011.)

**Valentina Kujundžić tragično je nastradala u prometnoj nezgodi u Segedinu,
u 19. godini života.**

Posljednji pozdrav našoj Tini

Bila si naša ljepotica, naša pametnica. Uvijek si znala što želiš, uvijek svoja. Puna želja i planova. Nasmijana i draga. Sada si najljepši anđeo na nebu – naša svetica. Ponosni smo što smo te takvu imali.

Hvala svima na izrazima sućuti i pomoći u najtežim trenucima.

Sveta misa na šest tjedana održat će se 4. prosinca 2011. godine u 9,30 sati u crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici.

Tata **Tomislav**, mama **Sandra**,
braća **Darko** i **Mateo** i sestra **Kristina**

Posljednji pozdrav voljenoj Tini

Ovo nije više tvoja briga,
tvoja vesla su na vodi
i kuća ti je puna svitla,
puna ljudi koje voliš.

Jer, kad' ti nebo dušu sinja
pa te svome krilu vuče,
ja sakrivam te iza stiha
jer je tamo sve moguće, sve...

Vedran

Sjećanje na Valentinu

Kao smaragde si, pred mene prosuo zelene livade svoje,
o moj Gospodine,

a ja slobodna poput košute živim njihove ljepote.

Gledam Te u oči dok mi se dušom ljubav razlijeva napajajući se mirom Tvoje blizine.

Kolikom mi ljubavlju pokazuješ svu ljepotu pašnjaka svojih!

I dok ih gledam, osjećam kako se nikada ne umaraš, nikada ne odustaješ.

I najmanji cvijetak od Tebe, od Tvoje Žive vode živi.

A Ti, ni u klonuću i slabosti njegovoj nikada ne odustaješ.

Pa i kad glavu umornu spusti, korijenom još teče Živa voda Tvoje ljubavi.

Daješ mu snagu da bi s novim danom opet, u punoj ljepoti, cvalo u ime ljepote Imena Tvoga,

Imena kojim si i moje ime, u jednom trenutku, s ljubavlju zazvao.

O, blagoslovljeni mirom Tvoje blizine!

Blagoslovljeni vremenom u Tebi i
spoznajom vrijednosti svakoga dana.

Novog dana koji se svako jutro budi
za cvijeće Božjih livada.

Koliko si dana pred nas prosto,
o moj Gospodine...

Svaki dan za ljepotu duše!

Svaki dan za vječnost!

Nježan ti je i lak korak livadama

Tvojim Gospodine,

nježno je cvijeće livada Tvojih.

O, kako je lijepo za nj zagovor moliti...

O, moj Gospodine, Stvoritelju moj!

Gdje mi je sretnijom biti nego
u rukama Tvojim?

Od obitelji župe Isusova Uskrsnuća

Bol ljubavi, prihvaćena vjerom, otvara nove perspektive života

Piše: mr. Andrija Anišić

Blagdan Svih svetih i Dušni dan kada se sjećamo svojih dragih koji su prešli u vječnosti spontano nam nameće pitanje o smislu boli, stradanja, smrti. Vjerujem da su mnogi kraj grobova svojim najmilijih stajali s upitom: „Zašto?“. Taj „zašto“ može se nastaviti s bezbroj dodatnih pitanja. To vječito pitanje još je više pospješio događaj koji je nedavno potresao mnoge Subotičane. Smrt mlade djevojke i stradanje nekoliko mladih u prometnoj nezgodi u Segedinu bio je razlogom gorkih suza i brojnih pitanja koja se sva svode na jedno pitanje: Zašto? Ili: Zašto je to Bog dopustio? U međuvremenu tragična smrt dvojice snimatelja u centru Subotice u pol bijela dana kao i smrt dragog nam Duje Runje još je izražajnije u mnogima nametnula to pitanje.

U teškim, bolnim pa i tragičnim događajima čovjek pokušava dati i svoje, ljudske odgovore. Neki tragični događaji se i mogu obrazložiti nepažnjom, bahatošću ili jednostavno „ljudskim faktorom“. Zato svaka teška prometna ili slična nezgoda s tragičnim ishodom nama živima treba poručiti: „Čuvajte svoj život i život svojih bližnjih!“ No, ima i tragičnih događaja u ljudskom životu, pa i u prometu koje jednostavno ljudski ne možemo nikako protumačiti niti zbog toga nekoga okriviti. Zato se općenito „prometne“ i nazivaju „nezgodom“ ili „nesrećom“, a kod nekih odgovornost sudionika je minimalna. No, tim više ostaje pitanje: „Zašto?“. Zašto se to moralo baš tako dogoditi, zašto se netko baš tada morao tamo naći, zašto je baš ovaj ili onaj morao poginuti.

Sigurno je da Bog ne želi zlo niti ga može željeti. Ali ga pripušta i „mora“ pripuštati jer je čovjeku dao slobodnu volju. Bog nije neozbiljan da čovjeku malo dade slobodu, pa je onda oduzme; malo poštuje njegovu slobodnu volju a onda mu je uskraćuje. Bog je dosljedan. Čovjeka je obdario slobodom i slobodnom voljom i uz rizik da je on zloupotrijebi. To ne znači da je Bog ravnodušan na ljudske postupke. Po glasu savjesti Bog svakom jasno govori: „Čini dobro, izbjegavaj zlo“. I prije svakog zlog čina po savjesti upozorava čovjeka da je djelo koje namjerava učiniti zlo, a nakon zlog čina ga po griznijoj savjesti

opominje da se pokaje i pokuša zlo ispraviti i štetu nadoknaditi. Bog nikada ne odustaje od čovjeka. Bog uvijek čovjeku želi sreću, pa i onda kad čovjek sam srlja u nesreću.

Sve prometne nezgode čovjeku teško padaju, pogotovo ako netko u toj nezgodi pogine ili ostane bogalj. No, još nam je teže kada se netko iznenada teško razboli i brzo umre. Ili kad se dogodi nešto u čemu je isključen ljudski faktor, kao što su zemljotresi, poplave... Tada više i češće pitamo Boga: „Zašto?“.

U jednom svom aforizmu (*dujizmu*) Dujo Runje je napisao: *Najteža pitanja imaju najjednostavnije odgovore*. Na gore postavljena i slična pitanja ja uglavnom odgovaram jednostavno: „Ne znam“ i obično u odgovoru dodajem: „Ali znam tko zna“. To je Isus, dobri Spasitelj svih ljudi. Tako je govorio u svoj svojoj mucijevoj pravedni Job. On vjeruje u pravednikovo konačno izbavljenje i zato kliče: *Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi i posljednji će on nad zemljom ustati. A kad se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti tad vidjeti Boga* (Job 19,25-26).

Da, moramo vjerovati da Bog zna što čini i zna zašto dopušta ono što dopušta. Vjerujemo da sad već i Valentina zna zašto je morala poginuti i Dujo zašto je morao prerano umrijeti. Jednoga će dana i nama biti sve jasno, a do tada nam preostaje vjera, nada i ljubav. Kako nam je dragocjena vjera u tragičnim i bolnim događajima. Iskustvo sam to i sam proteklih tjedana. Tragični događaj u Segedinu sam proživljavao iz bližega. Bio sam svjedokom susreta vozača i roditelja poginule djevojke. Divio sam se roditeljima koji su snagom vjere, u boli i suzama, uzdizali pogled k nebu u nadi da njihova kćerka živi. S neizmjernom ljubavlju tješili su vozača, ne optužujući ga nimalo.

Dva prizora na sahrani drage Valentine ostat će mi zauvijek u sjećanju. Najprije je to bila tišina. Tišina onog nepreglednog mnoštva koje je u boli suosjećalo s roditeljima, braćom i sestrom pokojnice. Bila je to egzistencijalna tišina. Tišina u kojoj smo se svi pitali „Zašto“ se to moralo dogoditi. Ali bila je to tišina koja nam je nametala pitanje o

smislu i prolaznosti ljudskog života ovdje na zemlji. Bila je to tišina koja nam je glasno govorila: Nije moguće da je smrt kraj! Nije moguće da jedan mladi život tako završi i da ga više nema. Da je smrt kraj – uvjeren sam, na tom ukopu nitko nije vjerovao. Svi smo vjerovali da je ona živa!

Drugi prizor je nevjerojatan. Može ga stvoriti samo veliko srce, srce koje neizmjerno ljubi, vjeruje i nada se. Kad su spustili lijes s pokojničnim tijelom kraj otvorene grobnice, najprije su se u zagrljaju, „na koljenima“ još jednom oprostili od svoje kćerke njezini roditelji. A onda je slijedilo nešto veličanstveno. Majka je kružila pogledom i doživljala svoju djecu da dođu naprijed, da se oprostite od sestre. Svako je dijete zagrlilo, pomilovala, poljubila i potaknula da poljubi lijes. A onda je slijedio još dirljiviji trenutak kad je bolnim ali milim pogledom pozvala naprijed i sve one za koje je znala da u tom trenutku jako pate i da su Valentinu jako voljeli. I njih je zagrlila, poljubila, pomilovala... Srce mi se kidalo od bola zbog tog prizora ali i punilo divljenjem i klicanjem: To može samo onaj koji vjeruje, nada se i ljubi! Hvala Valentinim roditeljima na tako snažnom svjedočenju. Uvjeren sam da će ih Bog nagraditi utjehom i snagom za život baš onako kako su hrabro odbranili. „Teško nam je, ali mi moramo živjeti. Imamo i drugu djecu... I ti moraš živjeti, imaš roditelje, imaš brata...“.

Ljubav razlivena u srcima našim po Duhu Svetom neka nas jača i snage nam daje da nikada ne izgubimo vjeru i nadu i tako sve do onoga dana kad će vjera i nada nestati a ostat će samo ljubav jer *Ljubav nikad ne prestaje* (1 Kor 13,8). U moru i toplini vječne ljubavi gledat ćemo Boga licem u lice, u zajedništvu anđela i svetih. U zagrljaju s onima koje smo za života voljeli i koji su nas voljeli zauvijek ćemo slaviti Gospodina i uživati vječnu sreću. To je naša budućnost koja nam je uvijek daleko, ali i uvijek tako blizu. Živimo tako kao da nam je jako, jako blizu pa ćemo vječnost započeti živjeti već ovdje na zemlji. Neka živi ljubav! Neka bude ljubav među nama. To je najbolji odgovor na svaki naš bolni „Zašto?“.

Svi sveti i Dušni dan

U kalendaru naše Crkve postoje zapisana imena mnogih ljudi koje je ona nakon njihove smrti i na osnovu njihova uzorna života proglasila svetima. Ima mnogo ljudi koji su živjeli svetim životom, ali nisu bili proglašeni svetima. Zato Crkva proslavlja blagdan Svih svetih. Tada se spominjemo i svih onih koji se nalaze u društvu nebesnika.

Prema starom i lijepom običaju, na taj dan odlazimo na groblje pomoliti se za duše naših dragih pokojnika. A zatim molimo i za one duše koje se još nalaze u Čistilištu. Što se više molimo za njih, tim će prije ugledati lice Božje.

Svetkovina Svih svetih i Dušni dan donijele su radost našoj sjemenišnoj zajednici, također jer smo blagdane proslavili u obiteljskoj atmosferi. Tako smo od ponedjeljka 31. listopada do srijede 2. studenog počinuli od svojih školskih obveza kako bismo uz molitvu za sve naše drage pokojne, i s vjerom da će svima njima dragi Bog otvoriti rajska vrata, obilježili i proslavili ova dva crkvena blagdana.

Matija Merković

Veseli susret u Tavankutu

U nedjelju 16. listopada posjetili smo župu Srca Isusova u Donjem Tavankutu. Župnik vlč. Franjo Ivanković i njegova župna zajednica širom su nam otvorili vrata svoga srca i radosno nas primili u svoje zajedništvo. Susret je započeo zajedničkim euharistijskim slavljem kojeg su predvodili odgojitelji sjemeništa. Poslije mise vlč. Franjo Ivanković uveo nas je ukratko u povijest crkve i župe. Nakon toga uslijedio je ručak (moram priznati da je hrana ovoga puta bila bolja nego u Paulinumu). Nakon što smo hvalu domaćinima iskazali pjesmom, uslijedio je nogometni duel. Iako su se dečki marljivo spremali za taj sportski događaj, nisu dorasli utreniranim protivnicima. Nakon višesatnog druženja zadovoljno smo krenuli natrag. Također zahvaljujemo vlč. Franji i njegovim vjernicima što nas materijalno pomažu. Mi ćemo se nastaviti moliti za njih. Od sveg im srca hvala!

Matija Merković

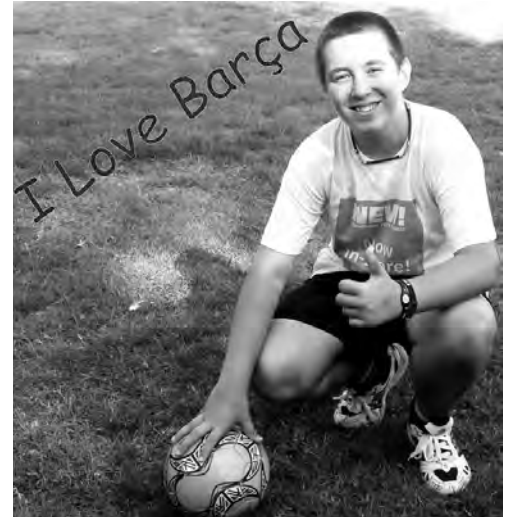

Kutak za upoznavanje

Kao i u prošlom broju, predstavljamo nove sjemeništare, ovoga puta Zorana Stipančevića, učenika prvog razreda.

Zoran: Hvaljen Isus i Marija! Zovem se Zoran Stipančević, rođen sam 20. veljače 1996. godine. Živim na Paliću, gdje sam završio osnovnu školu. Godinama sam razmišljao koju školu upisati, ali na kraju sam se odlučio za Biskupijsku klasičnu gimnaziju „Paulinum“. Veliku inspiraciju za dolazak ovamo u meni je probudio moj župnik preč. Josip Leist. Tek sam prvi razred i nisam još puno toga iskusio dosada, ali mi se već sada sviđa biti zajedno s novim prijateljima. Kada završim gimnaziju želja mi je školovati se u Italiji. Ovom prilikom zahvaljujem našim čitateljima što se mole za nas, jer molitva je više nego potrebna, napose za sve one koji su osjetili poziv od Boga.

Dario Marton

Molitva Mariji

Marijo, o Marijo, Ti zvijezdo
moja pratiljo.

Ja čeknem za Tobom,
jer Ti si moja utjeha i mir.

Dovela si me
na pola puta moga života
i kao kap kiše ostavila
na meni svoj trag ljubavi.

Čuvaj me i brani me
od svake osude.
Podigni me iz tame zla
i prizovi me k sebi.

Ti koja si blagoslovljena
između svih žena.
Ti koja si majka istinske
ljubavi i majka Crkve.

Daj mi radost života,
Majko Božje milosti.
I čuvaj našu obitelj
od svakog zla.

Tomislav M. Vojnić
II. razred

Katehetski seminar iz kuta sudionika

Ovogodišnji seminar „Mi smo zajednica – Crkva“ novo je osvježenje i osnaženje za zajedništvo i suradnju oko 30 naših kateheta. Opet smo stekli nova znanja – i teorijska i praktična. Teme za razmišljanje i diskusiju su otvorene i započete, osobito nakon vrlo inspirativnog predavanja **mr. Mirka Štefkovića** o Crkvi i različitim pogledima na nju. Stare i nove probleme smo prepoznali i učinili još po korak naprijed u njihovu rješavanju. Kroz zajednički rad prepoznali smo vlastite pogreške i otkrili kako ih možemo ispraviti i prestati činiti. „Odgoj za aktivno i odgovorno sudjelovanje u životu crkvene odnosno župne zajednice“, kako je bio radni naslov našeg seminara, zainteresirao nas je sve potpuno iskreno, jer smo svjesni kolika je važnost ovog odgoja, kao i obilja velikih teškoća koje ga prate. Budući da „jedna slika vrijedi tisuću riječi“, evo nekoliko slika koje su i podsjećanje i rezime najjačih trenutaka seminara.

„Uklapamo se“
Naše Švicarke, katehistice **Karin Flury** i **Cristina Zoller**, redovito „upoznavanje“ i početak seminara učine ugodnim doživljajem. Sada smo se složili kao „puzzle“, odgovarajući na pitanja na poleđini kartona, jer za svakoga ima mjesta u zajednici – Crkvi, što je naravno uvijek nova ideja i poticaj za uvod u svaki naš sat i razvijanje zajedništva. Ova slika će nas pratiti kroz naša susretanja sva tri dana...

„Uklapamo se“

Naše Švicarke, katehistice **Karin Flury** i **Cristina Zoller**, redovito „upoznavanje“ i početak seminara učine ugodnim doživljajem. Sada smo se složili kao „puzzle“, odgovarajući na pitanja na poleđini kartona, jer za svakoga ima mjesta u zajednici – Crkvi, što je naravno uvijek nova ideja i poticaj za uvod u svaki naš sat i razvijanje zajedništva. Ova slika će nas pratiti kroz naša susretanja sva tri dana...

Naša izložba

Ovaj je seminar jedinstven po molitvama, zajedništvu, neumornom kreativnom radu ljudi koji su mu „srce i duša“ – „naši“ Švicarci, **Rozmari Mik** i **prof. Josip Pekanović**. Zato je bilo moguće izvesti ideju o maloj izložbi naših (i dječjih, dakako!) uradaka na temu Crkve kao zajednice. Neki su donijeli fotografije svojih aktivnosti s djecom, neki su donijeli čitave albume, dnevnike, pohvalnice, plakate, mandale zajedništva, a neki – velike ma-

kete od stiropora (kao ova na slici), za koju su radile sve vjeronaučne grupe iz župe Presvetog Trojstva u Somboru – svatko svoj dio (u „temelju“ su Isus Krist i apostoli, a Crkva živi od sakramenata na slikama, a „ne može“ bez – križa, Biblije, orgulja i naravno – nas)! Velika je radost bila svima nama, a osobita ipak naših voditeljica – plod je to (i) njihova (višegodišnjeg) rada s nama!

Beskraj ideja

Svijećnjaci u obliku plamena, klaunovi koji pokazuju kad si „u ravnoteži“, Isusova slika načinjena od bezbroj ljudskih likova, priče od kojih se prave knjižice, biblijske priče u kutiji šibica, upotreba priče i obrada priča, fotografije, igre memorije, igra „ABC“ na više načina, kvizovi za svakog pojedinačno, predugačke žlice i sitni „slaniš“ ... Nastavna su to sredstva i metode koje se mogu koristiti u uvodnom, glavnom i završnom dijelu sata, kao motivacija ili kao aktualizacija za nastavnu jedinicu. Sve ovisi samo o stilu i zamisli katehete, koji prati dinamiku i sve individualnosti svoje grupe i uvjete u kojima radi.

Naše mise i molitve

Zajedničkom jutarnjom i večernjom molitvom, pjesmom i razgovorima katehete su se duhovno bogatile i krijepile. Dragi naši voditelji, HVALA što ste nam opet upalili svjetlo, koje će pomoći da, uz pomoć Gospodina našega Isusa Krista, svi skupa (jer, DOGODILA SE CRKVA) razgonimo sve naše tame! /Tim kateheta/

Duhovnost kršćanskih vjernika laika (9)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Samo mnogostruko i potpuno formiranje može jamčiti pun uspjeh apostolata. To iziskuje ne samo neprekidno napredovanje u duhovnome životu i izobrazbi svjetovnoga vjernika nego i prilagođavanje djelovanja različitim okolnostima, osobama i službama (AA, 28).

Odgajati i formirati vjernike laike za apostolat u svijetu

Možda će netko od vjernika laika pomisliti, zašto Crkva toliko inzistira na nama vjernicima laicima. Zašto mi trebamo studirati teologiju kad ne osjećamo poziv za svećenika? Odgovor nalazimo u koncilskom dokumentu koji kaže: „Štoviše, poželjno je da veći broj laika stekne dovoljnu naobrazbu u svetim znanostima te da se mnogi od njih profesionalno dadu na studij i da ga produbljuju“ (GS, 62,6). Tako je to bilo u prvim stoljećima kršćanstva. Prvi teolozi Crkve bili su vjernici laici poput sv. Justina, Tertulijana, Pantena, Klementa, Origena i drugih. Prvi kršćanski oci počeli su pisati teološka djela prije nego su postali svećenici. To su: sv. Ciprijan, sv. Bazilije, sv. Grgur Nazijanski, sv. Jeronim, sv. Paulin iz Nole, sv. Augustin i drugi. Spletom povijesnih prilika i neprilika kler je došao u isključivi posjed teologije. Pa ipak, i u novije doba imamo izrazitih teologa vjernika laika: Pascala, Blondela, Maritaine, Guittona, Clodela, Mauriaca, Bernanosa. Studiranje teologije svjetovnih vjernika pomaže da se osjete u potpunosti uključenima u Božji narod. Kroz studij teologije bolje i više usavršavaju svoj osobni duhovni život.

Odgajati i formirati vjernika laika za apostolat

Odgajati znači usavršiti čovjeka kao čovjeka, izvesti ga iz onoga što on može biti u ono što on treba biti. Formirati znači osposobiti čovjeka za djelovanje u svom zanimanju. Bogu su po-

trebni ljudi i ljudske sposobnosti po kojima u svijet unose spasenje. Čovjekove sposobnosti treba odgojem i formiranjem osposobiti za što bolju suradnju s Bogom i za spasenje svijeta. Osnovni je cilj odgoja i formacije vjernika laika sve jasnije otkrivati vlastiti poziv i sve veća spremnost živjeti ga kroz ispunjenje svojeg poslanja. U životu svakog vjernika laika ima naročito značajnih i odlučnih trenutaka prepoznavanja Božjeg poziva i prihvaćanje povjerenog poslanja. To su trenuci dozrijevanja i mladenaštva. Gospodin, Gospodar radnika u vinogradu poziva u sve sate života. Budnost na poziv glasa Božjega temeljno je i trajno raspoloženje pozvanoga. Nije dovoljno samo znati što Bog hoće od nas. Treba i činiti ono što Bog hoće.

Studiranje teologije svjetovnih vjernika pomaže da se osjete u potpunosti uključenima u Božji narod. Kroz studij teologije bolje i više usavršavaju svoj osobni duhovni život.

Osnovni je cilj odgoja i formacije vjernika laika sve jasnije otkrivati vlastiti poziv i sve veća spremnost živjeti ga kroz ispunjenje svojeg poslanja.

Odgoj i formacija vjernika laika treba nositi pečat svjetovnosti i svjetovne duhovnosti, jer su oni poslani da žive u svijetu i u njemu šire Božje kraljevstvo.

Načela odgoja i formacije vjernika laika

Budući da svjetovni vjernici u poslanju Crkve sudjeluju na svoj način, njihovo odgajanje i formacija poprimaju svoje obilježje s obzirom na svjetovni njima vlastiti značaj kao i na pristup njihova duhovnog života. Odgoj i formacija vjernika laika treba nositi pečat svjetovnosti i svjetovne duhovnosti, jer su oni poslani da žive u svijetu i u njemu šire Božje kraljevstvo. Spomenuli smo da odgoj znači razvijanje i pomaganje

rastu odgajnika u onome što on jest, tako i formacija svjetovnog vjernika ne smije biti drugo nego razvijanje njegova svjetovno-vjerničkog bića. U njegovo biće urezano je poslanje Crkve u kojemu vjernik laik sudjeluje po krštenju. Svjetovnost kao bitna crta njegova kršćanskog života i specifičnost njegove duhovnosti utkane su za život u svijetu. Odgoj i formacija vjernika laika za apostolat u svijetu, ne smije ga odgajati za samostan ni za kleričke službe. To je vjerniku laiku izvanjsko i tuđe. On se ne smije usmjeravati u tom pravcu, jer u njegovoj svjetovnjačkoj biti nema ništa što bi vodilo prema tome. Odgoj i formacija vjernika laika za apostolat treba biti u suglasju s njihovom svjetovnom naravi i svjetovnom duhovnošću. Stoga, vjernici laici, ne bojte se da vas Crkva želi zamonašiti i klerikalizirati. Crkva vas želi odgojiti i oblikovati za apostola kao čovjeka, odnosno odgojiti i oblikovati za apostolat tj. za djelovanje vrhunarnavnoga značenja, u kojemu djeluje čovjek u suradnji s Bogom i njegovom milošću. Čovjek, koji je u suradnji s Bogom i njegovom milošću, treba biti što savršeniji. Odgoj i formacija vjernika laika za apostolat u prvome redu vodi k usavršavanju ljudskosti, k razvijanju općeljudskih vrednota, njihovih nadarenosti u uvjetima u kojima žive. Taj rast u ljudskosti se treba zbivati u živom kontaktu s okolinom u kojoj po-jedinac živi, s obitelji i društvenom zbiljom, povezano s njegovim profesionalnim radom i općim kulturnim položajem. Odgojen i formiran sa svijetom i vremenom, vjernik laik u sebi nosi svijet i svoje vrijeme, živi u svijetu s njim iznutra povezan i usidren u kulturu svojega kraja. Znanost, tehnika i suvremena kultura njegov su posjed i njima je kao čovjek predan. Svaka djelatnost, sve okolnosti, svako stvarno zalaganje, kao što je stručnost i solidarnost na poslu, socijalna skrb i politika, prenošenje istine u područje kulture, providonosno su dane okolnosti za život neprestane vjere, nade i ljubavi.

(nastavlja se)

Stvaranje čovjeka

Piše: dr. Tivadar Fehér

U prvom izvještaju stvaranja (Post 1,1-2,4a) hebrejski pojam „Adam“ nikada ne označuje osobu Adama, nego općenito čovjeka. Tek od drugog poglavlja taj pojam označuje ime prvoga čovjeka. Time smo dotakli pitanje potječemo li od jednog praoca ili više njih? Ova tema i alternativa isto je tako lažna, kao i misliti da je u naraciji prvoga Stvaranja najvažniji problem pitanje šest dana.

„Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih“ (Post 1,27). Pojam „slike“ može označiti kip, priliku nekog božanstva, fresku ili reljef. Iz ove rečenice možemo izvući nekoliko zaključaka. 1) „Slika Božja“ nije Sunce, Mjesec, neka životinja, ili antropomorfne sile svijeta. 2) Čovjek je slika Božja, jer je jedino njega Jahve htio stvoriti kao svoju vlastitu sliku! U tekstu stvaranja čovjeka, sam Stvoritelj demitologizira svijet, i postavlja njega kao svoga namjesnika. Između Jahve i čovjeka postoji intimni odnos: drugi je „slika“ prvoga na Zemlji. 3) Nema opisa stvaranja kao u drugom izvještaju (Post 2,4 b-7). Ovdje nalazimo najvažniju argumentaciju u prilog Božje teološke namjere: prva stranica Svetoga pisma ne traži odgovor na pitanje **kako** je čovjek stvoren, nego **što** je čovjek i **tko** ga je pozvao u život.

Odgovor na pitanje kako – zadatak je znanosti. No, bi li precizno poznavanje evolutivnih momenata prapovijesti vratilo čovjeku dostojanstvo? Nikako, on bi bio produkt prirode, nad kojim mogu vladati i Sunce, i zvijezde, i „svete životinje“ tj., fizičke ili druge sile. Kada prva stranica Biblije izriče da je čovjek – jedino on – slika Jahvina, onda daje čitatelju na znanje kako između Boga i čovjeka ne postoji druga in-

stanca. Time se osigurava ugled ljudskom biću nad svim stvorenim stvarima. Konkretno: čovjek je važniji od Sunca, Mjeseca, zvijezda; u modernom smislu: od novca, od užitaka, od karijere, itd. Znanost čovjeka gleda samo po funkciji: kako se uklapa u društvo, kako izvršava svoju zadaću; no, Bog ga ljubi kao osobu, koja izvršava božansko poslanje na zemlji. Ako čovjek zna tko ga je pozvao na život, da je on „slika Božja“, onda je kvaliteta razmišljanja i ponašanja daleko viša nego da mu

se dokaže: „ti si plod ovakvog ili onakvog evolutivnog procesa...“. Crkva ne niječe umjerene znanstvene hipoteze znanosti (kako je nastao čovjek), ali Bog po Crkvi ne dozvoljava znanosti da od čovjeka napravi samo „plod evolucije“! Jahve je zahvatio negdje u tom procesu i formirao čovjeka na svoju sliku.

Odgovor na pitanje: u čemu se pokazuje ta „slika“ u odnosu na Boga? – ima različite perspektive. Funkcionalna perspektiva kaže da je

čovjek po svojoj stvaralačkoj moći sličan Bogu. Sam tekst potvrđuje: „plodite se i množite i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte...“ (Post 1,28). Kako Bog vlada nad svijetom, tako čovjek na zemlji. Ne vladaju Sunce, Mjesec, svete životinje, nego čovjek. No, „biti stvoren“ niječe apsolutnu autonomiju. Ljudi su iznad svega zemaljskoga, ali pod Jahvom, i njemu moraju dati račun o svojim djelima.

Ovaj teološki aspekt ne daje potpuni smisao „biti slikom“ Božjom. Zato se mogu nadovezati čovjekove intelektualne sposobnosti, ljubav, itd. I ovi pokušaji ostaju nedovršeni. SZ nema konačan odgovor na pitanje kako je čovjek slika Jahvina. Funkcionalno promatranje stvorenja ne zadovoljava teologe.

„Bog koji je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina govorio ocima... na kraju... govorio nam je po Sinu, koga je postavio baštinikom svega i **po kome je stvorio svijet**“ (Heb 1,1-2). Adam je, u općem značenju kao čovjek, pao. On nije slika Božja. No, Bog je **svoga Sina** predvidio u rečenici: „načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična...“ (Post 1,26). U njemu je ostvareno jedinstvo čovjeka i Boga: „Ja i Otac jedno smo“ (Iv 10,30). U njemu se vidi pravo dostojanstvo ljudskoga bića. Svatko, tko pristaje vjerom uz Isusa, vlada nad „suncem, zvijezdama i životinjskim svijetom“ ovoga društva, jer u njemu vlada Bog. Čovjek ne smije zaboraviti da je odmah drugi iza svoga Stvoritelja. Vođen takvim egzistencijal-

nim uvjerenjem, ne dozvoljava da se išta ugura u taj intiman odnos, što bi ga udaljilo od njegova izvora. Funkcionalni vid „biti slika Božja“ mora prepustiti svoje mjesto onom dubljem: Isus je slika Božja i svaki čovjek je slika Božja, ako postane poslušan Ocu kao Isus Krist. Pavao je to izrekao najljepše: „obucite se u novoga čovjeka, stvorena na sliku Božju...“ (Ef 4,24).

Slobodno govori, ne slušam te!

Piše: *Antonija Vaci*

Zamislite sljedeću situaciju: imali ste težak dan na poslu i imate veliku potrebu ispričati nekomu koliko vam je teško. I tako dolazite do svog bračnog druga, prijatelja ili roditelja i spremni ste mu u najsitnije detalje ispričati što je sve pošlo po zlu. Ne očekujete pomoć, ali znate da ćete se bolje osjećati kada sve izbacite iz sebe.

No, događa se da vas osoba kojoj ste se odlučili povjeriti – ne sluša.

Neslušanje nije uvijek odbijanje da se sasluša. Ono ima mnogo oblika, a svaki od njih više povrjeđuje osobu koja ima problem i koja se želi povjeriti. Recimo, pseudoslušanje – na prvi pogled izgleda da je osoba koncentrirana na ono što sugovornik govori, ali ga zapravo uopće ne sluša. Pseudoslušanje obično postane očigledno kada se na problem treba dati neki odgovor ili utjeha, ali ukoliko se sugovornik dobro poznaje, lako se može primijetiti da je slušatelj jednostavno „odlutao mislima“.

Druga forma neslušanja je otimanje riječi. Nakon što započnete priču o svom danu, vaš sugovornik vam i prije nego što dovršite rečenicu govori: „Ma, nije to ništa, znaš li ti što se meni dogodilo!“

Na neslušanje se ne nailazi samo u situacijama kada pokušavamo neutralnom sugovorniku ispričati što nam se dogodilo toga dana, već i u situacijama kada je doista važno da sugovornik sluša. Primjerice, kada s nekom osobom imate problem i skupite hrabrost suočiti se s njom i riješiti ga. Vaša namjera je unaprijed osuđena na propast ako se vaš sugovornik odlučio na obrambeno slušanje – sve što kažete shvaća kao napad na sebe i reagira obranom i kontranapadom. Također se može naići i na takozvano „slušanje u zasjedi“ – sugovornik uopće ne obraća pažnju na glavnu misao i cijeli kontekst, već samo pazi na propuste ili nejasnoće u onome što je izgovoreno, kako bi mogao napasti.

Ovakvi razgovori ne vode nikuda. Ako ne dovedu do još lošijeg raspoloženja i osjećaja niže vrijednosti osobe koja vidi da je sugovornik ne sluša, zasigurno će završiti u svađi.

Svi mi ponekad ne slušamo, a ponekad nismo slušani. Nikoga ne možemo natjerati da nas sasluša i razumije u mjeri u kojoj bismo možda željeli, ali postavljajući primjer svojim djelom, možemo inspirirati druge da se ponašaju kao i mi i

nadati se da kada se potrudimo čuti druge, i drugi će dobiti želju nas saslušati.

Najbolja strategija slušanja sugovornika je takozvano aktivno slušanje.

Aktivno slušanje obično koriste profesionalci, ali se uz malo dobre volje lako primjenjuje u svakodnevnom životu. Koristeći ovu vještinu slušanja pomažete drugoj osobi da se osjeća prijatno, da ima povjerenja u vas i da mnogo lakše izrazi upravo ono što je doista željela reći. Za aktivno slušanje se treba pripremiti. Kada netko želi razgovarati s vama, donesite odluku da ćete odvojiti to vrijeme i doista ga slušati. Otklonite sve što može ometati vašu pozornost: isključite televizor, zatvorite vrata ili se udaljite od drugih ljudi. Ne prekidajte osobu koja govori. Ma koliko mislite da znate kuda govor vodi, strpljivo saslušajte vašega sugovornika do kraja.

Svoje mišljenje stavite u „zgradu“, nipošto ne osuđujte i ne raspravljajte o ispravnosti i ma koliko to želite, ne dijelite savjete prije nego što sugovornik završi! Naravno da ćete dati svoje mišljenje, ali sačekajte da čujete cijelu priču i osigurajte sebi više vremena za razmišljanje. Kada osjetite impuls za nekim negativnim komentarom, ugrizite se za jezik! Naučite šutjeti! Razmišljajte o onomu što čujete i postavljajte otvorena pitanja. Ako ste zbunjeni, ta zbunjenost može proizlaziti i iz toga što ni sama osoba nije sigurna u svoje mišljenje o temi o kojoj razgovarate. Vaša pitanja mogu joj pomoći i samoj sebi pojasniti svoje dvojbe.

Na kraju svakoga razgovora, ponovite ono što ste čuli. Ukoliko ste neku ideju ili situaciju pogrešno shvatili, vaš sugovornik će vas ispraviti. Na ovaj način, ne samo da pokazujete sugovorniku da ste ga pažljivo slušali, već i unaprijed otklanjate nesporazume u komunikaciji. Također se može dogoditi da vas sugovornik razriješi svoje dileme nakon što mu se ponovi ono što je rekao. Ponekad zbog stresa i jakih emocija ne slušamo ni sami sebe.

Svi ovi mali trikovi izgledaju jednostavno, ali je potrebna vježba. Pomozite drugima da se osjećaju shvaćeno pa će i vama biti lakše shvatiti sebe.

Smije li se kršćanin utopiti u „masu“?

Piše: Miroslav Zelić

Kako je lijepa Božja zamisao bila voditi kršćane bez obzira na vrijeme u kojemu žive. Međutim, kao što se Gospodin brine za nas u svakom trenutku i usmjerava nas na pravi put, isto tako i vojska Zloga prati svaki naš korak i čeka da se spotaknemo kada se najmanje nadamo. Bog nam je dao različite mogućnosti po kojima trebamo slijediti kršćanski nauk i to je otvoreno predočio svakome od nas. Naša je odluka hoćemo li to slijediti u cijelosti ili ćemo odbaciti. Nešto između ne postoji i ne bi trebalo postojati. Gospodin nam je sve otvoreno rekao i govori nam uvijek, pa čak i onda kada nam se i ne sviđa to što čujemo.

Tijekom zemaljskoga života čovjek se susreće s mnogim situacijama koje se ne slažu s našim kršćanskim naukom. Priznaje se da nije lako biti pravi kršćanin u takvom svijetu. Kršćanin je „zaostao, nema slobode, ugrožava druge...“ i tko zna što sve još. Istina je da smo mi kršćani ljudi koji su skloni padovima, utjecajima kao i svaki drugi čovjek, samo mi uvijek imamo nadu, vjeru. Svaki čovjek treba biti svjestan svojih ograničenja i slabosti. Ako tako gledamo, onda se kršćanin ne razlikuje od drugih ljudi. U čemu je onda svrha biti kršćaninom?

Kršćanin ima pravo na svoju vjeru i ne sramiti je se već ju ispovijedati u svakom trenutku kada to želi. Često puta se bojimo priznati da se molimo Bogu, da idemo u crkvu, da djecu odgajamo u vjeri... Mnoge kršćanske obitelji radije prihvaćaju druge „tradicije“ kako bi bili suvremeni, kako bi bili u skladu s onim što nam „maca ovoga svijeta“ nudi. Nije slučajno da ta „maca“ bude uvijek tamo gdje kršćanin brani svoju vjeru. Naš nas anđeo sam ne može obraniti ako mi sami ne želimo reći NE svemu onome što „maca“ ovoga svijeta nudi kao zamjenu za lijepe i korisne kršćanske vrednote.

Kako to da se baš uoči Uskrsa, najvećeg kršćanskog blagdana, može vidjeti toliko pripadnika vjerskih sljedbi oko naših crkava koji nas žele uvjeriti kako mi ustvari nismo pravi kršćani i da se nećemo spasiti. Tko to može sa sigurnošću tvrditi tko će se doista spasiti? Kako to da se baš uoči Svih svetih slavi „Haloween“ kada se djeca oblače u rugobe i straše maskama likova iz podzemlja koje nalikuju paklu. Kako to da se umjesto pjevanja lijepih pjesama koje slave rođenje Gospodina našega Isusa Krista (betlemari), ljudi oblače u „vašange“ koje nemaju nikakvoga smisla s onim što toga dana slavimo. Je li to baš slučajno? Tko je sve to izmislio i zašto? Mislim da „maca“ ima udjela u tome. Njene pandže traže povoljni trenutak da nas barem malo zagrebu i ozlijede.

Sve bi to bilo manje značajno da i kršćani ne sudjeluju u tome. Zvati se kršćaninom, a prakticirati „poganske“ tradicije nema smisla. Zadaća je sviju nas odlučno reći ne pa makar bili i ismijani. Možemo li očekivati da će se Gospodin sjetiti nas kada za to dođe vrijeme ako se mi njega odrekneimo onda kada se trebamo očitovati kao Njegovi miljenici. Imamo priliku vidjeti i čuti da i neke škole organiziraju slične „igrarije“. Roditelj kršćanin suočava se s problemom i pitanjem treba li pustiti svoje dijete da sudjeluje u tome. Ako ga ne pusti, onda će se dijete osjećati „odbačeno“ a što mu onda treba znati i objasniti. Sigurno da nije lako. Ukoliko ga pustimo, onda se doista moramo pitati kakvi smo mi to kršćani.

Kako bi lijepo bilo kada bi se djeca sa svojim roditeljima umjesto „slavlja Noći vještica“ obukli u vrijeme svetaca u kojemu su oni živjeli i naučili što je to što je u životu određeno

nog sveca bilo kreposno, korisno. Može se pridodati sa sigurnošću i žrtva koju su poneki od njih podnijeli. Poradi koga? Radi Krista i Crkve Božje. Teško je biti kršćanin i braniti svoju vjeru kada čujete da vam drugi ljudi prigovaraju da mi nismo ništa bolji. Govore vam: „I vi psujete, i vi sve gledate kroz novac, idete u crkvu zbog tradicije, gdje vam je duhovnost na misli i poslije nje...“.

Doista boli kada čujete tako nešto.

Smijem li im reći da nisu u pravu?! Ne smijem! Znam da ima istine u svemu što kažu.

Smijemo li mi to dopustiti? Naravno da ne smijemo.

Vratimo se duhovnosti. Ne trebamo ići na misu radi svećenika, nego radi Boga. Objasnimo našoj djeci što su to kršćanske vrednote, a ne da se i mi s njima stopimo u „haloween“, vašange i takozvane tradicije koje nemaju duhovni smisao. Često se puta događa da i neki tradicionalni običaji izlaze iz okvira duhovnosti. Točnije, svjetovno nadvlada duhovno. Trebamo više živjeti za čovjeka. Umjesto što se zanimamo za maškaranje uoči Svih svetih i Božića, trebamo saslušati ljude u okruženju, vidjeti koliko ih samo nema što pojesti ili ugrijati se. To je naše poslanje kao kršćana i naših svećenika koji nas trebaju u tome usmjeravati.

Teško mi je bilo vidjeti ženu koja skoro svaki dan traži u kontejneru nešto što će pojesti, a od otpadaka skupiti nešto što će je ugrijati. Koliko samo puta prolazimo pored takvih ljudi i ni ne pogledamo ih. Zašto bi to i radili, pa to se nas ne tiče. Takvim ljudima treba prići jer u njima trebamo gledati Isusa. Sve što smo humano učinili i darovali trebamo čuvati u sebi a ne hvalisati se. Zna otac naš koliko smo i zašto pomogli. Često u crkvama možemo čuti kako netko baš tijekom velikih blagdana daruje nešto. I to rade kršćani. Tko to radi ne smije se nazivati kršćaninom.

Lijepo je imati tradiciju, običaje, ali tome ne treba robotovati. Iz negiranja tradicije događa se da se zaluta u drugu krajnost. Naravno da ni to nije prihvatljivo. Zastrašujuća je stvarnost da je sve nekako postalo uobičajeno, iz navike, samo da se uradi. Idemo na misu jer se treba ići, idemo na tradicionalne manifestacije jer se treba biti tamo ili kako se to kaže „treba biti viđen“, angažirati se samo ukoliko imam osobne koristi od toga... Puno primjera ima koji govore u prilog tome da je duhovnost najmanje bitna.

Sigurno je da imamo vremena to promijeniti. Treba podvući crtu i ne okretati se. Čovjek treba gledati unaprijed i da mu vodilja bude krepost, skromnost i razumijevanje za drugoga čovjeka. Bog dobro zna što nam je potrebno i trebamo biti uvjereni da će pronaći pravi put da nam pomogne. Trebamo svakoga čovjeka prihvatiti onakvim kakav jest, a mi se truditi da budemo upravo onakvi kakvi smo kada smo sami i kada nas nitko drugi ne vidi.

Lako je optuživati druge, a samoga sebe ne mijenjati.

Svaki kršćanin već danas može početi „vježbati“. Nije lako, ali je sigurno korisno.

Požurimo, jer „maca ovoga svijeta“ čeka da budemo nespremni pa da svojim pandžama ostavi trag na nama. Ljepše je na sebi nositi blagoslov i znak Križa nego biljeg pandži Zloga koje na nas vrebaju u različitim primamljivim „materijalnim vrednotama“ koje nam se same nude.

Dani Balinta Vujkova čuvaju bunjevačku ikavicu

Očuvanje ikavice kao autentičnog govora našega podneblja, najvažnija je uloga „Dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi“. Manifestacija je ove godine održana deseti put, od 19. do 21. listopada u Subotici, u organizaciji Hrvatske čitaonice, uz suorganizaciju Gradske knjižnice u Subotici te logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Program je obuhvaćao predstavljanje knjige iz opusa poznatoga sakupljača u okviru programa Narodna književnost u školi, književnu večer na kojoj su se predstavili književnici Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika, stručni skup i multimedijalnu večer. U središtu grada otkrivena je i bista našem sakupljaču narodne književnosti.

Tristo djece pratilo predstavljanje zbirke „Bogatašovo maslo“

Zbirka izabranih pripovjedaka Balinta Vujkova pod nazivom „Bogatašovo maslo“ predstavljena je 19. listopada u Velikoj vijećnici Gradske kuće u okviru programa „Narodna književnost u školi“ pred više od tristo učenika. Tijekom programa predstavljena je zbirka narodnih pripovjedaka „Bogatašovo maslo“, koje je zapisao Balint Vujkov, naš najveći sakupljač narodnih umotvorina. Pripovijetke iz zbirke bogato je ilustrirala je Ružića Miković Žigmanov, a lektorirao Zlatko Romić.

Istarski ogranak DHK predstavljen u Gradskoj knjižnici

Drugog dana trajanja Dana Balinta Vujkova, 20. listopada, u Čitaonici Gradske knjižnice predstavljen je Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika iz Pule. Tom su prilikom trojica hrvatskih književnika i jezikoslovaca u kratkim crtama predstavila Istru u povijesno-jezičkom smislu. Tako je dopredsjednik Društva hrvatskih književnika Boris Biletić, i jedno od najjemenitijih imena istarske književne scene, govorio o sličnostima Istre i Vojvodine. Uz njega su i prof. dr. Goran Filipi, jezikoslovac i dijalektolog, te pjesnik Danijel Načinović ukratko prikazali jezično bogatstvo Istre.

Ovim predstavljanjem su Dani hrvatske knjige i riječi dobili na kvaliteti, kako zbog upoznavanja recentne književne scene, tako i zbog povezivanja književnika iz Vojvodine i Hrvatske.

Književnom kritikom do kvalitetnijih djela

Književna kritika Hrvata u Podunavlju treba pokazati kvalitetu napisanih djela, te ih prikazati iz jednog drugog kuta, drukčijeg od onog kojim gleda sam stvaralac, rekli su, među ostalim, sudionici stručnoga skupa koji je u okviru Desetih dana Balinta Vujkova održan 21. listopada u čitaonici Gradske knjižnice. Također je predstavljen Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika iz Pule. Organizatori su i ovoga puta zahvalili učenicima hrvatskih odjela koji su bili prisutni tijekom oba dana trajanja stručnoga skupa. Na skupu su među desetak sudionika iz Hrvatske, Mađarske, Austrije i Vojvodine, govorili književni kritičar iz Đakova Mirko Ćurić, te dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba.

Ovom je prigodom predstavljen i drugi po redu Zbornik radova sa stručnih skupova održanih u okviru Dana Balinta Vujkova od 2006. do 2010. godine, za koji je recenziju napisala dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba.

Otkrivanje spomenika Balintu Vujkovu

U središtu grada, u parku između Gradske kuće i Muzičke škole otkrivena je 21. listopada bista Balinta Vujkova, koju je uradio kipar Savo Halugin. Bista je, na inicijativu Hrvatske čitaonice, te uz zalaganje pomoćnice gradonačelnika zadužene za kulturu Ljubice Kiselički, napokon postavljena u rodnom i voljenom gradu Balinta Vujkova Dide, podsjetila je Katarina Čeliković.

„Doista sam uzbuđena jer nakon osam godina otkako je bistu Balinta Vujkova napravio subotički kipar Savo Halugin, ona je danas postavljena u, mogu ga tako nazvati, ‘parku književnika’. Uz Gézu Csátha, Artura Munka i Danila Kiša, Balint Vujkov je doista dobio dostojno mjesto gdje će moći doći naši sugrađani i djeca odati mu jednu vrstu počasti za sve što je uradio za nas.“

Predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić istaknuo je tom prilikom da ovakva gesta ima i političku konotaciju.

„Ovo smatram ne samo priznanjem Balintu Vujkovu i svim pripadnicima hrvatske zajednice u Subotici, nego i činom političke rehabilitacije čovjeka koji skoro dvadeset godina nije smio ništa objaviti samo zato jer je smatrao da su Bunjevci Hrvati. Ovaj spomenik smatram i još jednim dokazom i branom od ‘rashrvaćivanja’ našega govora, naše ikavice, koja se danas uporno želi predstaviti nekakvim posebnim jezikom, zaboravljajući pri tom da je ikavica najrašireniji hrvatski dijalekt kojim se i danas govori u Dalmaciji.“

Šutnja i šetnja kao nadahnuće za Vojislava Sekelja

Vrijeme provedeno s dobrim prijateljem Balintom Vujkovim u tihim šetnjama gradom, pridonosile su nadahnuću pisane riječi puno više nego bilo kakav razgovor, tvrdi dobitnik ovogodišnje nagrade za životno djelo „Balint Vujkov Dida“, jedno od najpoznatijih književnih imena Hrvata u Vojvodini, pjesnik i romanopisac, Vojislav Sekelj. Nagrada mu je uručena u Velikoj vijećnici Gradske kuće tijekom multimedijalne večeri, kojom su 21. listopada navečer okončani ovogodišnji „Dani Balinta Vujkova“.

Desete dane Balinta Vujkova poduprli su Grad Subotica, Ministarstvo kulture Republike Srbije, Ministarstvo vanjskih

poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. /S. Jurić i M. Kujundžić Kovačić/

Obilježen praznik hrvatske zajednice u Srbiji – dan rođenja bana Jelačića

Dan rođenja bana Josipa Jelačića, 16. listopada, jedan od četiriju blagdana hrvatske zajednice u Republici Srbiji, svečano je obilježen u Petrovaradinu i Novom Sadu. Proslava je počela svetom misom u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu u 18 sati. Poslije svete mise, u Radničkom domu u Novom Sadu održana je svečana akademija i prigodni kulturno-umjetnički program. Proslavu su zajednički organizirali Hrvatsko nacionalno vijeće i Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Jelačić“ iz Petrovaradina, s težnjom da zajednici predstave bar dio bogatog kulturno-umjetničkog nasljeđa divnog i kićenog Srijema.

U Baču predstavljena monografija „Tragovi Šokaca..“

Monografija „Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688-2008“ predstavljena je 23. listopada u franjevačkoj crkvi u Baču. Ovim predstavljanjem zaokružen je zajednički projekt „Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008“, oko kojega su se okupili Šokci iz Bačke, Hrvatske, BiH i Mađarske.

Poslije misnog slavlja koje je predvodio gvardijan tuzlanskog franjevačkog samostana fra Zdravko Anđić, u crkvi je upriličeno i predstavljanje monografije, uz nastup Gradskog zbora „Neven“ iz Bača. Predstavljena je i brošura „Tko su Šokci“, autora fra Josipa Špehara.

Tiskana knjiga prof. Zvonka Tadijana „Šokačke narodne nošnje u Bačkoj“

Krajem listopada iz tiska je izašla knjiga „Šokačke narodne nošnje u Bačkoj“ autora prof. Zvonka Tadijana. Ovaj naslov prvijenac je u nakladničkoj djelatnosti Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata „Šokadija“ iz Sonte, ali je i samostalni prvijenac autora prof. Zvonka Tadijana. Knjigu je uredio prof. Zdenko Samardžija.

Sto tisuća posjeta portalu ZKVH-a

Nakon nešto više dvije i pol godine od kada je postao dostupan javnosti, 7. studenoga 2011., internetski portal Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (www.zkvh.org.rs) posjetio je stotisućiti posjetitelj. To znači, prosječno oko 110 posjetitelja dnevno, s time da je ta dnevna posjećenost vremenom rasla. Ove činjenice najbolja su potvrda za Zavod da je ovakav informativni medij na hrvatskom jeziku vezan za segment kulture bio i više nego potreban, tj. da je odluka Zavoda da ga pokrene bila posve opravdana.

Uspješni koncert zbora „Collegium Musicum Catholicum“ u Đakovu

Subotički komorni zbor „Collegium musicum catholicum“ nastupio je 12. studenog u samostanskoj crkvi sestara sv. Križa u Đakovu.

Na programu su izvedena djela suvremenih hrvatskih skladatelja: Klobučara („Slava“ iz papinske mise te djela za orgulje: „Bože moj“ i „Collage“), Leščana („Okreni lice“ i „O čovječanska hrano“), Prepreka („Kantata Uskrsnuće“ i Svita za orgulje) te Igreca („Kyrie litanije“). Uz zbor su nastupili solo sopran **Melani Utaši** i **mr. Kornelije Vizin** na orguljama, a za udaraljka su bili **Sanela Šukić** i **Stanko Patarčić**. Zborom je ravnao **Miroslav Stantić**. Klobučarev prepoznatljiv orguljski stil zablistao je pod prstima vrsnog i nadarenog orguljaša mr. Kornelija Vizina, koji je svojim zreлим pristupom ovim, tehnički izuzetno zahtjevnim komadima, opravdao skladateljevu zamisao. Također je to slučaj i s rijetko izvođenom Preprekovom Svitom za orgulje, čija je interpretacija bila besprijekorna. Maštovitost Igrecovog „Kyrie“ uveo je prisutne u čaroban svijet igre melodije i ritma, gdje bogate orguljske pasaže podcrtavaju udaraljke (timpani, doboš, činele, triangel), stvarajući time ambijent u kojem zbor-ski izričaj kruni cjelokupno glazbeno djelo.

Nesvakidašnji glazbeni ugođaj đakovačka publika pratila je oduševljenim pljeskom. Zapažanja glazbenih stručnjaka, prisutnih na koncertu, izdvajaju napose sretan spoj sakralne glazbe s modernim izričajem. Prema njihovim riječima, slušatelji su doista mogli nazočiti jednom pozitivnom iskoraku u pristupu hrvatskoj glazbenoj baštini sakralnog karaktera. /D. M./

Zornice nas zovu!

Hladno je jutro. Hladna je i večer. Da, zima se uvukla u naše dane. U te hladne dane stiže nam Došašće. Dolazi vrijeme velikog iščekivanja. U temi našeg *Zvonika* govorimo o tome koga su nekada Izraelci – izabrani Božji narod iščekivali i koga se u Novom zavjetu iščekuje. Svi zapravo očekuju Spasitelja. Mi danas također čekamo Spasitelja, ali se on rađa kao malo dijete. Mene jako vesele misli našeg jedinog kandidata za sveca, Sluge Božjeg oca Gerarda Tome Stantića, koji se u svim nevoljama utjecao za pomoć Malom Isusu! I Isus je to riješio. O. Gerard je rekao:

Tko Malog Isusa štuje, taj neka ne mudruje. Mali Isus u njemu stanuje ali čeka da ga hrani, jer tome se raduje. Nemojmo, dakle previše mudrovati i mozgati. Poput o. Gerarda, koji je rođen na salašu u Đurđinu, a živio je i djelovao u Somboru, u karmelićanskoj crkvi, ugledajmo se u Malog Isusa. On dolazi u ovo hladno vrijeme. Zato ćemo se i mi ujutro dizati, otići u crkvu na misu zornicu i radosno čekati dan Isusova rođenja. To čekanje će nas na kraju jako usrećiti.

I *Zvonik* sve vas poziva da se malo igramo, kako to kaže o. Gerard, ***Moje igranje, Isuse i Marijo, Vama dopadanje.*** Pa, hajdemo se igrati, Isusu i Mariji dopasti, a ne zaboravimo sami napraviti adventski vjenčić i adventski kalendar, brže će nam proći vrijeme čekanja.

Vaša Zvončica

Na Danima Balinta Vujkova djeca čuvaju bunjevačku ikavicu

Tristo djece pratilo predstavljanje zbirke „Bogatašovo maslo“

Zbirka izabranih pripovjedaka Balinta Vujkova pod nazivom „Bogatašovo maslo“ predstavljena je 19. listopada u Velikoj vijećnici Gradske kuće u okviru programa „Narodna književnost u školi“. Predstavljanje su pratila djeca hrvatskih odjela osnovnih škola: Sveti Sava“, „Matko Vuković“, „Ivan Milutinović“ iz Subotice i Male Bosne te iz Tavankuta, Đurđina i Žednika. Za ovu prigodu dramaturgiju narodnih pripovjedaka Balinta Vujkova pripremili su učenici hrvatskih odjela iz Đurđina i dječjeg vrtića „Marija Petković“. Učenici Osnovne škole „Vladimir Nazor“ iz Đurđina odigrali su predstavu pod nazivom „Zlatni prag“, a djeca iz vrtića „Marija Petković“, koji ove godine također slavi deseti rođendan, odigrala su predstavu „Baba s ružama i divojka“.

Pripovijetke iz zbirke „Bogatašovo maslo“, kojih je u knjizi 13, zapisao je i sakupio u narodu Balint Vujkov, naš najveći sakupljač narodnih umotvorina, kaže predsjednica Organizacijskog odbora „Dana Balinta Vujkova“ **Katarina Čeliković** i dodaje da zbirka nosi i određenu poruku.

„Na žalost, kako mi znamo, ikavica odumire polako. Međutim, naša djeca će danas pokazati da čak i pripovijetka

iz ove knjige može biti dramaturgirana. Danas gledamo predstavu ‘Baba s ružama i divojka’ i ona se nalazi u ovoj zbirci. A o čemu se radi? Željela sam ovim izborom pokazati djeci koja danas viđaju jako velike socijalne razlike između bogatstva i siromaštva, kada neki imaju sve, a drugi nemaju ništa, da to nije uvijek pravo stanje stvari. Ipak, željeli smo im poručiti da se ono što se zove ‘hrana, kruh svagdašnji’ može dobiti samo marljivim radom i trudom, to znači da moramo raditi, učiti. Nadam se da će oni koji zbirku budu čitali, upravo taj zaključak sami steći“, ističe Katarina Čeliković.

Poruka je ovoga djela da je lijenost loša, a da se bogatstvo stiče isključivo vrijednim radom, dodaje **Bernadica Ivanković**.

Pripovijetke iz zbirke bogato je ilustrirala je **Ružica Miković Žigmanov**, a lektorirao **Zlatko Romić**.

Zbirka izabranih pripovjedaka pod nazivom „Bogatašovo maslo“ i CD s narodnim pripovijetkama koje je snimio **Rajko Ljubič**, podijeljeni su školskim knjižnicama, te će ih djeca moći posuditi u svojim školskim knjižnicama.

S. J.

Održana X. Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku

U svečanoj čitaonici subotičke Gradske knjižnice, u subotu, 5. studenog održana je deseta, jubilarna Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku u organizaciji Hrvatska čitaonice. Na smotri je nastupilo osamdesetak recitatora iz Srijemske Mitrovice, Vajske, Plavne, Lemeša (Svetozara Miletića), Bačkog Brijega, Starog Žednika, Tavankuta, Đurđina, Male Bosne, te iz subotičkih osnovnih i srednjih škola i Hrvatske čitaonice.

Smotru su i ove godine pozorno pratili dogradonačelnik Grada Subotice i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje **Pero Horvacki** te generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici **Ljerkica Alajbeg** i konzulica savjetnica **Vesna Njikoš-Pečkaj**. Iako su svi re-

Nagrađeni recitatori srednjeg uzrasta

nicom i izletom u Osijek, 25. studenog. U srednjoj dobnoj skupini, iznimno su odlučili nagradnim izletom nagraditi pet recitatora u kojima su prepoznali talent za kazivanje poezije, što će im biti poticaj za dalji rad.

Smotru su i ove godine podržali Hrvatsko nacionalno vijeće, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Grad Subotica i Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske.

Bernadica Ivanković

citatori u startu pobjednici, smotra ima natjecateljski karakter kako bi se vidjelo tko ima taj poseban dar za javni nastup i kazivanje poezije. U prosudbenoj komisiji ove godine su bili profesor **Vlado Čutura**, **Katarina Čović** i profesorica **Katarina Čeliković**.

„Smotra recitatora potiče na čuvanje i njegovanje svoga materinskog jezika i čuvanje nacionalnog identiteta, te je od velikog značaja kontinuitet organiziranja ove smotre ali i zajedništvo koje ovdje negujemo“, naglasila je Bernadica Ivanković, predsjednica Hrvatske čitaonice.

Za svoj nastup na smotri svaki sudionik nagrađen je knjigom, a članovi prosudbenog povjerenstva posebno su pohvalili trideset i jednog recitatora, nagradili ih pohval-

Nagrađeni najmlađi recitatori

BOŽIĆNA NAGRADNA IGRA

MALI ISUS O. GERARDA i ZVONIK NAGRAĐUJU!

Popunite ovaj kupon i pošaljite ga na adresu:
**Uredništvo ZVONIKA, Beogradski put 52,
24000 Subotica, za „Nagradnu igru“
do 3. XII. 2011.**

Sretne dobitnike čekaju vrijedne nagrade, a izvlačenje će biti u nedjelju, 4. prosinca u crkvi Presvetoga Trojstva u Somboru.

KUPON ZVONIKA br. 205

Naš jedini kandidat za sveca, karmelićanin o. Gerard Tomo Stantić rođen je u

....., a grob mu se nalazi u crkvi u

Ime i prezime

Adresa:

Dragi mladi!

Tako je neugodno kada okreneš broj mobitela nekoga koga silno trebaš i javi ti se ona beživotna teta čiji glas naprosto nikada neće ostarjeti. Nedostupan, zauzet, jednom riječju, nije tu za tebe. Trenutno ili za stalno, svejedno je. Ostaješ sam u svom čekanju s iritirajućom plastikom ili metalom u ruci. Tako je neugodno čekati bez sigurnih izgleda da će se nešto dogoditi, da će se nešto promijeniti.

Zamisli, iščekuješ cijelih mjesec dana, čak i koji dan dulje, svane 25. prosinca, i ništa se ne dogodi, ništa se ne promijeni. Sigurno se mnogo puta do sada ništa i nije dogodilo. Čekao si Božić, trudio si se oko ljudi, samoga sebe pokušavao ispraviti i istegnuti srce bi li zauzelo veću kvadraturu. Je li te uznemirilo što Božić nije došao kod tebe? Jesi li se rastužio, iznervirao u toj mjeri da ti je došlo da neku plastiku ili metal tresneš o pod ili si flegmatično nastavio dalje?

Sigurni izgledi da će se nešto dogoditi nisu garancija za uspješnost ishoda. Ispada da je neizvjesnost ta koja nas cijele ubacuje u sustav. A 25. će sigurno svanuti – pitanje je kako ćemo se mi snaći u iščekivanju.

*Nevena Mlinko***ObAvIjEsTi**

NaTjEčaj – Pozivamo vas da se pridružite ekipi stranice mladih u pisanju sastava, pjesama i meditacija u okviru nadolazećih božićnih blagdana. Tekstove na temu **mladalaštvo današnjeg Božića** šaljite na mladisb@gmail.com, a mi ćemo izbor objaviti u narednom broju.

tRiBiNa Za MlAdE – nedjelja 20. 11. 2011., s početkom u 19 sati u Katoličkom krugu na temu: **Smije li kršćanin uživati u seksu? Obrisi teologije tijela i spolnosti**. Predavač je sveučilišni profesor filozofije mr. sc. Mladen Milić iz Osijeka.

MiSa MlAdIh – prvog petka u mjesecu prosincu, 2. 12. 2011., održat će se u Franjevačkoj crkvi sv. Mihaela u Subotici s početkom u 20 sati.

Duhovna obnova na temu „Ja vjerujem“

Mladi župe „Uskrsnuća Isusova“ iz Subotice ujedinili su se u zajedništvu na duhovnim vježbama na temu „Ja vjerujem“ u Somboru koje su trajale tri dana. Župnik župe sv. Križa iz Sombora, vlč. **Marinko Stantić** bio je ujedno domaćin, predavač i duhovnik. Mnogi mladi su prvi put prisustvovali ovakvom događaju. Mladima je skrenuta pozornost na razliku između vjerovanja u Boga i vjerovanja Bogu. U okviru rada po skupinama sudionici obnove pravili su Božji profil, Božje novine, osnovali su političku stranku i sve to pod nazivom „Ja vjerujem“. Poruke stranke i razlozi zbog kojih joj se treba priključiti su bili: *molitva daje mir, najbolje stvari ćeš dobiti besplatno, svaka žrtva ima smisla, jer te Bog uvijek razumije, jer Bog sve oprašta*. Nakon toga je uslijedila skrutacija (proučavanje Božje riječi) i ispit savjesti. U subotu navečer je

održano klanjanje, zatim je uslijedio sat šutnje tijekom kojeg je svatko napisao pismo Bogu. Sva su pisma u nedjelju prinesena na oltar za vrijeme svete mise. Na kraju su se zbrojili dojmovi igrom „krećem na put“. Svatko je rekao što će ponijeti sa susreta i kakvi su mu dojmovi nakon tri dana zajedništva. Mladi su se tijekom subote odrekli mobitela do kraja duhovnih vježba. Na kraju, kada su svi dobili telefone natrag, svatko je dobio poruku: **Bog te voli i drago mu je da postojiš!**

Marija Vidaković

hdpu Hrvatsko društvo za pomoć učenicima Bela Gabrić

Akcija učlanjivanja u HDPU „Bela Gabrić“

Upravni odbor Hrvatskog društva za pomoć učenicima „Bela Gabrić“ u Subotici, na svojoj sjednici 31. listopada donio je odluku o raspisivanju natječaja za jednokratnu pomoć učenicima (srednjoškolcima) i studentima, pripadnicima hrvatske zajednice u Srbiji. Za sudjelovanje u natječaju od ove su godine dodana dva nova kriterija bez kojih se dokumentacija neće razmatrati, a riječ je o obvezatnom članstvu i dokazu o upisu u posebni popis birača hrvatske manjine u Srbiji.

Status člana korisnika Društva može dobiti svaki učenik ili student koji popuni prijavnicu i uplati simboličnu godišnju članarinu od 200 dinara. Učlanjenje se vrši u uredu Društva (Subotica, Bele Gabrića 21) utorkom od 19 do 21 sat i subotom od 9 do 11 sati ili popunjavanjem pristupnice i uplatom članarine na račun Društva 355-1030557-41. Pristupnica i opširnije informacije nalaze se na netom pokrenutoj internet stranici Društva www.belagabric.rs

Svjestan teške materijalne situacije u društvu zbog koje sve manje sredstava uspijeva prikupiti, Upravni odbor je u plan rada za 2012. godinu stavio, osim prikupljanja sredstava za jednokratnu pomoć, i druge vidove pomoći svojim članovima, od organiziranja različitih seminara, radionica, pružanja pomoći u učenju do priređivanja humanitarnih koncerata. Ovaj način rada bit će prezentiran na internetskoj stranici Društva, koja je u izradi, a na kojoj će biti mnoge korisne informacije za učenike i studente.

HRVATSKO DRUŠTVO
ZA POMOĆ UČENICIMA „BELA GABRIĆ“
SUBOTICA

raspisuje

NATJEČAJ

U ŠKOLSKOJ 2011./2012. GODINI

ZA JEDNOKRATNU POMOĆ UČENICIMA
(SREDNJOŠKOLCIMA) I STUDENTIMA,
PRIPADNICIMA HRVATSKE ZAJEDNICE
KOJI SE ŠKOLUJU U SRBIJI
s teritorija Subotičke općine)

Uvjet: da su redoviti učenici (srednje škole) ili studenti

Potrebna dokumentacija:

1. POPUNJENA PRISTUPNICA – ČLANSTVO u HDPU „Bela Gabrić“ – obvezatno
2. SVJEDODŽBA o prethodno završenom razredu srednje škole ili godine studija (original se donosi na uvid s jednom fotokopijom ili poslati ovjerenu fotokopiju ako se šalje poštom)
3. POTVRDA o upisu u tekući razred ili godinu studija
4. DOKAZ o pripadnosti hrvatskoj zajednici s fotokopijom dokumenta – obvezatni upis u popis birača hrvatske zajednice (za punoljetne članove ili roditelje podnositelja dokumentacije), upis se i sada vrši u prostorijama Hrvatskoga nacionalnog vijeća (Subotica, Preradovićeveva 13, 024/554-623)
5. PREPORUKA ili POTVRDA o angažiranosti u hrvatskoj zajednici

Podaci se daju pod punom materijalnom i moralnom odgovornošću, a u slučaju krivotvorenja pomoć će se uskratiti.

Natječaj je otvoren do 15. XII. 2011. a obavijest o rezultatu bit će objavljena telefonski prijavljenim kandidatima.

* Dokumenti bez prijavnice neće biti uvaženi, a ona se može dobiti (i popuniti) na adresi Društva u Spomen-kući prof. Gabrića ili na www.belagabric.rs i www.zkvh.org.rs/natjecaji

Ured će raditi utorkom od 19 do 21 sat i subotom od 9 do 11 sati.

Molbu s potrebnom dokumentacijom poslati poštom na adresu:

Hrvatsko društvo za pomoć učenicima „Bela Gabrić“,
Ulica Bele Gabrića 21, 24000 Subotica
ili osobno.

Najbolji recitatori srednjoškolci na hrvatskom jeziku, nagrađeni su nagradnim izletom u Osijek.

Na Pokrajinskoj smotri recitatora, 5. studenog 2011. godine oni su pokazali veliko umijeće kazivanja stihova i čuvanja svojega materinjeg govora i hrvatskog književnog jezika.

U iščekivanju

Ljudi su u stalnom iščekivanju. Iščekivanje je smisao našega života. Kao djeca jedva smo čekali krenuti u školu, porasti, osjećati se odraslima. I sada, kad već više nismo djeca, kada smo već gotovo u točki kad su nam se želje iz djetinjstva ostvarile, mi i dalje čekamo. Samo što ovog puta predmet našega čekanja nije toliko precizan. Nikada zadovoljni, ne znajući što hoćemo, čekamo da se nešto promijeni. Iako je iščekivanje ono što nas vodi u životu, nešto što nam donosi raznolikost, što čini da se radujemo sutrašnjici i revno ju planiramo, ako se budućnosti ne pristupi aktivno, iščekivanje postaje tapkanje u mjestu.

Ovo smo često iskusili:

Nastojimo promijeniti sebe, ispraviti loše navike, popraviti se. Uvijek čekamo pogodni trenutak: sutra ću! Zaista, sutra više neću to raditi, sutra ću biti bolji, uradit ću sve što sam planirao! I sutra dođe, a mi ostajemo začuđeni što se ništa nije promijenilo. Pa odgodimo rok naše promjene za idući tjedan ili kad već.

Cijeli život može nam proći pasivno i pokraj nas, a da nikad ne smognemo snage za promjenu. I to doводи do nezadovoljstva, razočaranja u sebe, otuđivanja. Ne možemo se otrgnuti neuspjehu. Naši slabašni pokušaji nisu dovoljni. Potrebna je volja, duh, polet... Ali potreban nam je i netko jači, jer ne možemo sami. Netko tko će nas svojom snažnom, ali nježnom rukom povući iz učmalosti jer naš život ne smije ostati na čekanju, naš život moraju biti djela. /Vedrana Cvijin/

...naplate

U posljednje vrijeme svjedoci smo čestih štrajkova, zapošljavanja radnika pod neljudskim uvjetima, sve većega porasta broja ljudi koji ostaju bez posla i kojima se ne isplaćuju zarade. Jednom riječju, svjedoci smo nepravde. I pored toga na nas utječu i gospodarska i ekonomska kriza.

Vjerujem kako svi iščekuju da će se vremenom poboljšati situacija, da će doći ljepša vremena, bolji život. Život u kojemu neće biti prijevare, laži, krađe, podmićivanja i korupcije; život u kojemu će svaki za svoj rad dobiti onoliko koliko taj rad vrijedi. Ali, zapitajmo se jesmo li i koliko mi zaslužili taj bolji život? Što sam ja ili ti učinio da bi život u ovom gradu, u ovoj zemlji bio bolji? Nemoj misliti da ako si običan građanin ne možeš učiniti ništa. Prisjeti se kada si se zadnji put pomolio za svoju domovinu, za izbore, za vladare koji upravljaju ovom zemljom, za ministre koji donose odluke koje utječu na sve nas?

Banjalučki biskup dr. Franjo Komarica u jednoj propovijedi prigodom otvorenja novoga samostana (za koji je zemljište ustupila jedna ne tako imućna žena i koji su podigli vjernici) naglasio je značaj laika za Katoličku crkvu riječima: „Veseli me da ima sve više vjernika laika koji se hvataju u koštac sa suvremenim izazovima naše društvene stvarnosti, koja je takva kakva jest i **bit će onakva kakvu smo je mi kadri oblikovati**, i koji ne prepuštaju svu odgovornost samo pojedincima u društvu i Crkvi.“ Dakle, naša odgovornost je veoma BITNA u društvu. Možda smo još uvijek „premladi“, ali blizu su vremena kada ćemo mi biti na mjestima tih koji odlučuju, mi ćemo obavljati poslove od kojih će drugi ovisiti. Nije na odmet da već sada počneš misliti o tomu, da se pomoliš za svoj budući posao kako bi ga što bolje i pravednije obavljao. /Marina Gabrić/

...susreta

Razmišljanje o susretima i iščekivanju susreta s ljudima uvijek me podsjeti na Malog princa i lisicu. Upozorila ga je da mora dolaziti u isto vrijeme kako bi mogla pripremiti svoje srce za njegov dolazak. Može se unaprijed radovati, jer zna što je čeka. Iščekivanje toga susreta postaje posebni trenutak. Vrijeme provedeno u čekanju svemu dodaje još veći značaj, a izraz oduševljenja, koji se ne može sakriti, znak je istinskog prijateljstva i ljubavi. Zato se toliko radujemo kada u nečijim očima vidimo radost zbog našega susreta.

Često samo čekanje postaje tiha radost koja nas održava poletnima u svakodnevnim obvezama. U čekanju mogu se zamisliti izrazi lica, riječi i atmosfera susreta koji se naslućuju. Sve to, čini se, kao da se odigrava upravo sada, dok se samo čeka. Ipak, najveća prepreka, koju nitko ne može svladati, osim kad ona to sama dopusti, je vrijeme. Ono kao da je vječiti čovjekov neprijatelj. Kada se čeka ima ga previše, a kada dođe taj trenutak ono postaje prekratko.

Iako su misli uperene na budućnost, ipak ne možemo pobjeći iz sadašnjosti. Treba je iskoristiti, jer i nju smo nekada s nestrpljenjem iščekivali. Sada, dok čekamo susrete s ljudima, ne smijemo zaboraviti one koji su s nama u ovom trenutku. Često dok čekamo da vidimo osobu koju smo davno vidjeli, shvatimo da smo mogli bolje provesti vrijeme koje smo imali.

A da pobijedimo nestrpljenje, sjetimo se da je u iščekivanju čar... /Ana Ivković/

Mali Matej obogatio i pomladio obitelj Milodanović

Katica (1970.) i **Tomislav** (1966.) **Milodanović** rado su prihvatili ispričati svoje kratko svjedočenje o rođenju njihova trećeg sina Mateja. Radosna mama započinje priču: *Imamo dva odrasla sina – Mario je 1991. godište, a Damir 1995. A sada imamo i jednog malog, slatkog dječaka Mateja kojeg smo dobili ove godine.* Ponosni tata nastavlja: *Sve je počelo početkom ove godine, poslije kontrole kod liječnika koji je nedvojbeno ustvrdio da je Katica u drugom stanju. Svakako da nam je u ovim godinama to najprije bio šok. Mislili smo stari se, poremetili se hormoni... Ali o trudnoći nismo ni sanjali, zaključuje Tomislav. To saznanje postaje tada za nas izazov. Razgovaramo, razmišljamo o našoj maloj bebi koja je već u mom stomaku, ističe Katica. Pitali smo se zašto je to Bog dopustio kad sam već u godinama kada žene već više ne rađaju tako često. Kuša li nas Bog ovom trudnoćom, provjerava kakvi smo vjernici?! No tu su i oni ljudski strahovi, tjeskoba hoće li s bebom sve biti u redu, kako će reagirati naši odrasli dječaci, što će nam „svit kasti“. U razgovor dolazi i pitanje abortusa! Abortus! – Kako to grozno zvuči. O tom nismo nikada razmišljali svih ovih godina našeg zajedničkog života, a to je već dvadeset godina. Živimo u ljubavi koja je još veća od našeg vikenda 2006. godine i članstva u Hrvatskoj zajednici bračnih susreta. Vjernici smo, pa imamo dovoljno vjere, ljubavi i snage za još jedno malo ljudsko biće.*

pristati na RAC (rana amniocenteza). Razmišljamo: radi se o našoj bebi. Mi smo ozbiljni ljudi. Možemo reći već i stariji i svjesni smo svih rizika i opasnosti za bebu. No, naša zajednička molitva i ufanje u dragog Boga hrabri nas i drži i neka u svemu bude njegova volja. I nismo išli na RAC. Rađa nam se Matej, zaključuje ovu divnu priču Katica. Matej je morao biti u inkubatoru nekoliko dana. Liječnik ih je hrabrio da imaju strpljenja i da će sve biti u redu. Beba je poslije tjedan dana došla doma. Njihovoj sreći nije bilo kraja. Na kontroli nakon dva tjedna kod dr. Manigode, Matej mu se smješka. A on je rekao: To je život! Za ovo vrijedi živjeti. Roditelji maloga Mateja nadovezuju se riječima: Jest! To je to. Uživamo već dva mjeseca u tom malom, slatkom biću svi zajedno! Damir i Mario ga neizmerno vole i pomažu u njegovu odrastanju. Ni jednoga nam trenutka nije bilo žao što nam se obitelj povećala. Čak i nas dvoje kao bračni par i roditelji osjećamo da smo sada puno zreliji i odgovorniji nego kad smo bili mladi, kad su se rodila naša prva dva sina. Zahvalni smo dragom Bogu na ovom daru i svima koji su nas podržavali.

Vole vas vaših pet Milodanovića!

Odluka je bila zajednička, a radosnu vijest najprije su priopćili njihovim sinovima. Na njihovim licima vidjela se radost, sreća, ushićenje što će imati još jednog brata ili sestru. Naravno, obojica su više navijala za brata. Vrijeme prolazi i mnogi su oduševljeni njihovom odlukom. Među njihovim „vikendašima“ puno je podrške i radosti... Katica i Tomislav nastavljaju svoje svjedočenje: *Provodimo divne mjesece u ljubavi i razumijevanju. Tijekom trudnoće među nama je vladala nevjerojatna sloga. Nijednom se nismo posvadili niti prepirali. Možda se ponekad pojavila mala nervoza ili nesigurnost da li*

Izlazite li „na kraj“ ili ste uvijek „na početku“?

Dragi čitatelji! Dva su najčešća pitanja koja obiteljski ljudi jedni druge pitaju s iskrenim zanimanjem. Prvo je: kako uspijevate preživjeti danas s ovakvim plaćama (nebitno kolike su plaće, jesu li jedna ili dvije i prehranjujete li troje ili osmero – čini se, nikomu nije dovoljno novca) i kako „izlazite na kraj“ s djecom (opet nebitno koliko je djece, koje su dobi i spola ili kombinacija – čini se, nitko ne odgovara sa: „Bez problema!“). O prvom pitanju – nemamo komentara, a o djeci – mala ispravka: s njima – nema „kraja“, samo beskrajni počeci... (Ivh)

kreposti u obitelji

O obiteljskoj ljubavi – pomalo osobno...

Kada me tko pita, onako s iskrenim zanimanjem kako uspijevam „izaći na kraj“ sa šestero djece, pritom radeći u školi, a baveći se još i pisanjem za novine i još mnogo čime, uglavnom na brzinu smislim neki duhovit odgovor. Iskreno, za razmišljanje o tome i za sažet odgovor na to pitanje – zbilja nemam uvijek vremena. Odgovorim: „Nikako!“ ili „E, draga, to ne može u dvije riječi! Evo, ja ću naći vremena i napisati o tomu knjigu, ali samo ako ćeš ti naći vrijeme za pročitati je! Nego, kako si ti?“ ili „Ja uopće ne izlazim, ja sam u tome stalno!“ Kada smo čekali treće dijete, susjeda (inače, kućanica s kućnom pomoćnicom), majka dvije djevojčice mi se iskreno povjerila: „To je jako lijepo, imati troje djece... I ja bih, ali bojim se da se neću moći toliko posvetiti trećem koliko mojim curicama. Zaista, kako ti uspijevaš?“ Točno sam razumjela što pita! Kao diplomirana odgajateljica i katehistica, poznajem toliko dječju psihologiju da znam koliko je djetetu potrebno posvetiti vrijeme, pažnju, ljubav.

Da je teško – teško je... Činjenica je – svakome od nas dan traje samo 24 sata. Radimo oko 8 sati, neki dopunski posao ili priprema i put na posao sigurno oduzme također oko 2 sata, kuhamo i spremamo dnevno oko 2 sata, spavamo (ako uspijemo) 8 sati, što znači da ostane oko 4 sata – za „dušu“ (ako molimo i idemo na misu – to je još sat), rodbinu i prijatelje i naravno – ZA MUŽA/ŽENU I DJECU! U svemu ovome se i razlikujemo – neki rade više, neki manje, neki ne kuhaju preko tjedna, neki imaju i puno više kućnih poslova, a neki imaju kućnu pomoćnicu, neki mole više, neki manje, neki gledaju TV, a neki ne, neki vrijeme za familiju odvoje samo vi-

kendom. Kada bi sve minute zbrojili, koliko bi zaista tu minuta bilo za najbliže, najljubljenije – bračnog druga i

djecu? Djeca ne mogu čekati vikend ili slobodan dan ili godišnji odmor da popričaju s mamom i tatom, da se poigraju, da pitaju nešto što ne razumiju, da dobiju poljubac i maženje, da im se pomogne kod zadatake iz matematike ili hrvatskog. Možemo platiti stručno osoblje za pomoć oko škole, ali ništa ne mijenja roditeljsku brigu i trud posvećen odgoju svog djeteta. Bračni drugovi su valjda već navikli da im se posveti koja sekundica na kraju ili na početku dana. A onda – opet zbrajanje minuta: ako nam ostane npr. sat vremena slobodnog za djecu – sasvim slobodnog, da možemo sjesti s njima i razgovarati, igrati se, raditi nešto skupa, bilo što – treba to rasporediti na svu djecu: tu zaista nije isto imaš li jedno ili šestero. Svatko dijete treba obitelj, mamu i tatu za sebe. Djetetu u brojnoj obitelji možeš (najčešće i moraš), ma kako i koliko to teško bilo i djetetu i tebi, objasniti da ono ne ide na ekskurzije, zimovanja, na sport, aktivnosti, školu glazbe, jahanja, plesa; da ono ne slavi rođendane u igraonicama, nema skupe igračke i slično – zato što ima braću i sestre i ne može biti novaca za svu djecu, a kakav je to roditelj koji jednom nešto da, a drugome ne. Ali, ne možeš djetetu reći: „Ja za tebe nemam vremena, jer vas imam puno. Skupi srce i istrpi, jer ja sad moram raditi. Čekaj, mazit ću te – kad dođeš na red.“ Vjerojatno nema roditelja koji svome djetetu nije rekao: „Čekaj malo, mama telefonira“ ili „Samo da ovo dovršim, dolazim ti vidjeti crteži!“ ili „Donesi ti bilježnicu ovamo da vidim taj zadatak, dojm batu“ ili „Igrat ću se s tobom, čim uspavam seku, zato pssst!“ Vjerojatno svi moramo priznati da smo bar ponekad govoreći to – slagali. Zbog posla, obveza ili želje za vlastitim odmorom – djecu smo prevarili. Iznevjerili smo ih. Dozvolili čak i dva crtica – da „kupimo“ vrijeme za pospremanje, dok oni čekaju da ih povedemo na igralište. Ljutili smo se na djecu što su puno manje ambiciozna i željna uspjeha nego što mi smatramo da bi trebala biti. Plakali od žalosti kad smo prije spavanja sebi sve to priznali. Bilo da za sebe pronalazimo isprike ili ne, i jesu li te stvari svakodnevna ili tek rijetka pojava, ne smijemo se prestati popravljati i moliti za oprostjenje i djecu i Boga kad svoju obitelj iznevjerimo. Kad to prestanemo činiti ili kad u dječjem pogledu vidimo da su ona od nas odustala i da ne vjeruju da će dan u kojem ćemo ih zbilja voljeti ikad doći, postat ćemo loši roditelji – priznali mi to ili ne...

Da je lijepo – lijepo je... Iako jedva da imamo obiteljske fotografije gdje smo svi skupa, jer je za fotografiranje teško cijelu obitelj okupiti, život u punoj kući braće i sestara ima

svoju osobitu dinamiku. Djeca nikad nisu sama i uvijek se imaju s kim igrati, ali i posvađati. Kada sam pronašla i pročitala knjigu „Braća i sestre rogovi u vreći“ (Adel Faber i Elaine Mazlish), koja govori o (ne)slaganju braće i sestara u svim životnim dobima, o ljubomori i sukobima, shvatila sam dosta tog o osjećajima koji „kolaju“ djecom. Više nego živopisan primjer je dan za objašnjenje osjećaja koji dijete ima kad mu saopćuju da neće više biti jedinčice. Pisci knjige uspoređuju to sa zamišljenom situacijom u kojoj jednom supružniku drugi jednog dana saopćava da ga jako voli i da će mu baš zbog toga dovesti još jednog, baš istog poput njega/nje (dakle, muž dovodi svojoj supruzi još jednu „za društvo“ ili supruga mužu još jednog „prijatelja“). Zatim, kada „prvi“ ili „prva“ primijete da se supružnik više bavi „pridošlicom“, da je „novi“ možda ljupkiji, pametniji, umiljatiji; da mu daju njegovu odjeću i igračke i još njega/nju pitaju: „Pa, zašto se svađate? Zar ne možete dijeliti?“ Naravno, to nije nikako isto – ali na razini osjećaja, dijete ne može pojmiti ništa drugo nego ovo: on/ona mi je suparnik/ca, zbog njih (braće i sestara) nemam ovo i ono, oni mi smetaju, mama i tata nemaju za mene dovoljno... svega! To je jasno, kao i to da je rješenje jednostavno: djecu treba voljeti! Nije dosta reći i pokušavati voljeti ih jednako, jer oni nisu isti, nikako! Treba svatko dijete voljeti onako kako mu je to potrebno. Kako to učiniti? Imamo cijeli život da to učimo i pokušavamo, jer je škola ljubavi jedina koja zaista – nema kraja, diplome, priznanja.

Ipak, na razini duha i duhovnog odgoja (koji je meni najlakše objasniti – odgoj po Isusovom nauku, s Isusom i kad roditelji oboje sve rade s Isusom), čuda se događaju! Prihvaćajući da su kod sve djece sposobnosti različite, da su ljubomora i sukobi normalne pojave (još od Kaina i Abela), krasno je doživjeti da može i drugačije! Npr. dva najstarija brata odu na isto natjecanje, jedan ima bolji plasman i dobije nagradni izlet po drugi put, a drugi (poznat kao obiteljski „vandrovač“ – lotalica, koji jako voli putovati, ali ne može, zbog novaca) je slabije uspio i – ne osvaja putovanje. Dirljivo bi bilo vidjeti kako je „dobitnik“ želio dati svoju nagradu „ne-dobitniku“, jer zna da on to jako želi. Naravno, pravila natjecanja su takva da nije mogao svoju nagradu dati, a tako je to u svijetu koji ne poznaje bratsku ljubav, ali pobjeda istinskog bratstva je značajnija. Također, ma koliko imati VIŠE braće značilo imati MANJE drugoga, ništa nije tako dobro kao kad ti stariji brat objasni u koju liniju treba pisati slova tako da konačno shvatiš, kad te pozove na ples, želi te braniti od školskih nasilnika koji ti prijete, pravi ti sendvič kakav ti voliš, kad mlađi brat navija za tebe, kad ti se brat beba smiješi s divljenjem i kad se uspava u tvom zagrljaju... Nema kraja izričajima ljubavi, a što je braće i sestara više – to se pretvara u – obilje...

Da je teško – teško je... Da je lijepo – lijepo je... Na vama, dragi braćni parovi i roditelji je da birate: hoćete li, uz Božju pomoć, učiniti da bude više lijepo ili više teško... (Ivh)

za život:

Bebini blagoslovi

Blagoslovljene su majke koje izaberu ostati kod kuće s bebama umjesto da kupe nove tapete za kuhinju, jer će im kuća biti božanski dekorirana.

Blagoslovljene da su majke koje izaberu raditi van kuće i marljivo obavljaju posao, iako su kod kuće ostavile svoja srca.

Blagoslovljena je majka koja mora zarađivati kod kuće i istovremeno brinuti o svojim bebama, jer će svojom kondicijom zadiviti i cirkuske žonglere.

Blagoslovljen da je otac koji uzima porodijsko odsustvo, jer će od prvog dana bebinog života učiti svoje dijete kako izgleda dobar brak.

Blagoslovljene da su sve obitelji, prijatelji i zajednice koje shvaćaju da su bebe i djeca naš najveći blagoslov, jer njima pripada iscjeljenje svijeta i čovječanstva i slava za vijeke vjekova. Amen.

(iz knjige „Bebini blagoslovi“ Pamele J. Brown)

protiv života:

Uzroci niskog nataliteta

Po broju populacije, Srbija tone – uvjeravaju podaci Zavoda za statistiku po kojima su do srpnja 2011. rođene ukupno 4892 bebe, dok je umrlo skoro dvostruko više osoba – čak 8553. I u usporedbi s 2010. godinom opaža se niži broj stanovništva. U toj godini zabilježeno je 5272 rođenja i 8426 smrtni.

Teška ekonomska situacija posljednjih godina u Srbiji mnoge će navesti da zakluče kako je to glavni razlog što je sve manje djece. Ipak, sociolog Slobodan Cvejić kaže kako nije samo to presudno, već i kulturološke vrijednosti:

– I u bogatijim zemljama ljudi biraju živjeti bez potomstva. Biraju individualne vrijednosti i usavršavanje, a brigu o djeci i rađanju prepuštaju nekom drugom – kaže Cvejić. – Treba promijeniti sustav vrijednosti i osjećaj solidarnosti. Ništa neće riješiti to što vi trudnicama povećate naknadu za 2000 dinara ili za svako rođeno dijete date 10000 dinara, potrebno je urediti cijeli sustav.

Uslijed ekonomske krize, većina bračnih parova odlučuje se živjeti bez djeteta, što značajno doprinosi negativnoj demografskoj slici. Obiteljski savjetnik Zoran Musterović tvrdi kako institucija obitelji propada „zahvaljujući“ zapadnim vrijednostima koje minimaliziraju njen značaj, dok je u Srbiji zbog nazadne ekonomske situacije taj trend još izraženiji:

– Svuda na Zapadu, pa i kod nas je prisutno mišljenje kako su osobno zadovoljstvo i komfor toliko važni da partneri smatraju kako ga djeca ne bi trebala ugrožavati. Danas nije najvažnija stvar na svijetu imati djecu, već je u prvom planu imati osobni i komfor za obitelj. U našoj se zemlji još nije došlo do toga da djeca i njihovo odgajanje budu zadovoljstvo. Sve se svodi na trku i jurnjavu za egzistencijom i ubrzani tempo življenja. Ni država nije uspjela odgovorno voditi brigu o obitelji, a kamoli to čine mladi parovi. Država će desetljećima morati raditi na vraćanju digniteta obitelji, jer obitelj je izgubila ne samo tradicijsku vrijednost nego i popularnost.

Piše: Stjepan Beretić

Somborski župnik Gyula Fehér

(1868.-1914.)

Jadno stanje somborske župe

Za vrijeme župnika Ernóa Kellea, godine 1848., izbila je Mađarska revolucija. Sombor nisu obišla ratna razaranja. Svakako su ratne prilike izazvale veliko gospodarsko nazadovanje. Narod, pa tako i crkva, jako su osiromašili. Početkom 1849. godine gradski je magistrat pozvao i katolike i pravoslavne da revoluciju pomognu tako što će za potrebe rata predati crkvena zvana. Zvana su trebala biti prelivena u topove. Međutim, kad je 19. veljače 1849. godine u Sombor sa srpskom vojskom stigao Stevan Knićanin, zaplijenio je zvana i poslao ih u Titel, kako bi poslužila pobunjenim Srbima. Već 22. veljače 1849. godine zvana je somborskim crkvenim općinama ponudio patrijarh Rajačić na otkup po cijeni od 4270 forinti. Načelnik somborske katoličke crkvene općine je mogao ponuditi samo 600 forinti. Na kraju je patrijarh Rajačić naredio da se sva zvana imaju bez naknade vratiti vlasnicima. Tako su zaplijenjena zvana trebala biti vraćena i u katoličku i u pravoslavnu crkvu. Dogodilo se da su sva zvana izgubljena negdje u južnoj Bačkoj. Kad je carska vojska ušla u grad Sombor, kako piše tadašnji načelnik rimokatoličke crkvene općine Gáspár Zombory, pokraj svih nevolja bila je okradena župna crkva. Beč je ugušio Mađarsku revoluciju. U međuvremenu somborska je župa zapala u velike dugove. Još od početka 19. stoljeća dugovala je 15000. forinti. Kako bi se namakli novci za vraćanje dugova, cijelo je prizemlje nekadašnjeg franjevačkog samostana izdano, a što je najgore, u prodavaonicu je pretvorena prelijepa i bogata nekadašnja franjevačka blagovaonica, u kojoj su do danas sačuvani vrijedni štukaturi. Crkva je bila u izuzetno lošem stanju još za župnika Kekezovića. Župnik Kelle nije mogao ništa učiniti, a crkva je sve više propadala.

Nova crkva

Još 1833. godine gradski je inženjer Péter Aradszky odredio mjesto za gradnju nove somborske crkve. Osim označenog mjesta do 1859. godine ništa nije učinjeno. Nemarno rukovanje blagajnom župne crkve župu je sve više guralo u dugove. Ni grad Sombor, koji je igrao ulogu patrona župe nije pokazivao interes pomoći župi niti poduprijeti gradnju nove crkve. Tome treba pridodati i rezervirano ponašanje župnika Kekezovića i Kellea. Još su došle i dvije godine Mađarske revolucije sa svo-

jim posljedicama. Konačno, 1859. godine je Lőrinc Falcione opet pokrenuo zamisao o gradnji nove crkve. Osnovan je novi Odbor, u koji su ušli Pál Ballun, Mihály Koczár, sam Falcione, Károly Bunyi i Károly Kovács. Uskoro je Odbor proširen i sljedećim Somborcima: Karl Gfeller, Josip Marković, Martin Gottlieb, Johann Mayer, Antun Matarić i Martin Džinić. Taj prošireni Odbor je uspio nagovoriti prezaduženu somborsku crkvenu općinu da se još više zaduži, samo da se počne s gradnjom nove crkve. Pomogao je i nadbiskup Kunszt, a nešto su pripomogli i vjernici. Konačno je 7. listopada 1860. godine položen kamen temeljac.

Gyula Fehér

Na takvo jadno stanje došao je 1868. godine u dobi od 30 godina novi župnik Gyula Fehér u Sombor. Rođen je 1838. godine, a za svećenika zaređen 1861. godine. Bio je kapelan kao đakon i kao svećenik u Temerinu do 1863. godine (Lakatos, 298). Godine 1864. je bio kapelan u župi Kunbaja (Lakatos, 233). Godine 1865. je bio kapelanom u Kanjiži (Lakatos 238). Od 1866. do 1868. obnašao je dužnost katehete u somborskim osnovnim školama (Lakatos 114), dok Schematismus iz 1870. godine na 104. stranici piše da je 1865. godine bio kateheta u somborskim osnovnim školama. Dok Lakatos na 320. stranici svoje knjige piše da je Fehér bio somborski župnik od 1869. do

1915. godine, dotle Schematismus iz 1870. godine na 104. stranici piše da je 1868. postao somborskim župnikom. Sigurno je, da je od 1897. do 1904. godine bio nadbiskupski povjerenik za školu odgojiteljica u Somboru (Lakatos, 329). Mladoga župnika su dočekali dugovi i započeta je gradnja nove crkve. Gradnja je prekinuta, a tek podignute zidove nove crkve su Somborci prozvali ruševinom. Niti dugovi crkvene blagajne, koji su i radi gradnje nove crkve skočili na 33079 forinti i 22 krune, ni zapušteno gradilište nije prestrašilo novog župnika. Gradnja nove crkve je zastala. A 1875. godine Odbor za gradnju crkve odlučio je službeno obustaviti gradnju. Čak su i prodavaonice pod župnim domom bile opterećene 10000 forinti kaptolskoga zajma. Stanje se nije popravilo, dok se u somborske dugove nije umiješao nadbiskup Lajos Haynald, koji je uz potporu nadležnog ministarstva poduzeo korake za popravak teškog materijalnog stanja somborske župe. Nadbiskupova pomoć je dobro došla novome župniku, a stanje se vidno i brzo popravilo.

Toranj i orgulje

Gyula Fehér je morao zamijeniti **kuolu tornja**. Veliki križ od kovanog željeza, koji je na toranj postavljen 1768. godine je ozbiljno ugrozio i sam toranj i crkvu. Trebalo ga je zamijeniti novim. Zato je župnik pozvao jednog inženjera iz Budimpešte, koji je napravio nacrt za rekonstrukciju tornja. Trošna, stara kupola se morala ukloniti. Tesar Matthias Zellerin je izveo tesarske radove, a Karl Thierl limarske i krovopokrivačke. Tada je kupola tornja dobila današnji oblik, a kupola je prekrivena limom i kamenim pločama. Za radove je župa isplatila 5228 forinti i 9 kruna.

Od 20. studenog 1771. godine sve do dana župnika Fehéra imali su Somborci svoje **stare orgulje**. Župnik je 1871. godine odlučio stare zamijeniti novim orguljama. Nove orgulje je župnik dao dopremiti iz Pečuha od tada već glasovitog graditelja orgulja, Josefa Angstera. Nove orgulje su somborsku župu koštale daljnjih 5000 forinti, a u pečuškoj tvornici su označene kao opus 21. Na popisu Angsterovih orgulja stoji da su građene 1877. godine, da su mehaničke, da imaju 2 manuala i 19 registara. Kasnije su te orgulje preinačene i povećane. Osim orgulja, župnik je dao popraviti i **kapelu Snježne Gospe**.

Zašto ih Bog nije spasio?

Odgovara: Marjan Vukov

Ovih dana svjedočili smo životnim tragedijama u našem gradu, gdje su se na stravičan način ugasili mladi životi. Vjernik sam, ali sve teže razumijem neke stvari. Zašto se to moralo tako dogoditi? U Crkvi učimo o anđelima čuvarima, o Bogu koji je svemoguć i brine se za svakog, pa kako se onda pomiriti, kako prihvatiti životne tragedije koje nam se događaju? Teško mi je prihvatiti da je to Bog htio i da je to bio njegov plan. Ali ako nije, zašto je dopustio?

J. K., Subotica

Dragi čitatelju! Pitanje je teško jer nas dira u srce, jer smo poznavali i voljeli osobe koje su otišle sa ovoga svijeta, po našem ljudskom sudu: prerano! Kako stoga odgovoriti na staro i teško pitanje „zašto se to moralo tako dogoditi?“ ili „kako prihvatiti da je to Bog htio odnosno dopustio?“ a da moja vjerna duša ipak ima utjehu i nadu u postojanje dobrog Boga? Jasno mi je da ne mogu potpuno naći objašnjenja tih događaja, zbog boli koju osjećam, ali sam pozvan učiniti napor i uz pomoć svjetla vjere i svjetla razuma ostati privržen našem Bogu, koji je u prvom redu Bog živih.

Bitno je na početku napomenuti da ne postoji religija koja ima odgovor na sve! Ne možemo kao ljudi, kao vjernici kršćani, hodočasnici ovom zemljom imati jasne odgovore na pitanja koja se tiču otajstva smrti i otajstva života. Naravno da imamo Objavu (Sveto pismo) koja nam osvjetljava naš ovozemaljski put u kuću Očevu. Ali ta ista Objava nas također upućuje kako se ophoditi i ponašati, kako ostati vjeran u trenucima kušnje, u trenucima smrti tj. onda kada se od nas traži da trpimo bol i patnju a pritom ostati ukorijenjeni i nazidani na Isusa Krista (Kol 2,7).

Najbolji i cjeloviti odgovor možemo dobiti jedino od Učitelja naše vjere, od Onoga istoga koji nas je svojom smrću na križu i uskrsnućem oslobodio i spasio. Od istoga Isusa Krista koji je i te mlade živote otkupio, odnosno, dao im je mogućnost da budu spašeni.

Ako pogledamo u liturgijska čitanja koja slušamo napose sada u ovom vremenu, pred kraj liturgijske godine,

možemo naići na puno navoda koji upravo oslikavaju i govore na temu gornjih pitanja. „*Bdijte dakle jer ne znate ni dana ni časa*“ (Mt 25,13) i osobito poziv apostola Pavla da „*Dan Gospodnji dolazi baš kao kradljivac u noći*“ (1 Sol 5, 2). Što reći sada? Zar ove svetopisamske riječi ne osvjetljavaju životne tragedije kojima smo svjedoci? Zar nas Gospodin Isus nije upozorio da trebamo biti pripralni jer ne znamo trenutak odlaska s ovoga svijeta? Ovi svetopisamski citati nam prije svega napominju, nagovješćuju mogućnost „ranijeg“ odlaska s ovoga svijeta. Ljudskim očima gledano, to se događa kroz životne tragedije, kroz „prerane“ smrti naših bližnjih. Nadalje, kako već znamo da će se to jednom i dogoditi, nama, drugima, ili već nekome, imamo jasnu spoznaju da je zemaljski život nestalan, nesiguran i nepredvidiv. Vrijedna nam je i činjenica, koju iščitavamo u Katekizmu Katoličke Crkve da Crkva štuje anđele koji joj na zemaljskom putovanju pomažu i koji štite svako ljudsko biće (br. 350). Ali, unatoč tome, vidimo da stvari idu drugačijim tijekom!

Bog dopušta da se nešto dogodi da bi iz toga događaja izvukao (veće) dobro! Tako, nadamo se da će iz „životnih tragedija“ niknuti duhovna zrelost, dublje shvaćanje i življenje otajstava te poziv na obraćenje u životima ljudi koji su okruženi spomenutim događajima.

Ono što je glavno svakako trebamo vidjeti u događaju Isusa Krista! Providnost je dopustila da se, ljudski gledano – u životnoj tragediji Isusa iz Nazareta – dogodi i izvrši promisao Trojedinoga Boga. Kako? U muci, boli i patnji (a mi bismo rekli u „životnoj tragediji“) dogodila se smrt Isusa Krista! Ali, treći dan slijedi Uskrsnuće! Uskrsnuće koje daje smisao i puninu shvaćanja. Dakle, Bog dopušta da se nešto dogodi da bi iz toga događaja izvukao (veće) dobro! Tako, nadamo se da će iz „životnih tragedija“ niknuti duhovna zrelost, dublje shvaćanje i življenje otajstava te poziv na obraćenje u životima ljudi koji su okruženi spomenutim događajima.

Iako smo vjernici, nije nam dano razumjeti i shvaćati ovozemaljske događaje u potpunosti. Naš duh raste u spoznajama a osobito to vrijedi za život nakon smrti kada će naša spoznaja rasti a vjerujem tada još punije, razumljivije dohvaćati otajstva koja su nam na zemlji izmicala. Stoga, ostaje nam zadatak hoditi zemljom, nadajući se i vjerujući u Boga, poniznom molitvom hraniti našu dušu te u povjerenju Gospodinu, iščekivati poziv za vječnost makar u kojem trenutku, makar na koji način.

Više od naših ljudskih riječi, Isusova nas pouka uvodi dublje u ovo pitanje: *Zaista, zaista, kažem vam: tko sluša moju riječ i vjeruje onomu koji me posla, ima život vječni i ne dolazi na sud, nego je prešao iz smrti u život* (Iv 5,24). Ako vjerujemo u život vječni, u postojanje raja, da je to naš ovozemaljski cilj, bismo li drugačije formulirali gornje pitanje ako bismo riječi apostola Ivana shvatili kao riječi onih koji su nas napustili: *Mi znamo da smo iz smrti prešli u život jer ljubimo braću; tko ne ljubi, ostaje u smrti?* (1 Iv 3,14). Stoga, ako je naš glavni cilj život vječni, zašto to mora

opet biti onako kako smo mi ljudi to zamislili? Dopustimo dobrome Bogu, koji ravna poviješću i ipak upravlja ovim svijetom, da u svojoj dobrohotnosti dopusti i ovozemaljsku tragediju ali pod vidikom većega dobra: spasenja duše! Jer, ne možemo kazati „da ih Bog nije spasio!“ Ne možemo znati sudbinu onih koji nas napustiše ali možemo znati da nam je svima obećan život u vijeke po uskrsnuću Isusa Krista.

Neka nam riječi apostola Pavla preusmjere naše pitanje *zašto je to Bog dopustio* u razmišljanje koje ide korak dalje: *A kad se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivost i ovo smrtno obuče u besmrtnost, tada će se obistiniti riječ napisana: Pobjeda iskupi smrt. Gdje je, smrti, pobjeda tvoja?*“ (1 Kor 15,54-56)

Od 29. studenog do 8. prosinca
DUHOVNA OBNOVA
u čast Prečistom Srcu Marijinu
u subotičkoj katedrali.

Svake večeri u 17 sati krunica, a
u 17.30 sveta misa, propovijed i pobož-
nost.

5. 12. 2011. u 19 sati
Humanitarni koncert
svih vjerskih zajednica
grada Novoga Sada
u novosadskoj sinagogi
(Jevrejska ulica)

Prilog koncerta ide u korist ve-
like humanitarne akcije „Bitka za
bebe“.

U koncertu sudjeluju: Jevrejska
opština NS, Srpska pravoslavna cr-
kvena opština NS, Rimokatolička župa
„Ime Marijino“, Slovačka evangelička
crkva i Hrišćanska reformatska crkva.
Koncert će imati i goste izvođače.

Ulaz je slobodan.

1. 12. 2011. u 18 sati
predvorje Gradske kuće u Subotici

OTVORENJE IZLOŽBE
BOŽIČNJAKA

u organizaciji Katoličkog instituta za
kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“

i
BOŽIČNE IZLOŽBE RADOVA
članova

Likovne sekcije
HKC „Bunjevačko kolo“ i

Slamarske sekcije
HKPD „Matija Gubec“ Tavankut

Izložba će biti otvorena
do 8. 12. 2011.

SUBOTIČKA DANICA
za 2012.
za Božić
po cijeni od 350 dinara

Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

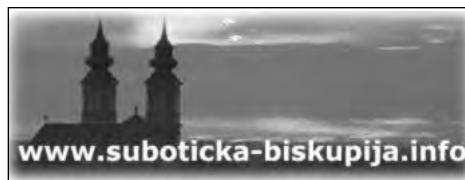
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ

In memoriam

Ove godine 5. studenog navršilo se
pet godina od smrti našeg voljenog su-
pruga, oca i dide

MARKA
MILODANOVIĆA
(1944.–2006.)

Sjećamo Te se sa
zahvalnošću i molimo
za Tebe s nadom u vječni život i po-
novni susret s Tobom u nebu.

Tvoji najmiliji

Bolnim srcem javljamo da je 7. 11.
2011. godine, blago u Gospodinu
okrijepljena svetim Sakramentima,
nakon duge i teške bolesti, preminula

ANKA TUMBAS
rođ. **GJELDUM**
(1930.–2011.)

Duboko vjerujemo
da je sada kod Gospo-
dina, kod kojeg je toliko priželjkivala
biti.

Počivala u miru Božjem!

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozems-
tva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, Subotica, Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

Petica za pouzdanost

Sandero Ambiance 1.4
7777 €

ISPORUKA
ODMAH

SPECIJALNA
SAJAMSKA
AKCIJA

5 GODINA
GARANCIJE
ili 100 000 km*

- KLIMA UREDAJ
- ELEKTRO PAKET
- SVETLA ZA MAGLU
- RADIO CD MP3
- ABS

0% kamate i 0% troškova obrade za finansirani iznos do 3000 EUR samo uz Dacia finansiranje!
Kamatu i naknadu za obradu kredita umesto klijenta plaća Renault Nissan Srbija d.o.o. Period otplate od 13 do 36 meseci.

* Do ispunjenja jednog od dva uslova. Akcija traje od 01.03. do 30.04.2011. Saopštenje izdaje Renault Nissan Srbija. Osnovna cena 88.110,770 BEOGRAD.

DACIA

DIOPTRIA

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE

DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA

40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA

Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
21000 Novi Sad
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790 529
program: 021/4790 464
SMS: 063/598 441
Faks: 021/4790 530
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
24000 Subotica
Matije Gupca 8
Redakcija: 024/692 255
program: 024/692 259
SMS: 063/445 523
Faks: 024/520 155
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa...nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tippnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san[®]
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**
Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**
Novi Sad, Rumenrački put 11, **Tel: 021/ 518 091**
Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

bane
SUBOTICA

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**
Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**
Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

POŠTOVANI!

U NAŠOJ POLIKLINICI MOŽETE OBAVITI SLEDEĆE SPECIJALISTIČKE PREGLEDE

PREGLED MLADEŽA- DERMOSKOPIJU
 DUGOTRAJNO UKLANJANJE DLAKA - EPILACIJU

FOTOPODMLAĐIVANJE KOŽE
 LEČENJE AKNI I KOZMETIČKE TRETMANE AKNOZNE KOŽE
 HEMIJSKI PILING

UKLANJANJE BRADAVICA, MEKIH FIBROMA I DRUGIH KOŽNIH PROMENA TEČNIM AZOTOM,

ELEKTROHIRURŠKI, UGLJENDIOKSIDNIM LASEROM

TIMPANOMETRIJSKO TESTIRANJE, ISPITIVANJE SLUHA,

ULTRAZVUČNI PREGLED: VRATA, ŠTITASTE ŽLJEZDE, DOJKE, GORNJEG I DONJEG ABDOMENA, TESTISA, KUKOVA KOD DECE, LEČENJE DEFORMITETA NOGU KOD DECE (XO) I KRIVE KIČME (SKOLIOZA)

KOLOR DOPLER KRVNIH SUDOVA VRATA, TRANSKRANIJALNI KOLOR DOPLER KRVNIH SUDOVA MOZGA, KOLOR DOPLER KRVNIH SUDOVA NOGU I SRCA.

DVADESET ČETVOROČASOVNI HOLTER SRCA I KRVNOG PRITISKA

ALERGO TEST - NA STANDARDNE GRUPE INHALATORNIH I NUTRITIVNIH (HRANA) ALERGENA

LEČENJE BOLNIH STANJA MEKIM LASEROM (REUMATSKI BOLOVI U ZGLOBOVIMA, VRATU, CERVIKALNE GLAVOBOLJE, UPALE TETIVA, HERPESA, STANJA POSLE TRAUME, SMANJENJE OŽILJAKA.)

LEČENJE BOLA INTRAMUSKULARNOM STIMULACIJOM I DRUGIH STANJA TRADICIONALNOM KINESKOM AKUPUNKTUROM.

U SLUČAJU POTREBE IZ POJEDNIH SPECIJALNOSTI SMO U MOGUĆNOSTI IZVRŠITI I KUĆNE POSETE (PEDIJATAR, DERMATOLOG, OTORINOLARINGOLOG, NEUROLOG, INTERNISTA, LEKAR OPŠTE PRAKSE).

SVI PREGLEDI SE ZAKAZUJU TELEFONOM!
 024 520 698

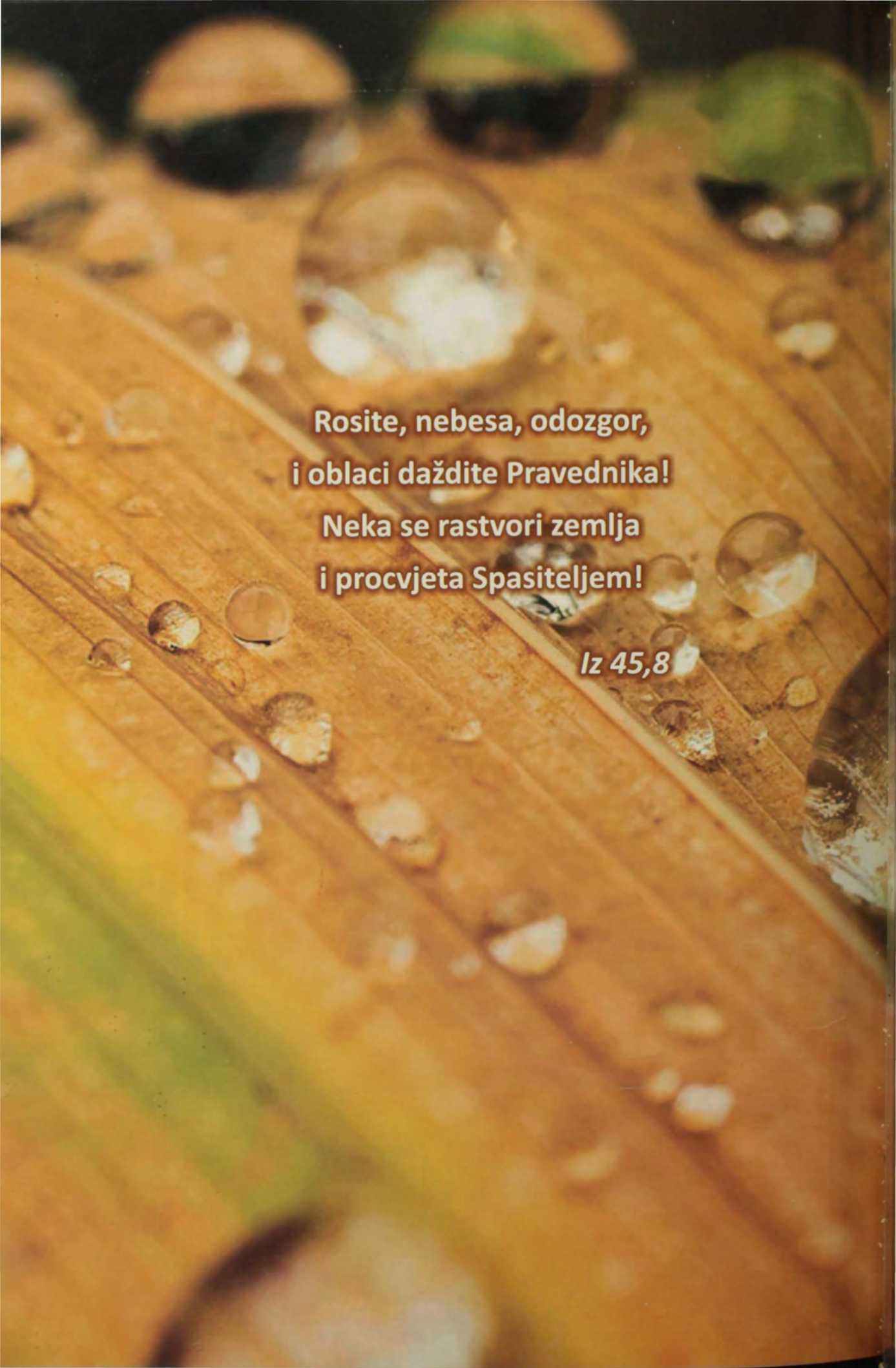
ZAHVALJUJEMO NA UKAZANOM POVERENJU!

DERMATOVENEROLOG,
 OTORINOLARINGOLOG,
 NEUROPSIHIJATAR,
 NEUROLOG,
 GINEKOLOG,
 PEDIJATAR,
 ORTOPED,
 DEČIJI ORTOPED,
 UROLOG,
 PULMOLOG,
 KARDIOLOG,
 GASTROENTEROLOG,
 NEFROLOG,
 ENDOKRINOLOG,
 HEMATOLOG,
 REUMATOLOG,
 ONKOLOG,
 SPEC. ZA ULTRAZVUK,
 HOMEOPATA,
 AKUPUNKTUROLOG,
 PEDIJATAR,
 DEČIJI NEUROLOG,
 DEČIJI ALERGOLOG,
 DEČIJI NEFROLOG,
 DEČIJI HIRURG,
 DEČIJI GASTROENTEROLOG,
 PSIHOLOG.

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

A close-up photograph of a green leaf with numerous clear water droplets of various sizes. The leaf's veins are visible, and the background is softly blurred, showing more of the leaf and some green foliage. The text is centered on the leaf.

**Rosite, nebesa, odozgor,
i oblaci daždite Pravednika!
Neka se rastvori zemlja
i procvjeta Spasiteljem!**

Iz 45,8